24/I-233

"VIENYBE LIETUVNINKU"
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose $2.00
Europoje ir kitur $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku:
J.J. Paukształis ir
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

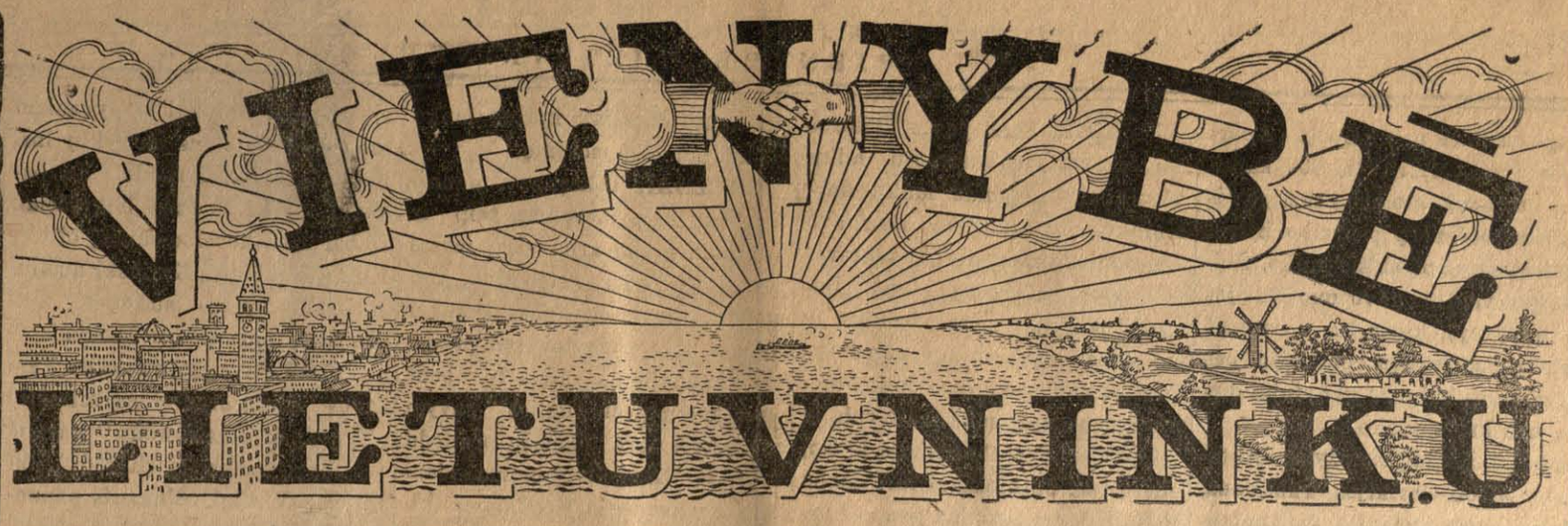

Visuomenės, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

"VIENYBE LIETUVNINKU"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY.
Brooklyn New York.
Yearly subscribtion rate:
In the United States ... $2.00
To Foreign Countries ... $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on application.
Address all communications to the publishers:
J. J. Paukształis &
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Nr. 4. Brooklyn, N. Y. 22 d. Sausio (January 1913 m. Metai XXVIII.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

NAUJIEJI PRIEŠ ATEIVIUS ĮSTATYMAI.

Susiaurinimas ateivystės dar vieną ramstį sau gavo šią savaitę. Męs čia kalbame apie Burnett'o billių, kuris daug sykių kongrese taisytas, apkarpytas, dadūrstytas, pagaliaus perėjo abudu rūmu (senatą ir atstovus). Buvo dar tūli delei šito billiaus nesusipratimai, bet juosius prašalino šią savaitę bendra konferencija, kurion inėjo ingaliotiniai nuo senatorių ir atstovų rūmų. Konferencija galutinai šitą įstatymą priėmė ir jeigu tiktai galutinai jį priims atstovų rūmas ir Suvienytų Valstijų prezidentas ant jo pasirašys, tai Burnett'o billius bus įvestas praktikon ir neužilgo prie visų ateivių bus pritaikomas bei panaudojamas.

Burnett'as, atstovas nuo Alabama valstijos, įnešė gana smarkius ateivystės susiaurinimus. Tačiaus jie tapo gerokai nugenėti, ir šiandien garsusis Burnett'o billius šitokiame pavidale išrodo: Visi atkeliaujanti Amerikon emigrantai privalo mokėti skaityti. Del šito, *kiekvienam ateiviui vos tik išsėdus iš laivo bus duota perskaityti iš kningos, tokioje kalboje, kokioje jis yra gimęs, kokį puslapį ar mažiau spausdinto rašto.* Jeigu pasirodys, kad moka, tai šitokį ateivį įleis Amerikon; o jeigu nemokės, tai bus grąžinamas atgal į savo tėvynę, garlaivių kompanijos lėšomis. Nereikalaus tik rašto mokėti nuo moterių važiuojančių pas vyrus, našlių, pavienių dukterių ir tūlų kitų išimtinų ypatų. (Senatas buvo norėjęs, kad nuo ateivių būtų reikalaujama ne tiktai mokėjimo skaityti, bet ir rašyti; tačiaus šitoje konferencijoje senato ingaliotiniai nusileido tiktai iki reikalavimo, kad ateiviai mokėtų skaityti).

Tolesni apsunkinimai ateivystės yra dar pakėlimas ant vieno dolerio pagalvinės mokesties, — pirmiaus kiekvienas ativis turėdavo užsimokėti po $4; dabar turės mokėti $5. Iš šito įstatymo yra palengvinanti išėmimai tik atkeliaujantiems iš Kanados ir Meksikos.

Sulyg konferencijos nutarimo ant visų laivų, kurie veža ateivius, turės būti amerikoniškosios valdžios nuskirti gydytojai, inspektoriai ir moteris matronos, kurie išegzamenuos ateivius da pirma jų atvažiavimo Amerikon; suprantama, kad ateiviai bus po senovės da egzaminuojami ir kaslegarnėse, kur visų-pirmiausia tyrinėjama kiekvieno ateivio kūniška ir protiška sveikata, o dabar da bus žiūrima ir tai, ar moka ateivys rašto skaityti.

Toliaus, konferencija nutaria, kad žėdnai garlaivių kompanijai, kuri atveža „ne įleistinuosius ateivius" (inadmissible aliens) būtų *pakelta pabauda nuo šimto iki dviejų šimtų dolerių* už kiekvieną tokią atvežtą ypatą. Taipgi už kiekvieną atvežtą beprotį bus *uždėta pabauda* užuot reikalavimo tik sugrąžinti tokį ateivį kompanijos lėšomis. Žinoma, tarpe tokių „neįleistinųjų ateivių" bus priskaitomi ir tie, kurie nemoka skaityti. Todel nuo šio laiko, be abejonės, kiekviena kompanija, nenorėdama bausmės Amerikai mokėti, stengsis nemokantiems rašto visai nebeparduoti laivakorčių arba kiekvieną ateivį da pirma sėdimo ant laivo gerai išegzaminuos.

Ant galo konferencija ima atidžion ir tuos jureivius, kurie pastoję svetimuose kraštuose laivų tarnystėn, paskiaus, atplaukę Amerikon, čionai apsilieka gyventi, bet pasinaudodami jūreivių teisėmis išvengia paprastosios ateivių inspekcijos. Nuo šio laiko tokie jūreiviai, kurie bandys nuo laivų į čia be inspekcijos įsmukti, bus areštuoti ir pristatyti į kaslegarnes, kaip ir visi kiti immigrantai, kad būtų inspektorių peržiūrėti; jeigu kurie iš tokių jūreivių bus rasti negalimais įleisti Amerikon, tai jie bus deportuoti (išvežti atgal). Beto visi „užsislėpėliai" (stowaways), kurie atvyksta čionai užsislėpę ant svetimų laivų, bus grąžinami atgal.

Vienintėlis aštrus ir visai keistas šito billiaus straipsnis tapo konferencijoje nuniekintas — tai ateivių „pas portai" arba „certificates of identity". Apie šituos certifikatus jau daug buvo rašyta, todel mūsų skaitytojams tasai pasikėsinimas jau žinomas; jeigu ir jis būtų perėjęs, tai kiekvienas ateivys dar būtų turėjęs atsivežti nuo savo valdžios paliūdijimą, jog esąs „morališko-doro pasielgimo". Tuo kart tūkstančiai politiškųjų pabėgėlių iš Rusijos nebūtų galėję čionai prisiglausti, nes jie juk negauna iš savo valdžios tokių paliūdijimų, pabėgdami nuo policijos ir žandarų persekiojimo! Gerai, kad šitas sumanymas kongrese ir nusmuko...

Regis, kad mūsų prezidentas šitą billių užtvirtins. Jeigu tas įstatymas įsikūnys, tai ateiviai turėtų visose šalyse jau iškalno žinoti, kad nemokantieji rašto skaityti vely visai ir iš namų nesijudintų, nes *jie nebus įleisti Amerikon.* Gerai būtų, kad ir lietuviški laikraščiai apie tatai plačiai savo vientaučiams apgarsintų.

Peržvalga.

// **Dar Bagočiaus skundas.** Nepasikakindamas tuo skundu, jau apie kurį anuo syk rašėme, Bagočius dar įskundė „Vienybė Lietuvninkų" vietiniam magistratui, girdi, už jo „garbės įžeidimą". Buvo pareikalauta skundo kopijos, iš kurios pasirodė, jogei Bagočius apskundė už p. J—as straipsnį, tilpusį „V. L." N48, 1912. Straipsnis išverstas paties Bagočiaus. Bet taip falšyvai išverstas, kad veik žėdna eilutė kladinga ir net prikimšta tokių bjaurių žodžių (k. v. beggar), kokių straipsnyje visai nebuvo. Tas parodo, kad arba Bagočius visai nemoka anglų nei lietuvių kalbų, arba su piktu noru padarė falšyvą vertimą. O teisme prisiegavo, kad žinąs lietuvių kalbą, ir kad, mokinęsis lietuviškos kalbos net Vokietijoje"... Žinant Bagočiaus keliones, indomu būtų žinoti, pas kokį vokietį vežėją jis tos kalbos mokinosi?...

*

// **Lietuvių R. Kat. Susivienijimas esąs įskūsta.** Mums teko iš keleto ištikimų šaltinių girdėti, jogei SLRKA. esąs įskųstas valdžiai, būk nelegališkai stovįs Mass. valstijoje. Toje valstijoje esą pranešta kuopų viršininkams, kad kuopos jau neturi tiesos legališkai veikti.

Kokios apie tą viską yra smulkmenos, neteko girdėti. Taipgi nežinia, kas šitą lietuvių katalikų organizaciją įskundė. Menama, bene bus tai darbas tų pačių, katrie įskūndė toje pačioje valstijoje ir SLA.

*

// **SLA. apskundė Roman J. Vasiliauskas.** „Tėvynės" N2 pranešama, kad sausio 4. Centro Sekretoriui, A. B. Strimaičiui, inteiktas pakvietimas, iš kurio matyti, jog Roman J. Vasil, arba R. J. Vasiliauskas patraukia teisman Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

*

// **J. Konkolausko pasiaiškinimas.** „Kovos" N3 indėtas J. Konkolausko laiškas-pasiaiškinimas kas link denunciacijos ant kun. Olšausko. Tarp ko kito štai ką jis rašo: „Sąžiniškai sakau, kad esu nekaltas. Rašėme penkiese denunciaciją 1 m. ir 3 mėn. atgal del juokų, kurias visas pamiršau per ginčus kas gali geriau rašyti rusiškai, neturėdami jokio tikslo skųst „buvelius svečius". Po tam ta popiera buvo įmesta į pečių sudegint, o čia pasirodė, kad pavogė iš pečiaus, kuris iš draugų tą popierą ir, indėjęs į kovertą pasiuntė „Lietuvos' redakcijai, bet ne į Rusiją, del iškirtimo man bjauraus šposo.

Ypatas, kurios buvo, kada rašėme, yra J. Mikelionis, J. Volkevickas, V. Volkovickas ir Ant. Zakeviče, kuris nurodė, kaip rašyti. — Toliaus rašysiu formališką paaiškinimą".

Ant kiek teisingas tas J. K. pasiaiškinimas, parodys ateitis, — tik kaip-tai neaiškiai skamba sakiniai, ką patvirtina ir „Kovos" redakcija savo prieraše prie to pasiaiškinimo.

*

// **„Russkoje Slovo" laikinai uždarė savo tipografiją.** N197 „R. Sl." išėjo beveik tik su vienais apgarsinimais ir leidėjo paaiškinimu. Tame pranešime štai kas pasakyta: „Negalėdamas užganėdinti reikalavimus metusių darbą statytojų, esu priverstas ant nekurio laiko uždengti „R. Sl." tipografiją. Laikraštis per tą laiką išeis sumažintoje formoje, nes reiks mums patiems sustatyti.

Hebrew American Typografical Union, N83 į savo narių skaitlių priėmė statytojus „R. S." ir atšaukė juos nuo darbo. Nors „R. Sl." principališkai ir pripažįsta uniją, bet ji neišgali užganėdinti darbininkų, kadangi pripažinimas unijos laikraščiui atsieis ant 60 dol. brangiau, negu iki šiol. Statytojai pirma gavo po 28 dol. į savaitę už 7½ val. dienos darbo".

*

// **„Birutės" atstovas atvažiavo.** Sausio 16. atvažiavo iš Tilžės (Vokietija) „Birutės" atstovas, p. J. A. Chmieliauskas, kuris mano pasivažinėti po visas lietuvių kolonijas Suvienytose Valstijose, kviesdamas visus prisidėti prie palaikymo laikraščio „Birutės", kuris lošia labai didžią rolę atbundančioj dabar Mažojoj Lietuvoj.

*

// **Puriškevičiaus leidinys.** Garsus Rusijos atžagareivis Puriškevičius išleido kningą „Dešimts liūdėsio giesmių", pašvęstą revoliucijos baisenybėms nuo 1905 iki 1907 m. Tasai leidinys dideliame skaičiuje buvo išsiuntinėtas po kaimus išdalijimui valstiečiams. Tačiaus toji kninga nesinaudoja pasisekimu, nes valstiečiai atvirai praneša, kad Puriškevičiaus veikalas netinka net „bankrutkoms" ir todel jie visai nenori jo imti.

V. Puriškevičius, įžeistas tokiu atsinešimu prie jo tvarinio, pareikalavo pristatyti jam „neištikimu" valstiečių sąrašus, kad jis galėtų su jais kaip pridera pasielgti.

*

// **Naujas laikraštis.** „Draugijos" redaktorius, kun. A. Dambrauskas, gavo leidimą leisti jaunimo laikraštį vardu „Ateitis"; iki paskutinio laiko „Ateitis" ėjo kartu su „Draugija".

*

// **Paskaita.** Kunas. Gale gruodžio „Dainos" būste buvo Sofijos Čiurlionienės paskaita: „Auklėjimo dėsniai pagal vyskupo Valančiau raštų".

*

// **Uždarė draugijas.** Senatas uždarė 5 lenkų draugijas, tame skaičiuje Rokiškio labdarių draugiją.

*

// **Naujos markės Rusijoj.** Nuo sausio 1 d. 1913 m. bus investos naujos krasos markės. Ant naujųjų markių bus paveikslas dabartinio caro arba kitų buvusių carų ir garsių Rusijos didvyrių.

*

// **Juozas Paketuris,** plačiai žinomas lietuvi visuomenei, kuris turėjo Vilniuje savo kningyną, mirė gale praeitų metų.

*

// **Kuningą nubaudė.** Vilnius. Vyskupo konceliarijos sekretoriaus pagelbininkas, kun. Senkevičius, kaipo lenkų laikraščio „Przyjaciel" redaktorius, teismo nubaustas 4 metais kalėjimo. Kun. Sekevičius apeliavęs dar senatan.

*

// **Kun. Laukaitis** Dūmoje, kaip praneša laikraščiai, prisidėjęs prie rusų progresistų, kurie jam leidę kaipo katalikų kuningui balsuoti, klausimuose, turinčiuose ryšį su tikėjimu ir bažnyčia, pagal savo nuožiūros, nesilaikydamas vienybės su partija.

*

// **Žemaitės raštai.** Netrukus žada pradėti spausdinti visų Žemaitės raštų rinkinį. Raštus, kaip pranešama, redaguojąs Rygiškių Jonas.

Politikos savaite

AMERIKA.

Visuose Suvienytų Valstijų kampuose, kaip matyti iš laikraščių, jaučiasi kokis tai neramumas, kokis-tai neužganėdinimas, kuris apsireiškia kritikavime įvairios rųšies valstijinių įstatų, teismų, fininsų, trustų ir geležinkelių systemos ir abelnai visos krašto politikos.

Šitoks valstijos, gal sakyti, nenormališkas padėjimas, negali testies ilgą laiką. Kada-gi užeina kalba apie suteikimą kraštui giduolių, apie priemones, kurios galėtų prašalinti visus tuos negerumus, tai visuomenė pasidalina į dvi pusi — vieni bijosi radikališkų permainų valstijos gyvenime ir nori šį-tą pertaisyti, padaryti šiokią-tokią tvarką „reperaciją", kiti-gi, priešingai, mano, kad čia reikalinga permaina viso gyvenimo ir surėdymo.

Kaip tęnai nebūtų, bet Suvienytose Valstijose reikalingos nekurios gilios reformos, kurios pagerintų kaip ekonominį, taip ir intelektualį žmonių padėjimą. Ypač laukia permainų suplaukę iš visų pasaulės kraštų millionai vargšų-darbininkų, kuriuos per daug jau išnaudoja šio krašto kapitalistai. Vienok reikia vilties, kad darbininkai greit sulauks geresnių laikų, jei tik jie eis prie savo tikslo su pagelba mokslo ir vienybės.

Padėkavojant tokiam svyruojančiam valstijos padėjimui, susitvėrė progresistų partija, kuri išstatė radikališkesnį programą; del šitos-pat priežasties visuomenė išrinko prezidentu demokratą, nes ta visuomenė jieško kelių išėjimui iš negeistino jai padėjimo, bet, ant kiek jai sekas juos surasti, tai parodys ateitis.

SANTAIKOS KLAUSIMAS.

Balkanų koalicijos atstovai gavo neoficiališką pranešimą, kad Europos valstijų ambasadoriai Konstantinopolyj stengsis priversti turkų valdžią priimti koalicijos pasiūlymą ir invykdinti Balkanuose taiką.

Ambasadorių konferencija Londone sutinka kėblumą taikos klausime kaslink Albanijos rubežių, nes, iš vienos pusės, Austrija reikalauja, kad Albanijos teritorija liktų kiek galint didesnė, iš kitos — Rusija grieštai tam priešinasi ir reikalauja mažutės Albanijos.

Graikija tvirtai laikosi reikalavimui Egejiškų salų. Serbija-gi galutinai pareikalausianti rytinės dalies sandžako Novibazar ir viso žemės ploto į rytus nuo upės Dvinos iki Ochrido ežero, o taipgi jų užimtą Manastyrą, bet ji atsisako reikalauti sau porto ant Adriatikos jūrės.

Juodkalnija būtinai nori ingyti vakarų dalį sandžako Novibazar, Ipek, Jakova ir Skutari apskričius su jūrės pakraščiu 20 mylių ilgio iki upės Dvinos.

Turkų valdžia mano nei kiek nebenusileisti Balkanų sąjungai. Tarp ko kito Rešad paša pasakė, kad turkai dabar laikysis tvirtai, o Adrianopolį gal priversti atiduoti tik badas ir mirtis, nes tas miestas, kaipo religijinis centras, už vis yra brangesnis.

Turkų delegacija šiose dieno-

se mano apleisti Londoną, kas reikš galutiną tarybų pertraukimą.

Italijos laikraščiai praneša, kad Vokietija, Austrija ir Italija nori pravesti naują kompromiso projektą, pagal kurio Turkijai turi likti salos: Chios, Mitylene, Kos, Rodos ir mažos saliukės arti Dardanelių, o Adrianopolį jie turi atiduoti koalicijai.

Konstantinopolyje prasiplatino žinia, kad, anot Anglijos užsienio ministerio Edw. Grey'o, Adrianopolis tur likti Turkijai, bet jis tur likti nuginkulotas.

Manoma, kad taikos konferencija Londone bus vėl atnaujinta, tik koalicijos atstovai reikalauja, kad pirm visko turkai paduotų galutinas taikos išlygas. Vienok jei Turkija daugiau nenusileis, galima laukti greito Balkanų karės atsinaujinimo.

TURIKIJA.

Turkijos valdžia, matydama, kad Ruminija energiškai stoja prieš Bulgariją, pasiryžo tęsti karę ir jokiu būdu neatiduoti Adrianopolio, ypač, kad stovintieji prie Čataldžos turkų kareiviai grumojo buntu, jei tik bus negeromis sąlygomis padaryta taika ir atiduotas priešams Adrianopolis; jie reikalauja tęsti karę toliau.

Turkijos valdžia mano sušaukti tautišką seimą, kaip padarė laike karės su Rusija 1878 m., kad aptarti apie karės dalykus ir grumojantį Turkijai išardymą ir persitikrinti — ar turkų visuomenė stovi už karę ar prieš.

RUMINIJA.

Dalykų stovis tarp Ruminijos ir Bulgarijos neikiek neina geryn; Ruminija tvirtai reikalauja atsakančio atlyginimo už neutralitetą laike karės. Priešingai ji greitu laiku grumoja užpulti ant Bulgarijos ir spėka užimti žemės plotą. Kaip pranešama, Ruminija daugiausiai ir trukdo taikos tarybas, nes turkai beveik sutiktų atsisakyti nuo Adrianopolio, del kurio tarybos ir irsta, bet Ruminija tuoj sustabdo tą turkų žingsnį.

Iš kitos-gi pusės Austrija taipgi pritaria Ruminijai nenusileisti bulgarams, o tuom pačiu ji trukdo ir santaikos tarybose.

RUSIJA.

Rusijos laivynas ant Juodųjų jūrių liko galutinai sutvarkytas, nes manoma padaryti demonstraciją priešais turkus jei tą pripažintų reikalingu kitos valstijos.

Pranešama, kad visi kareiviai, kurie baigė savo tarnystę ir turėjo būti atleisti, dar sulaikyti ant kelių mėnesių. Tas rodo, kad apie demobilizaciją Rusijos kariuomenės nereik ir kalbėti.

Iš Visur.

× **Turkai gavo paskolą.** Londono bankai sutiko duoti Turkijai mažą paskolą, bet ne vedimui karės, o tik padengimui paprastų valdiškų išlaidų. Kiek galutinai paskolinti ir kokiomis sąlygomis, nėra gerai žinoma. Tas vienok parodo, kad taikos klausimas ein į gerąją pusę.

× **Bulgarų nuostoliai.** Anot valdiškų žinių iš Peterburgo, bulgarai nuo pradžios karės panešė sekančius nuostolius žmonėmis: 284 focieriai ir 21,018 prasti kareiviai liko užmuštais karės lauke arba mirė nuo žaizdų. Apart to 876 oficieriai ir 51,000 kareivių buvo sužeista arba susirgo; iš tų 70 nuošimčių pasveiko ir vėl stojo į eiles ant mūšio lauko. Bulgarijos valdžia gavo nuo Rusijos 70 gydytojų, kurie tur apsaugoti kraštą nuo įvairių epidemijų, nes beveik visi bulgarų gydytojai dirba ant karės lauko.

× **Krikščionių skerdynės.** Ahtenai. Netoli Graikijos rubežiaus, Epiro provincijoj mahometonai nužudė 30 krikščioniško tikėjimo moterių ir vaikų; apart to apvogė ir sudegino 120 namų. Panašus atsitikimai atsikartojo ir kitose vietose.

× **Chinai** turi sutraukę Mangolijon gan daug kareivių. Amerikos Suv. Valstijos paėmė nuomon už 100 millionų dol. Čusanų salas ir dar pasižadėjo laikyti chiniečių pusę jų kovoje su rusais.

× **Korėjos gyventojai** buvo padarę suokalbį prieš japonus jų žemę užėmusius; dabar japonų valdžia nuteisė 18 korėjiečių 6 metams katorgos ir 32— 5 met.

× **Bavarijos** regentas atsisakė priimti siūlomą jam tos šalies karaliaus sostą.

× **Adata širdyj.** Vienas Italijos gydytojas išėmė iš širdies dešimtų metų mergaitės adatą dviejų santimetrų ilgio. Pabaigus operaciją, žaizda buvo užsiūta ir mergaitės sveikata pradėjo eiti geryn.

× **Nuo salos Kapri** (Italija). Pranešama, kad M. Gorkio žmona-artistė M. F. Andrejeva apleido salą Kapri ir grįžo Rusijon, kur mano pastoti ant dailės teatro scenos.

× **Žuvusiųjų ant Titanic'o giminaičiai reikalauja** nuo kompanijos, kuriai prigulėjo tas laivas, virš $6,000,000. Už žuvusius reikalaujama atlyginimo $4,739,000, o už dingusius daiktus — virš 1,382,423. Taip poni H. B. Harris reikalauja $1,000,000 už savo vyro gyvastį; $27,700 už dingusius jos daiktus ir $4,625 — už vyro daiktus.

× **Prancijos respublikos** prezidentu, sausio 17 d. išrinktas Raymond Poinkare.

Iš Lietuvos.

GRUZDŽIAI, Šiaul. pav. **Laikraščių statistika.** Gruzdžių valsčiaus sienose (tame skaičiuje visos klebonijos ir visi dvarai) pareina 208 laikraščių egzempliorai: lietuviškų 145, latviškų 13, rusiškų 41, lenkiškų 9.

Iš lietuviškų laikraščių pareina: „Rygos Naujienų'' 35 egz., „Šaltinio'' 29 egz., „Liet. Ukininko'' 26 egz., „L. Žinių'' 24 egz., „Vienybės'' 24 eg., „Vilties'' tik 7 egz.

Iš 95 sodžių laikraščiai pareina tik į 35; į 60 sodžių nepareina nė vieno laikraščio. Daugiausiai laikraščių pareina į Gruzdžių miestelį ir Lukošaičių ir Ražų sodžius. Dauguma tų sodžių, iš kurių yra išėję kuningai ir farmaceutai, laikraščių visai negauna.

P. A.

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA. Pirmąją Kalėdų dieną antroj liaudies mokykloj bus intaisyta mokiniams ir jų globėjams „eglaitė''. Pačių mokinių bus vaidinama dviveiksmė komedija „Į mokslą''. Po vaidinimo bus dainos, žaislai, greitoji pačta ir tt. Leidimas jau gautas.

Antrąją Kalėdų dieną „Artojaus'' klube bus šeimyniškas šokių vakaras nariams ir jų svečiams.

PLUNGĖ, Telš. pav. **Trūksta darbininkų.** Paskutiniuoju laiku ūkininkai pasigenda laukų darbininkų. Jų didžiuma išvažiavo Amerikon, o daugelis dar tebesvajoja apie važiavimą į aną „laimės'' pasaulį. Tiesą pasakius, ir čia dabar darbininkų algos žymiai pakilo, o vasaros laiku dienininkams jau moka po 1 rub. ir valgyti duoda. Amerikoje ir čia, miestuose, darbininkai turi darbo ieškoti ir prašyti, kol gauna kurnors, o gavęs darbą ne tokį prakaitą turi lieti, kaip čia Lietuvoje. Ne vienas vaikinas parėjęs iš Amerikos pasako: „valgiau, kaip ponas, bet dirbaus kaip šėtonas''. Ne taip čia yra. Čia darbininkai ieškomi, o kai-kuriose vietose tai ir labai ieškomi ir nemažos algos mokama. Taigi pirm einant Amerikon reiktų ir mūsų darbininkams gerai apie tai apgalvoti.

Juodvarnis I.

RIETAVAS, Res. pav. **Teismas del kelių.** Lapkričio 19 d. ir pirmiau žemiečių viršininkas patraukė teisman net šimtais valstiečių del netaisymo kelių. Nubaudė nuo 3 iki 10 r., arba 1—3 paras „šaltojon''. Žmonės skundžiasi, būk urėdninkas neteisingai juos įskundęs, nes jų kelias geras esąs, bet tai nieko negelbėjo. Tiesa, yra ir netaisomų kelių, bet del tikrumos vis delto reikėtų, kad statant protokolą būtų vietoje valsčiaus viršila (staršina), arba seniunas (starosta).

Nuo Rietavo ant Laukuvos yra 3 varstai Telšių pav. kelio, kurio molynėje praėjusį pavasarį nužuvo žydo arklys, tebežuna žmonės ir dabar. Kodel tat šio kelio niekas neprižiūri?

Seimo Lepšys.

YLAKIAI, Telšių pav. Ylakių Vartotojų Draugija buvo panaikinusi svaiginamųjų gėrimų skyrių ir daugelis laikraščių pagyrė už tai. Bet vėliau nariai patįs susiprato negerai padarę paikinę, nes draugija pertai nustoja per mėnesį keletos dešimčių rublių pelno. Prekė-gi tokia, kad nuo jos nieka nei nudulka. Panaikinę tik pelną žydeliams padidįsime, nes kam reik, tas pirks, jeigu negaus pas mus, tai nueis pas žydelius. Pirma reikia panaikinti slaptąsias smūkles, o tada tik mesti iš krautuvės. Dabar-gi patįs nariai mėgstame kartais išgerti, o prireikus „skystimėlio'' ar vestuvėms, ar krikštynoms, turėsime eiti pas žydelius ir mokėsime brangiau už butelį po 20 kap., negu savo krautuvėje. Taigi ne iš to galo pradedame. **Narys.**

PLUNGĖ, Telš. pav. **Kelinti** metai, kaip turime dviklasę mokyklą. Lig šio rudens turėjome tris mokytojus — du lietuviu ir vieną rusą. Lietuvių kalba taippat buvo mokinama. Bet nuo šio rudens mokyklą apdovanojo trimis mokytojais rusais ir tik vienas beliko lietuvis. Mūsų kalba šiemet mokykloje ir-gi pamiršta. O vaikų tėvai, atvežę vaikus žiemai į miestelį visai maža jais ir tesirūpina. Vaikai per žiemą išmoksta greičiau papirosų rūkyti ir langų daužyti, nes mokykla, matyti, jų nepatraukia prie savęs. Tėvučiai, kas išeis iš taip auklėjamos mūsų jaunosios kartos?

Juodvarnis I.

VILNIUJ buvo tokia byla: kaži-koks rusas-oficierius iškoliojęs ūkininką Vilbakaitį kvailiu; ūkininkas atsikirtęs; tuomet oficierius liepęs kareiviams suimti Vilb., ištiesti ir pats puolęs jį mušti ir spardyti; sukruvintą žmogų įmetęs nakčiai virtuvėn, o ryto metą pristatęs policijos viršininkui, kad sustatytų protokolą. Už tokius darbus oficierius tegavo tik 2 mėn. kalėjimo.

(„Liet. Ūkin.'')

Kauno „Saulės'' kursus lanko šiemet apie 400 mokinių.

GARŽDAI, Telšių pav. **Jaunimas** čia, kaip merginos, taip ir vaikinai, nieko arba visai mažai teskaito. Todel nestebėtina, kad smūklės, kurių čia kelios, gerokai bujoja. Merginos taip-pat pradeda girtuokliauti. Reikėtų bent nuo kretingiečių imties pavyzdis, kurie nors pamažu pradeda šviestis. Daugelis jaunimo, vieni nuo kariuomenės slėpdamies, kiti laimės ieškodami, bėga Amerikon. Taip-pat nuo jų neatsilieka nė jų senesnieji draugai, ūkininkai bei jaunos mergaitės, kurie šimtais plaukia už jūrių-marelių, ton laimės ir aukso šalelėn. Bet palydėję sveikatą ir tuos paskutinius grašius, kurie kartais paskolinti buvo, neradę nė aukso kalnų, grįžta nuliūdę, suvargę savon gimtuvėn kur tik skurdą ir vargą beranda.

Nesenai buvo nušautas per langą savoj grintelėj grovienės Milžinskienės „medinčius'' Putrius, kuris apylinkės gyventojams buvo inkirėjęs savo žiaurumu. Delei to dalyko buvo suimta keli vyrai, tarp jų ir velionio sūnus, bet visi, tardytojo klausinėti jau paleisti.

Žadama buvo šį rudenį inkūrti čia kelias mokyklas (jau ir namas pasamdytas), bet mokyklos niekur neturim.

Proncė Paukštvanagis.

Darbininkų sveikatos apdraudimo biuro. Išėjus naujam įstatymui, Baltstogės fabrikantai ir pramonininkai nutarė įsteigti darbininkų sveikatos apdraudimo biurą Baltstogėje ir rūpinsis to biuro veikimą po visą Lietuvą ir Baltrusiją paskleisti.

Dabar Vilniaus pramonininkai nutarė, kad toks biuro turėtų būti inkūrtas ne Baltstogėje, bet Vilniuje, kaipo Lietuvos ir Baltrusijos centre. Idant gavus leidimą šitą savo sumanymą vykinti, du pramonininku: spaustuvės savininkas, F. Zavadskis ir garo malūno savininkas, Gordonas, šiomis dienomis iškeliavo Peterburgan tartis su prekybos ir pramonijos ministeriu.

Matematikos mokytoju Vindavos realinėn mokyklon paskirtas baigęs šiemet su I. laipsnio diplomu Kijevo universitatę Juozas Stonkus.

1905 m. obalsis. Vilniaus teismo rūmų išvažiuojamoji sesija Kaune gruodžio 10 d. svarstė inžin. Vl. Pauliukonies bylą del 1905 metų atsitikimų. Pauliukonis nuteistas 2 mėnesiams kalėjimo.

Kun. Mikolajuno byla. Gruodžio 10 d. Švenčionyse buvo nuteistas 8 mėnesiams kalėjimo buv. Šemetovščiznos klebonas kun. Mikolajunas už tai, kad jis draudęs katalikų vaikams lankyti rusų cerkvinę mokyklą.

Vyresnybės ūkio spausdiniai. Buvo jau rašyta, kad Suvalkų agronomas klausęs Marijampolės ūkininkų Draugovės, ar neturite kokių gerų ūkio rankraščių spausdinti: tad, girdi, vyresnybė savo piningais galėtų juos atspausdinti. Kuomet atsirado p. Studento parašyta kningutė, „Kaip pievos gerinti'', tai paaiškėjo, kad vyresnybė apsiima spausdinti vien rusų kalba kningeles.

Tai tau ragaišis!

Pelno iš degtinės 1911 m. Vilniaus gubernija davė — 7,500,073 rubl., o 1910 m. — 6,835,225 br.

(„Liet. Žin.'')

Duėlis. Žinomas Vilniaus psichijatras d-ras Krainskis prieš kelius mėnesius buvo paskaitęs Vilniaus daktarų draugijoje paskaitą, kurioje buvo nušviesti kai-kurie slėptini dalykai iš gyvenimo mirusiojo Vilniaus mokyklų inspektoriaus Kosakovskio. Tą paskaitų paskelbė rusų laikraščiai. Dabar Kosakovskio sūnus, oficierius, iššaukė d-rą Krainskį duėlin. Krainskis sutiko šaudyties. Duėlis žada būti šiomis dienomis.

Vilniui pavestas numeris. Varšavos literatūros savaitraštis „Tygodnik illustrowany'' pavedė visą savo paskutinį (Kalėdų) numerį — Vilniui. Numeris papuoštas daugeliu paveikslų ir vaizdelių iš Vilniaus. Taip paveikslai, taip visi straipsniai ir eilės parinkti taip, kad Vilnius išrodytų tikriausiu „lenkų miestu''.

VARĖNA, Trakų pav. Verėnos miestelis nemažas: vienų tik katalikų yra daugiau, kaip tūkstantis, be to gyvena dar žydai, kurie daugiausia verčiasi prekyba: laiko krautuves, aludes svirnus su javais ir t. t. Siuvėjai, kurpiai, kalviai ir kitoki amatninkai vien žydai; katalikai pas mus amatų nesimokina: ar kas turi žemės, ar neturi — mokslo nebrangina. Iš vienos miestelio pusės bėga Merkio upė; ja varomi medžiai į fabrikus, malkos į lagerius kareiviams, o žmonės suveža jau į vietą. Iš kito šono miestelio bėga kita upė, kuri inteka Merkin ties Varėna. Už penkių varstų nuo miestelio yra gelžkelio stotis, taip-pat žmonės gerai užsidirba bevežiodami prekes ir šiaip visokius daiktus į lagerių magazinus. Be to Varėnos parapijoje yra daug fabrikų, kuriuos valdo žydai. **Giraitės Macukas.**

PANEVĖŽYS. Čia laikraščių skaitymas paskutiniais metais žymiai padidėjo, vien Masiulio knin gynas kas savaite atskirais numeriais visokių laikraščių parduoda apie 100 egzempliorių. Kiek į kningyną ateina numerių, tiek ir išparduoda. Daugiau perka katalikų dvasioje leidžiamus laikraščius. Laikas.

PANEVĖŽYJE renkamos akcijos teatrui pastatyti, nes, kai kinematografai nusisamdė abu teatru, nebėra vietos vaidinimams. Dabar reikia vaidinti kazarmėje, kur ir vaidinimas, ir bufetas, ir gardeboras tame-pat kambaryje, ir venteliacijos jokios nėra, todel daugelis žmonių ir nebelanko vaidinimų, nes pabuvus tokioj kazermėj daugeliui reikia sirgti. Visi labai laukia teatro. Ir turtingesniųjų lietuvių tarpe buvo kilęs sumanymas statyti teatrą, bet miestelėnai pirmi pradėjo.

Svirno Žvynė. ..

TAUJĖNAI, Ukmerg. apskr. Gruodžio 1 d. 11 val. vak. praūžė baisi, didelė vėtra su lietum ir griausmu. Sugriaudė vos tik 2 sykiu, • žaibavo kas minutė ir taip smarkiai, kad labai retai kada ištinka tokie žaibai ir vasaros metu. Išsyk pasirodė vakaruose juodas debesys, su juo pasikėlė baisus vėjas ir pradėjo smarkiai lyti su ledais. Visa tai tęsėsi nedaugiau kaip 8—10 minučių, o po to dangus greit prasiblaivė, bet vėjas nepaliaudamas kaukė visą naktį. **Mikutis.**

(„Viltis''.)

GARLEVA, Suv. gug. 17 lapkr. čia buvo įsteigiamasis skol-taup. kasos narių susirinkimas. Išrinkta valdyba. Įsteigėjų išpirkta pajų už 500 rub. Pradėtas priiminėjimas ir skolinimas piningų. Posėdžiai tam dalykui bus kas šventadienis po pamaldų. Tuo tarpu visa valdyba dirbs dovanai. Čia jau yra žydų skol.-taup. kasa.

— 24 lapkr. buvo čia „Blaivybės'' skyr. susirinkimas naujai tam įsteigtuose namuose. Žmonių tilpo kambaryje koki 600 vyrų ir moterių. Kun. Marma labai gražiai papasakojo apie alkoholio kenksmingumą. Nutarta arbatinės su kepykla išlaidos padengti iš „Blaiv.'' kasos (100 su viršum rub.). Nariams, užsimokėjusiems pilnai (36 kap.), nutarta duoti dovanai kalendorių „Dieve Padėk''. — Garlevos „Bl.'' skyr. turi jau į 500 narių. **Bešalis.**

MIROSLAVAS, Seinų ap. Mūsų naujai inkurtoji vartotojų draugija „Žagrė'' jau pradėjo kooperacijos darbą (prekybą). Užvesta kolonijališkasai sąsirius. Beto dar krautuvėj turim stiklinių bei parpulinių prekių. Žmonės pageidauja užvesti ir uolaktinį skyrių. Matydami narių gerus norus ir ištikimą „Žiedo'' palaikymą, su pagelba specijalistų-praktikų pasistengsim išlėto ir tai įvykinti.

Smulkmenas kitą kartą paduosime. , **Valdyba.**

KAUNAS. Inkurta moterių vartotojų draugija „Grožybė'', kuri pradėjo veikti nuo 10 lapkričio. Tęn yra pardavinėjami visoki lietuvių moterių išdirbiniai.

(„Šaltinis''.)

Revizijos. Kaikuriose parapijose Vilniaus diecezijoje policija daro kratas, — ieškodama vis perėjusių pravoslavų katalikystėn. Tokios kratos buvo jau Balstogėje, Volkoviške, Porozave, Roseje, Mostuose, Zelvoj ir Mioruose. Volkoviške krata taip buvo daroma: 11 valandą vakare klebonijoje jau ruošėsi gultų, tik kas pradėjo brazdinti duris. Atidarius duris pasirodė tardytojas (sledovatelis) Carevičius su dviemi policistais. Daugiau valandos kratė kanceliarijos kningas ieškodami dokumentų jiems reikalingų, nieko nesuradę gražiai atsiprašė ir išėjo.

Lietuvių kalba. Vilnius. Gauname žinias, kad kaikuriose mokyklose pradėta baidyti vaikai lietuviai kad nesirašytų, mokytojams užklausus, lietuviais. Baidoma lietuviai-mokiniai taip; girdi, jeigu užsirašysite lietuviais mūsų kapelionas nemoka lietuviškai tai ir jums bus blogai, nes valdžia vers jus mokytis rusiškai ir kapelionams bus negerai, nes rusiškai tikybos aiškinti nepanorės. Ištikrųjų visur ir visuomet lietuviams reikia rašytis lietuviais ir reikalaut sau prigulinčių teisių.

Drujos kliošto rius. Augščiausiuoju paliepimu atiduota uždarytojo Bernardinų kliošto riaus mūrai vietiniai parapijai.

VILNIUS. „Aušra''. Gruodžio 11 dieną atsibuvo bendrovės „Mironas, Petrulis, Novickas ir Ko'' visuotinas susirinkimas. Priimta balansas pereitų metų ir nutarta leisti „Aušrą'' kitiems metams taip-pat kas dvi savaiti. Redaktoriui kun. Kraujaliui atsisakius nuo redagavimo slaptu balsavimu išnaujo išrinktas tapo redakto rium. Per tuos metus „Auštra'' apsilankė daugelyje vietų, kur ligišiol lietuvių laikraščiai visai buvo nežinomi arba mažai žinomi. Praskirdami kelią šviesai ir lietuvių geram susipratimui — bendrovė pradėtąjį darbą sparčiau žada varyti. Ligšiol „Aušra'' apsilankė visur Lietuvoje, dideliuose Rusijos miestuose ir Amerikoj. Laikraščio pigumas tuo tarpu neleidžia jį padaryti savaitiniu.

LYDA. **Vyrų gimnazija.** Mokslo ministeris įsakė Vilniaus apygardos globėjui (popečiteliui) inkurti Lydoje vyrų gimnaziją. Mokslas joje prasidės 1913 metų rudenį.

KIAUKLIAI, Vilniaus pavieto. Parapija grynai lietuviška. Miestelis nedidelis, yra dvi katalikų krautuvės, kurioms sekas gerai, yra mokykla, valdžios užlaikoma, mokytoja rusė. Monopolis jau no trijų metų uždengtas. Aludės taip-pat nėra. Tai miestelis būtų

blaivus, švarus. Tik, nelaimė, atsiranda daug žmonių, kurie eidami šventadienį bažnyčion atsineša pilnus kešenius butelių ir pardavinėja su užpelnu. Bažnyčia 1907 metais pastatyta didelė, medinė.

(„Aušra".)

Iš Rusijos.

|||| **Carukas vėl serga.** Nors paskutiniame „V. L." numeryje buvo pranešta, kad carukas visai pasveiko, ir liko parkviestas mokytojas, kad tęsti mokinimos francūzų kalbos toliau, vienok paskiausios žinios rodo, kad jis laike Kalėdų švenčių vėl smarkiai apsirgo; šituom neapsakomai susirūpino carienė. Taigi matyt, kad carukui sveikata nebus sugrąžinta ir būtinai turės likti paskirtas kitas sosto inpėdinis.

|||| **Milžiniški šarvuočiai.** Peterburgas. Jau pradėti statyti 4 milžiniški šarvuočiai — „Borodino", „Navarin", „Izmail" ir „Kinburn". Ilgumas kiekvieno tų laivų siekia 750 pėdų, t. y. beveik 1/4 varsto; plotis — 100 pėdų. Mašinų spėka davesta iki stebėtino didumo — 66 tūkstančių arklių spėkų. Kiekvienas šarvuotis kainuosiąs virš 40,000 ,000 rublių.

|||| **Kievo žydai-pirkliai ir pramonija.** Sausio 1. š. m. pasibaigė laikas, iki kurio žydai turėjo išsikraustyti iš Kievo. Nors buvo rašyta, kad caras paliepė sustabdyti tą „čystijimą", bet pasirodo, kad tai ne tiesa. Tarp ko Kievą turės apleisti 164 žymųs žydai-pirkliai. Abelnas jų prasiskolinimas pirklystėje siekia 25 mil. rublių. Trįs ketvirtdaliai tos skolos puola ant Maskvos fabrikantų ir pirklių ir viena dalis ant Lodziaus. Apskrita tų žydų-pirklių apyvarta siekia 50 mil. rublių į metus. Tokiu būdu išvijimas žydų grūmoja nekurioms Maskvos žymioms firmoms didžiais nuostoliais ir net subankrūtijimu. Maskvos biržos komiteas kreipjasi su prašymu į finansų ministerį-gubernatorių sustabdyti žydų išsiuntimą iš to miesto. Rusijos pramonijos žinovai sako, kad tas žydų persekiojimas gali labai blogai atsiliepti ant visos pramonijos.

|||| **Baisi ekspliozija.** Gruodžio 30. sprogstančios medžiagos Ochtenskio dirbtuvėje ištiko smarki ekspliozija. Nukentėjo 70 darbininkų, iš kurių daug visai užmušta, kiti-gi stipriai sužeisti.

|||| **Politechnikos įsteigimui** Baku miesto pramonininkai davė 400 tūkstančių rub.

|||| **322 Kievo politechnikos studentai,** dalyvavusieji demonstracijoje dabar yra tardomi; dalis jų bus pavaryta iš mokyklos.

|||| **70 mokinių suareštuota.** Peterburge policija susekė moksleivių susirinkimą; buvo 7 gymnazijose padarytos kratos. Liko suareštuotais 70 mokinių; 35 mokiniai prašalinti iš mokyklos.

|||| **Odessoj** nuslinko jūrėn nemažas žemės plotas. Nuostolių esą apie 4 mil. rub.

|||| **Badas.** Caricinas. Čia siaučia baisus badas. Vietiniai gyventojai pasiuntė ministerių pirmininkui, Kokovcevui, telegramą, paduoti kuogreičiausiai pagalbą. Telegramos turinys skamba sekančiai: „Visai neturime duonos, nužemintai meldžiame aprūpinti mus darbu".

|||| **140 metų amžiaus senis.** Viename gruzinų sodžiuje ant Kaukazo gyvena senis, turintis 140 metų amžiaus, jis dar gerai primena gruzinų karalių Irakliją.

|||| **Macochą pamylėjo.** Kievas. Viena jauna mergaitė-lenkė taip pamylėjo vienuolį Macochą už jo geroizmą, kad pasiuntė jam į kalėjimą pasisiūlymą likti jo moterimi. Laiške ji praneša, kad ji yra pasiryžus kartu su juom kentėti. Nesulaukus nuo jo atsakymo, ji pati nuvažiavo pas jį, kad įvykdinti savo sumanymą. Iš tos priežasties Macochas padavė dvasiškai valdžiai prašymą, apie išskyrimą jo iš dvasiškio luomo. Vestuvės atsibus kalėjime.

|||| **Tėvas Iliodoras.** Pragarsėjęs Rusijoj savo skandalais ir daug privarginęs valdžią dvasiškis Iliodoras nesenai savo pasekėjams į Cariciną pasiuntė žinią, kad jis gavęs paliepimus iš Konsistorijos, sužeidė sau ranką ir krauju parašė: „Atsižadu stačiatikystės".

Dabar-gi Iliodorui liko atimtas dvasiškas stonas ir jis matomai bus iškeiktas ir aštriai nubaustas. Savo laiške, pasiųstame Šv. Sinodui (viršiausioji stačiatikių bažnyčių valdyba), jis atsisako nuo stačiatikystės ir, išreikšdamas pilną užsiganėdinimą, meldžia visų tikinčiųjų atleisti jam už tą atsitikimą iš stačiatikių eilės. Paskui išreiškia didžiausį gailėsį už nuodėmes, papildytas priešais žydų ir Leono Tolstojaus. „Giminė Izraeliaus! — sako jis— pasaulinė šviesa! Tu ypač atleisk man. Ant tavęs aš daugiausiai užsipuldavau. Tikėk man: tavo kraujo aš niekad negeidžiau, bet žmones tankiai ant tavęs siundžiau. Užmuštieji laike skerdynių kūdikiai neduoda ramumo mano sąžinei. Atleisk man, tu, gabjausi ir prakilniausi iš visų giminių! Iki šiam laikui aš neperprašiau tavęs ir dabar gailiuosi už tą. Tu esi išmėtyta po viso pasaulio kraštus, idant vesti visas kitas gimines prie galutinos tiesos. Tai-gi, vesk! Tau daug duota, daug turi ir veikti!" Paskui jis kreipjasi į L. Tolstojų: „Atleiskit ir jųs man, šventos dulkės to senelio, to pasaulinio minties galiūno, Leono! — tęsia sielvartaujantis Iliodoras. — Perdaug aš tyčiojausi iš tavęs. Akyse savo draugų ir plačiosios minios aš stengiausi pažeminti tave ir paniekinti tavo prakilnų mokslą... Atleiskit, atleiskit man"... Galop jis kreipjas į Sinodo narius: „Nariai Sinodo! Viskas, kas parašyta šitame „atsiskyrimo" laiške, parašyta manimi po tvirto ir galutino sumanymo — pilname prote ir be permainos. Paliūdijimui to viso, perpjaunu aš savo ranką ir pasirašau savo krauju.— Iliodor".

IŠ ARGENTINOS.

CARONEL SUARIES, F. C. S. Pradedant nuo balandžio mėnesio ir baigiant iki lapkričio buvo čia labai geri orai ir gražųs ūkininkams laikai. Ant laukų buvo ganėtinai žolės, taip kad per visą orę galėjo visi lauku pasiganydami arti, ne kaip kitais metais būdavo suliuobja per tą laiką nuo 600 iki 800 (neišskaitome: ko. Rd.), pakol laukus indirbdavo.

Šią vasarą iškrito čionai du sykiu sniegas: pirmasis 7 birželio ir išbuvo vieną dieną, o antras 29 liepos. Snigo pusę paros, ir buvo prisnigta 5 centimetrai storumo, — išbuvo tas sniegas kuone dvi paras. Del šito atsitikimo visi pranašavo, kad tai būsią „geri metai" — bo čia pamatyti sniegas yra didele naujiena, kadangi jo niekad neesti; tik 8 metai atgal buvo pasirodęs sniegas, o toliau niekas neatmena. Todel kai-kuriose Argentinos vietose, sustoję po kelis žmones surito sniego stirtas ir stovėjo tie kamuoliai bent po 3 savaites. Kaslink metų gerumo, tai žmonės tarsi įspėjo, nes šiemet metai yra labai geri ir daug ankstyvesni; lapkričio 15. jau žydi kviečiai ir laukuose javai stovi, kaip siena, — labai gražųs. O dabar nuo lapkričio 24 jau pjauna avižas, miežius, dobilus, o nuo gruodžio 10-tos jau pradės ir kviečius pjauti, kur kitus metus vos tik pradėdavo žydėti, o pjaudavo tik po naujų metų. Taip gi visa atpigo; bulvių kiliu pirmiaus buvo 25 centai, o dabar tik 2 centai; sausų dobilų galvijų pašarui pernai buvo kilius nuo 6 ligi 10 centų, o šiemet vos po 2 centu ir tų niekas neperka — stovi stirtos prikrautos. Darbininkų Argentinoje per visą žiemą vis trūko; ant geležinkelių, ant valdžios kelių ir pas ūkininkus ant laukų mokėjo prastiems darbininkams ant dienos, žiemos laiku ligi spalių mėnesiui mokėjo po 2 pesu ir 20 centų; o nuo spalių mėnesio moka po 3 pesus. Ant laukų pjūties laiku daugiausiai ima ligi 1-mos kovo, ir moka nuo 300 ligi 500 pesų; žinoma, tai būna sulyg darbininko ir sulyg ūkininko ir kaip kas sudera. Padieniams moka nuo 50 pesų ligi 12, — kaip koks būna darbininkas ir prie kokio darbo dirba. Tik labai gaila, kad iš lietuvių nėra neivieno ūkininko. Kaip pažiūri, kokiuos gražius ir geriausius žemės plotus turi apgyvenę vokiečiai ir išsistatę turi kolonijas, išsimūriję bažnyčias, net ir kliošturius laiko, kur esti po 2 kuningu, po 5 miniškas, po du vienuoliu; turi išsistatę dideles iškalas del savo vaikų. Žodžiu sakant, turi visus savo parankumus, ir patįs ūkininkai visai mažai tedirba, tik apsitaisę, išsirėdę, alaus išsigėrę atvažiuoja laukan pas darbininkus, vieną pastato savo vietoi ir prisako, kad visi jo klausytų; ir dirba jo visą darbą, o jis sau vėl važiuoja kolonijon arba miestan linksmai sau laiko praleistų. O tu paklausk jo :ar daug jau laiko, kaip Amerikoj, atsakys, kad jau 25 ar apie tiek metų. O ar daug jie piningų atsivežė iš savo krašto, atsakys, kad nieko neatsivežė, da ir ant laivakortės neužteko. Sako, turėjau pasiskolinti ir čia užsidirbęs parsiųsti skolą. Paklausk: ką dirbai atvažiavęs? Atsako: ogi tuoj pristojau ant laukų pas vieną ūkininką už metinį darbininką, o pati už mergą; taip pabernavus trejus metus, ponas davė už tatai arklius, lauko ir sėklos; pradėjus dirbti ant savo ūkės papuolė treji geri metai, tai ir pasilikau tvirtas ūkininkas lig šiai dienai. Na, o kiek per 20 metų savo ūkėje užpelnei? Atsako: vat kiek užpelniau: jeigu šiandien parduodu visas triobas, žemę, gyvulius ir mašinas, tai gaučiau 170,000 pesų; o šiemet dar turim pardavimui kviečių vakarykščiai pirkėjai buvo ir už kviečius siūlė 20,700, ale da nenorėju parduoti, nes už poros mėnesių pasikels čienia, tada parduosiu.

Žinoma, nevisi ir iš vokiečių tokie turtingi, bet kaip čia aš žinau apie Caronel Suaries yra 3 kolonijos, — iš eilės taip stovi: 1-ma, 2-ra ir 3-čia vienu ruožtu nuo miestelio Caronel Suaries — viena už dviejų varstų, kita už penkių, trečia už 14-kos, — pirmoje yra gyventojų apie 50 grįčių, antroje 370, o trečioje — 514, — tai žėdna kolonija turi savo kuningus, bažnyčias ir tt. kaip augščiaus minėta. Turi savo aptiekas, pačtas, karčiamas, kromus ir vis tai jų sudėtinės socijos (draugijos); jei tu esi kokios kitos tautos žmogus ir nori gauti pas juos kokią pagalbą, tai reikia turėti didelis užsitikėjimas pas juos. Teisybė, kad nevisi tokie čia turtuoliai, kaip augščiau minėjau, ale taip paskaitant ant 100 yra 20 tokių, o ir turtingesnių. O iš lietuvių tai niekur nesigirdėti; neturi niekas tokios laimės iš lietuvių, kaip turi vokiečiai. Tarpe šitų minėtų kolonijų randasi keturios šeimynos ir lietuvių, tai yra kokolonijoje N2: dvi šeimynos tikrų lietuvių, o dvi tai sumaišytų: vyrai Minsko ir Volyniaus gub., o moterįs Kauno gub.; vyrai nemoka nei žodžio lietuviškai, tik lenkiškai ir rusiškai, o moterįs nemoka daugiau, kaiptik lietuviškai; tai išpradžių jų gyvenimas labai buvo juokingas, — galima buvo tiesiok į teatrą jų gyvenimą statyti. Dabar, jau pragyvenę nekurį laiką kolonijoje, abipusės nuo didelių ir mažų pramoko vokiškai; tai dabar jau mažesnė bėda; dabar iš jų pasidarė nauji „vokiečiai" ir keikia lietuvius ir lenkus susiriesdami. Vokiškai labai prastai švepliuoja, kad daugumos nei jie patįs nežino ką pasako nei vokiečiai jų nesupranta.

Mataušas Juodviršis.

BUENOS AIRES, Argentinos sostynėje lapkričio 2. atsibuvo lietuviškas vakaras, parengtas „Diego" draugijos. Buvo perstatytas vaizdelis „Trįs Mylimos" su prakalbomis, šokiais ir skrajojančia krasa. Lošimas nusisekė vidutiniškai; labjausia lošime atsižymėjo Juozupas Uoselis Liudviko rolėje. Ačiu jo darbštumui, nes jis didžiausiai darbuojasi tarpe Buenos Aires'o lietuvių, kaip draugijoje, taip ir visuose kituose dalykuose, buvo parengtas ir šis vakaras, kuris dikčiai skiriasi nuo kitų skaitlingesniu atsilankymu publikos ir jos užsilaikymu. Labai buvo malonu matyti tokį gražų laike šio vakaro publikos pasielgimą, nes visą laiką apsiėjo taip gražiai, kad ant to atkreipė savo domą ir išreiškė pagyrimą net atsilankusieji svetimtaučiai. Toksai dailus pasielgimas publikos, manau, turėjo pažadinti ir veikėjus prie tankesnio steigimo lietuviškų vakarų; tik stoka lietuvaičių, kurių nors ir yra šiek-tiek jau Argentinoje, bet nėra priejaučiančių lietuviškiems vakarams, nes ir šiam vakarui mergaitės prie lošimo negalima buvo prikalbėti, ir sunku būtų buvę net vakarą parengti, jeigu moterįs nebūtų apsiėmusios užstoti jų vietas, už ką joms turime išreikšti širdingą ačiu. Taipgi matosi, kad nemažai yra jau gan susipratusių lietuvių, bet stebėtina, ką jie mano, kad nesivienija į kuopas-draugijas, ypatingai Argentinos sostamiestyje Buenos Aires'e, kur vis gi jau yra pusėtinai lietuvių. Tėmysiu, ar ilgai jie taip ramiai tylės, ar ilgai jie bus iškrikę; laikas atminti, jog tik vienybėje — galybė, jog tik kartu veikiant galima atnešti naudą visuomeniai. **Vakaro lankytojas.**

IŠ LATVIJOS.

prie Rožių g-tvės policija užėjo degtinės dirbtuvę. Rupšis traukdavo prusinį spiritą, skiedė jį vandeniu ir dirbdavo degtinę. Policija atėmė visą „materijolą", o teismas pasmerkė dirbėją 77 r. 50 k. štropo arba 2 savaitėms aresto.

— Kuršo vice-gubernatorius Konšin beveik visą savaitę darė reviziją Liepojaus policijoje ir emigrantų kontore.

— Liepojaus pajūriu dabar nuo lat jodinės raiti policistai ir saugos atvažiuojančius miestan valstiečius nuo plėšikų užpuolimo.

Mintaujos — Bauskės apskrityje 88 naujokai pabėgę šiemet nuo kariškosios tarnystės.

MINTAUJOJE šiomis dienomis atsidarė paveikslų paroda lietuvių žinomo dailininko Petro Kalpoko. Vokiečių laikraštis „Rig. Zeitung" N263 labai giria Kalpoką kaipo portretų ėmėjį ir reginių tepliorį (peizažistą), bet pažymi, kad Kalpokas nors kilimo esąs lietuvis, bet pagal savo būdo ir darbų, greičiau priskaitomas prie „vietinių", vadinas Baltijos vokiečių dailininkų, nes jo portretai imti daugiausiai iš vokiškųjų tipų ir reginiai piešti iš Baltijos apylinkių. Petro Kalpoko veikaluose daug regėt fantazijos, kuria iš jo paveikslų padaro „nepaprastą muziką, visai naują ir negirdėtą".

VINDAVOJE aršetuotas urėdninkas už apgaulę. Mat už suradimą užmušėjo miškų užveizdos Špiso buvo paskirta 1000 rublių dovanų. Uredninkas suradęs vieną žmogelį prigirdė ir žadėjo duot 100 rub., kad jisai prisipažintų užmušęs Špisą. Tačiaus išsipagiriojęs samdininkas apsakė viską policijai ir uredninkas pakliuvo teisman.

Vežėjo balsas. Rygoje vienų lietuvių lengvųjų vežėjų bus apie 1000, o kur dar sunkieji. Tuo tarpu gi lietuviai tebėra dar tiek apsileidę, kad reikalingus sau ratus ir pakinklus turi pirkti tik pas kitataučius; neturi taipgi ligšiol ir savo dirbtuvės, kur galėtų arklius kaustyti ir ratus sutaisyti.

Vežėjas.

LIEPOJUJE rasta nelegališka literatūra (uždrausti raštai) ant garlaivio „Dago", pribuvusio iš Anglijos su anglėmis. Du matrosu ir vienas pečkūrys buvę suareštuoti, bet dabar tik vienas belikęs arešte. Draugia su jais buvusi suareštuota ir viena pašalinė ypata.

ILUKŠTOS mokytojų seminarijoje buvo pakilęs mokinių streikas už tatai, kad seminarijos perdėtinis blogai apsieidavo su mokiniais, koliodavo juos „parše liais", „veršiais" ir blogą duodavo užlaikymą. Mokiniai skundės direktoriui, bet atsakymo negavo. Tuokart mušė telegramą Rygos mokslo globėjui ir tasai atvažiavęs nuramino mokinius ir įvedė tvarką. Katalikams liko suteikta teisių lygybė prie gavimo stipendijų ir kituose reikaluose.

(„Ryg. Gar.")

Latvių-lietuvių skolinamai-taupomoji kasa. Latvių-lietuvių skolinamai- taupomoji kasa stovėdama ant paskirtų, visoms panašioms įstaigoms lygių reališkų pagrindų, nori ideališkai darbuotis latvių-lietuvi suartinime ir jų kultūros pakėlime. Tad toji idea įkūnijama gyveniman ir kad ji ateityje bus įkūnyta, tą darodo tas, kad per nepilną dviejų menesių kasos gyvavimo laiką jon įstojo virš pusketvirto šimto narių bei įnešėjų. Pasiremdami į ideališkas pajėgas ir gerai pažindami savo tikslą, męs neatkreipjame domos į pikto geidžiantį vienpusiškumą ir ypatiškus užmetinėjimus, kurie pasirodydavo prieš tą įstaigą įvairiuose rusų, vokiečių ir lietuvių laikraščiuose, nes tuos rašynius įkvėpė partijų kova, kuri pastaruoju laiku verda lietuvių tarpe.

reikalingu toje kovoje stoti nei už vieną nei užkitą pusę ir tarnaus tiktai idejai ant medžiagiškų pagrindų, atmesdama viską, kas tai ideai kenksminga.

(„Rygos Naujienos".)

Iš Amerikos.

Grumojo baisi nelaimė del 880 žmonių. Garlaivis „Uranium", Uranium kompanijos, kuris ėjo iš Rotterdamo į Halifax užpuolė ant pavandeninių uolų netoli paties porto. Garlaivis liko pramuštas ir greit laivo pirmgalis priėjo vandens. Ta nelaimė ištiko laivą iš priežasties neapsokomo jūrių rūko ir smarkaus vėjo. Ant laivo kilo baisi panika, nes keleiviai manė, kad juos laukia greita mirtis; ypač kankinosi 3-čios klasės keleiviai, kurių buvo į 600 ypatų. Padėkavojant laivo kapitonui Eustace sumanumui, viskas pasibaigė laimingai. Greit pakvietus bevieliu telegrafu, pribuvo ant pagalbos 3 garlaiviukai; juos pamatę, keleiviai verkė iš didžio džiaugsmo; žmonės buvo pervežami ant tų garlaiviukų su pagalba luotelių, kurių buvo užtektinai, kad išgelbėjus visus keleivius. Taip visi žmonės, skaitliuje 880, laimingai buvo dastatyti ant kranto.

Upių užsiliejimai. St. Louis. Šiose dienose upės Ohio, Mississippi, Cumberland ir kitos išsiliejo iš savo vagos, padarydamos labai daug blėdies vietiniams gyventojams. Šimtai sodžių ir daug miestelių liko galutinai vandens užlieti, ir gyventojai, viską palikę, bėga, kur tik gali, kad išsigelbėti nuo mirties. Žinoma, neapsieina be žmonių aukų. Nekuriose žemesnėse vietose vanduo pakilo iki namų stogų. Baisi nelaimė kraštui, vargas žmonėms; millionai nuostolių.

Rockefeller'is mieste Miami, Fla. Rockefeller'is nekurį laiką mano pasilikti mieste Miami, Fla., nes ta vieta labai jam pasidaboja, o jo gydytojai suranda ją gan atsakančia pataisymui jo sveikatos ir visos nervų systemos. Kartu ęnai gyvena jo žmona, vienas sūnus ir artimi jo draugai.

Į Miami buvo nuvažiavęs iš Washingtono tardytojas-žinovas finansinių dalykų Suv. Valstijų, kuris nuo dugniai išklausinėjo p. Rockefeller'io apie visus dalykus, surištus su pininginiu trustu.

Srkybėlių išridbėjų trustas. Šiose dienose čia įvyko slaptas mitingas savininkų, visų žymesnių skrybėlių išdirbimo įstaigų. Pasekme to bus susitvėrimas trusto su kapitalu $25,000,000. Prie naujo trusto priklausys skrybėlių išdirbinio įstaigos 15 didžių miestų nuo Pittsburgo iki San Francico, nuo Louisville iri St. Paul.

Tautiškas vaikų darbo komitetas prašo 6000 dvasiškių pasakyti maldinyčiose tam tikrą pamokslą, surištą su vaikų darbu, sausio 26. Šitam komitetui jau pasisekė 10 valstijose pervesti instatą apie vaikų darbą. Vienoj tik Chicagoj apie 40,000 mergaičių buvo priverstos parduoti savo kūną vien tik delto, kad nei visuomenė, nei įstatai neapsaugoja jų nuo baisaus išnaudojimo jų fabrikuose.

Pripažinimas chinų respublikos. Washingtono valstijinis departamentas nesenai svarstė rezoliuciją apie pripažinimą Chinijos respublika. Šita rezoliucija bu-

vo įnešta senatoriaus Bekon, kuris nurodo, kad perėjimo laikas ir suirutės Chinijoj pasibaigė ir visas gyvenimas inėjo į paprastas vėžes.

3-ios klasės keleiviai. Laike 1912 m. į Suv. Valst. pribuvo 694, 000 keleiviai 3-ioje klasėje. Dauguma jų buvo imigrantai.

Newport News, Va. Garlaivis „Julia Lukkenbar'' susidūrė su Anglijos garlaiviu „Indarkuala'' ir paskendo; kartu paskendo 15 žmonių; kapitonas šito garlaivio, gelbėdamas savo pačią, padėjo savo gyvastį.

Prohibicionistų partija. Battle Creek, Mich. J. J. Woolley, kandidatas nuo prohibicionistų partijos į prezidentus nuo 1900 m., paskelbė, kad jis nėra daugiau prohibicionistų, nes, anot jo, Suv. Valstijų gyventojai neatjaučią ir neparemią tos partijos. Čia jis priduria, kad laike rinkimmų ta partija nustoja į 100,000 narių ir jog iki 1916 m. ta partija pertrauks savo egzistavimą.

A. McGinni — žinomas šio krašto matematikas, kuris jau šešis metus atsėdėjo kalėjimo bausmės už įvairius prasižengimus, nesenai, kaip pranešama iš Ocouto, Wis., tapo paliuosuotas.

Staigųs šalčiai. Beveik visose Suv. Valstijose šiose dienose apsireiškė smarkųs šalčiai. Net pietinėj Texas'o valstijoj ir Kalifornijoje, užklupo stebėtinas šaltis. Kalifornijoje nušalo daug fruktų, tarp ko apelsinų ir citrinų; nuostoliai siekia virš 25,000, 000 dol.

Korespondencijos.

BROOKLYN, N. Y.

Sausio 4. š. m. Brooklyno Lietuvaičių Klubas statė ant scenos penkiaveiksmę dramą „Iš Meilės'' McCaddin svetainėje. Lošimas ir dainelės nusisekė gan gerai ir publika išsiskyrstė pilnai užganėdinta. Žodžiu sakant, rengėjai ir lošėjai suteikė publikai daug didesnį įspūdį, negu kad jie tikėjos gaut ant šio vakarėlio. Minėtas klubas yra dar jaunas ir neturtingas, bet jis pašventė savo visą energiją ir turtą, kad tik galėtų užžengti ant scenos ir padaryti didesnį ar mažesnį žingsnį dailės srityje, kad nepasilikt užpakalyje progresyviškų dr-čių šitame klausyme. Tiesa, nors šis klubas yra dar jaunutėlis ir dar tik pirma veikalą statė scenoje, bet jau tuom jis atsistojo į vieną eilę su senesniom ir tvirtesniom dr-tėm kaslink dailės. Su vienu pasistengimu su vienu veikalu nužengė tokį milžinišką žingsnį, ką kitos dr-tės turėjo dirbti per daugel metų. Tas vakaras padarė brooklyniečiams gilų įspudį ir parodė gerą pavyzdį, kad ir moterįs pabudo ir padeda skleisti dailę tarpe lietuviškos liaudies. Tik gaila, kad pastatymui šio veikalo išleido gana didelę sumą pinigų, o tuos iškaščius ištikrųjų nebuvo iškur surinkti, nes publikos susirinko gan mažai.

Kodel publikos susirinko tiek mažai, tai yra dvi priežasti: viena, kad šiame didmiestyje visi rūbsiuviai yra išėję ant streiko, o tokius vakarėlius daugiausiai rūbsiuviai ir palaiko; antras dalykas — brooklyniečiai manė, jog B. L. K. statys menkos vertės veikalą ir negalės gerai jį nulošt; bet publika visai apsigavo, nes lošimas nusisekė labai ir pats veikalas gana dailus ir pamokinantis. Mat, dalykai tankiai kitaip atsitinka, negu kad męs galime išankstо nuspėti, o gal būt, kad lietuviška visuomenė dar nesupranta vertės tokių veikalų ir neatjaučia, kad meilė lošia labai svarbią rolę žmonių gyvenime. Meilė pagimdo baisias nelaimes šeimynoje, tos nelaimės pasiekia kartais net ir sekančias gentkartes. Meilė taipgi pagimdo laimingą, švelnų ir padorų šeimynišką gyvenimą ir pagelbsti išauklėti kas-kart doresnę ir laimingesnę ateinančią gentkartę. Tik reikia suprast tikrosios meilės vertę, o tada ji visuomet atneša naudą. Kasmet atsitinka tūkstančiai žmogžudysčių ir saužudysčių, ir tankiai tos nelaimės stojasi delto, kad žmonės nesupranta, kas tai yra meilė. Meilė žmogaus jausmuose yra taip išsiplėtojusi, kad nevienas pastoja jos vergu ir yra kankinamas visą savo amžių. Nevienas toks kankinys visai pamišta savo žmogišką vertę ir galų gale net nusižudo. Nusižudo ne delto, kad jis nebuvo vertas gyventi, bet delto, kad jis savo draugą daug daugiau mylėjo, negu pats save. Žinoma, jeigu jis būtų supratęs tikrosios meilės vertę, gal būt jis iš anksto nebūtų dasileidęs apgauti savęs, arba, jeigu ir jo draugas, kuris pagimdė tokią jam nelaimę, būtų supratęs meilės vertę, gal nebūtų daleidęs tokiai nelaimei užgimti. Tas mums parodo, kad meilė turi neišmatuojamą galybę draugijiniame sugyvenime; užtai mums ir reikalinga ne vienas toks veikalas pamatyti, bet panašių veikalų reikia daug daugiau, nes šitokie veikalai perkrato mūsų kasdieninio gyvenimo prietikius ir duoda gerus pamokinimus. Tokie pamokinimai atneša naudą ne tik atskyroms ypatoms, bet ir pačiai visuomenei. Minėtas veikalas aiškiai mums perstato, kaip jaunas ir dailus vaikinas — Jonas Dundulis turėjo paprotį mylėti po kelias merginas antsyk. Su viena dar meilės nepertraukė, o jau kitą pradėdavo mylėti; taip jis leido savo jaunystę. Kartą Jonas įsimylėjo į jauną ir dailią Danutę ir buvo prižadėjęs ją trumpame laike vest, bet jo daugmylystė apvertė viską kitaip.. Jis dar su Danute nebuvo pertraukęs meilės ryšio, o jau pamylėjo židelkaitę — Sorę. Kada Jonas įsimylėjo į Sorę, tąsyk pranešė Danutei, jog jis jos jau nebemyli. Danutė išmetinėjo Jonui už suvedžiojimą ir pažeminimą jos doros tarpe žmonių; ji prižada jam už tai atkeršinti. Jonas, nepaisydamas ant to, nueina pas savo Sorę ir sutaria su ją pabėgti nuo Leibos — Sorės tėvo, ir slaptai apsivest. Sorė, nors buvo sužiedota su Joseliu ir jai nebuvo malonu paniekint tėvo valios ir išsižadėti tikėjimo, viską tačiaus pamynė po kojų, kad tik apsivesti su jai mylimu Jonu. Jonas, slaptai pabėgęs su Sore, atsidūrė pas kuningą, kuris perkrikština Sorę į Marijoną ir žieduoja. Joselis, patikęs savo dukterį einant iš bažnyčios nuo šliūbo, prakeikia ją ir išeina iš proto. Per keliolika mėnesių Marė gyveno su Jonu linksmai ir laimingai, bet, sugrįžus Danutei iš miesto, jųdviejų meilė dingsta po jos intekme. Mat, Danutė, padarius pleną atkeršyt Jonui, atsilanko į jo namus. Neradus Jono namie, Danutė išjuokė visokiais būdais Jono moterį ir jos kūdikį. Paskui Danutė išeina iš Jono stubos, bet rišulėlį palieka, kad gaut progą sugrįžt ir pasimatyt su Jonu.

Danutė, sugrįžus, atranda Joną vieną stuboj ir prižada, veidmainingai, Joną mylėti. Po keletos dienų Jonas, susiėjęs su Danute, pasigeria ir, parėjęs namon, bando nužūdyti savo kūdikį, bet jo moteriškė išgelbsti iš mirties. Todel Jonas, inpykęs, kad jam nepasisekė atlikt jo bjaurus darbas, išvaro Marę iš savo namų. Marė apleidžia Jono namus ir grįžta prie tėvo. Einant jai į savo tėviškę, ji užtinka Joną su Danute besibučiuojant. Marė, pamačius tokį nelaimingą jos likimą, inbėga į savo tėvo namus ir nusižūdo. Jonas, prigautas Danutės, randa negyvą savo moteriškę; jis meldžia jos atleidimo ir prižada ją amžinai mylėti, bet viskas buvo pervėlai. Danutė juokiasi iš Jono kvalumo ir džiaugiasi, kad jai pasisekė atkeršyt Jonui.

Gegutės Balsas.

POOLVILLE, N. Y.

Po Naujų Metų sausio 3-čią d. šitoje padangėje siautė smarkios vėsulos. Tūliems ūkininkams (farmeriams) daug nuostolių padarė: nuardė daug daržinių bei tvartų (banių). Kokiam tęn ūkininkui išmušė visas kiaules, — mat vėtra tvartus, kuriuose laikėsi kiaulės, iškėlusi ir sukreipusi leido stačiai ant kiaulių, kurios visos tęn ir gavo galą. Girdėjosi taip-gi perkūnas ir lijo lietus. Žmonės kalba, kad negirdėję dar tokio perkūno žiemos viduryj. Šį mėnesį čia oras labai nepastovus: vieną dieną aštrus šaltis, antrą-gi — lietus ir visai šilta.

Liv. Pumpuras.

UTICA, N. Y.

Yra tai gana didelis miestas; gyventojų jame apie 75 tūkstančiai. Lietuvių čia neperdaug, tačiau gyvuoja dvi draugystės: Šv. Antano ir Šv. Kazimiero ir dar kokios-tęn moterių ir merginų draugystėlės; visos jos yra kuningo globoje. Taip-gi yra medinė lietuviška, Šv. Jurgio vardu, bažnytėlė, kurią nepersenai iš namų pertaisė; jos vidus gana dailiai atrodo, rodos daugiau papuošalų nė nereiktų. Altoriuje yra naujas, dailus Kristaus paveikslas su priklaupusiu Šv. Jurgiu; šalyse dvi draugysčių vėliavi, tik, kaip altoriaus paveikslo, taip ir vėliavų parašai, visai netaisykliškai sustatyti, kas ir menkina jų grožę. Aš, kaipo svetys panorėjau aplankyti lietuvišką dievnamį, taigi, dešimtuką užsimokėjęs ir inėjau. Pirmiausia, reikia tuomi pasigėrėti, kad per mišias piningų nerinko ir netrukdė žmonėms melstis, — ne taip, kaip daro Brooklyno Aniolų Karalienės bažnyčioje, kad net per Konsekraciją dešimtukai taip ir skamba. Bet grįžkim į Uticą. Choras mišias giedojo neblogai, tik mano ausį erzino tie „džejus''—„endželi''. Aš klausiu savo draugo, kodel negieda: Deus, Angeli?... sako, tai yankės gieda. Nugi laukiu pamokslo. Netrukus, išėjo pas altorių jaunas kuningėlis; pasakė evangeliją ir pamokslą neblogai; paskiau labai ragino jaunimą į chorą ir peikė tuos, kurie nesilanko. Taip-pat ragino merginas, kad visos instotų į Marijos tarnaičių draugystę. Sako: „Jųs per draugystės susirinkimus išjudinsite ir išlavinsite savo smegenis ir išmoksite mąstyti bei protauti'' ir tt. Grąsino toms, kurios neprisirašys, jų vardus bei pavardes atspausdinti ir pagarsinti, kaipo negirtinas. Merginos, matyt, pabūgo, nes tą pačią dieną geras jų skaičius prisirašė. Kaip girdėjau, merginos nenori rašyties ton draugystėn, nes įsirašius turi eiti kas mėnuo išpažinties ir baltai rėdyties. Reikia priminti, kad čia suvažiuoja daug merginų nuo farmų (ūkininkystės) su tikslu, kad sužvejoti sau jaunikius; tuotarpu atsitinka ir antraip: bedirbdamos fabrikoje, susipažįsta ir susibičiuliuoja su tokiais „jaunikiais'', kurių tinklan vėliau pačios pakliūna. Farmeriai ar šiaip dori vaikinai nemėgsta fabrikos merginų, bet maloniau pasirenka sau už moterį sodybos mergaites.

Uticos miestas nors didis, bet maistas jame nelabai brangus. Fabrikose pelno į savaitę vidutiniškai — 6—9 dolerius.

Biznierių lietuvių daug yra ištautėjusių-sulenkėjusių. Kad čia atsirastų keletas apšviestūnų lietuvių, tikrai galėtų daug gero nuveikti tautiškai-progresyviškoje dirvoje. **Livonijos Pumpuras.**

NEW HAVEN, CONN.

Sausio 4. atsibuvo Miko Petrausko koncertas. Koncerte dalyvavo šios ypatos: M. Petrauskas, P. Pricevičiutė iš Waterbury, Conn ir P. Čiurlionis. Visi savo užduotis atliko kuogeriausiai; ypatingai M. Petrauskas, kuris žavėte žavėjo visus klausytojus savo maloniu balsu ir puikiomis melodijomis. Antrą kartą teko man girdėti p. Petrausko koncertą; taip, kad dabar jo švelnumas balso ir puikumas melodijų dar atsiliepė mano ausyse. Gaila, kad mūsų lietuviai nėra susipažinę su dainomis ir daila, o per tai ir šį kartą publikos buvo mažai ant koncerto — net išlaidos neapsimokėjo. Daugumas prieš koncertą klausė, ar bus alaus ir šokių, pasakyta, kad ne. Tą išgirdę nekurie atsikirto: „Ką tęn gali veikti? Juk padainuoti namie galime „dinerkę'' alaus pasistatę''.

Gėda ir pažeminimas New Haveno lietuviams už tokį tamsumą, kad neatskiriate vertės koncerto nuo stubinių klykavimų. Reikia ir tas dar priminti, kad vietiniai lietuviai, apart karčiamos, kuningo ir bažnyčios nieko nenori matyti ir žinoti; taip bažnyčioje net sienos kas šventadienis braška, o subatvakariais karčiamose net tamsu per daugumą pasidaro. Tai tokis tarpe mūsų progresas ir kilimas augštyn išsilavinime.

Panelė P. Pricevičiutė iš Waterbury, Conn., savo švelniu balseliu (soprano) labai puiakiai padainavo. Reikia tikėtis, kad su laiku bus tikru pagrąžinimu lietuviškos scenos, nes jauna artistė turi gabumų ir stropjai darbuojasi del pralavinimo ir pagerinimo savo dailaus soprano.

Apie p. P. Čiurlionį neminėsiu, nes lietuviška visuomenė gerai jį žino, kaipo garsų ir talentuotą žmogų muzikos dirvoje.

Geistina, kad toki vakarai atsibūtų tankiau; jie, be abejonės, pabudintų lietuvius iš letargiško miego, kuriame jie tūni nuo amžių. Atbuskite draugai-vientaučiai — jau švinta lauke...

M. J. Vokietaitis.

SO. MANCHESTER, CONN.

Sausio 5. buvo čia surengtos prakalbos miesto svetainėje. Kaip girdėjau, šias prakalbas surengė 49 kp. LSS. iš Hartfordo. Kalbėtojaus vardo plakatose nebuvo pažymėta, o rengėjai šių prakalbų, dalindami žmonėms plakatus, užkvietimus, užklausus kas bus kalbėtojum, sakė, jogei kalbės F. J. Bagočius iš So. Bostono. Nekurie cicilikučiai su didžiu nekantrumu laukė paskirtos valandos, kuomet jie gaus pamatyti tą savo „didvyrį'', bet ant nelaimės pribuvo jo vietoj St. Michelsonas, „Keleivio'' redaktorius. Prakalbos prasidėjo nuo 2 val. po pietų ir traukėsi iki penkių vakare. Žmonių buvo susirinkę tik apie 70. Pirmiausiai padeklamavo eiles p-lės U. Kumpjutė ir O. Kriauziutė, paskui J. Žokas, prakalbų vedėjas, perstatydamas kalbėti p. Michelsoną, išreiškė prieš publiką, jogei jis dabar perstatąs kalbėtoju mokyčiausį lietuvį Amerikoje. Tą mokslo vyrą turbūt lietuvių visuomenė jau gerai žino. St. Michelsonas kalbėjo iš dviejų atvėjų. Pirmiausiai kalbėjo beveik visiems gerai žinomą ir paprastą maldą, kaip kapitalistai-fabrikantai išnaudoja ir skriaudžia darbininkus; priminė buvusį Lawrence'o streiką, o taipgi nurodinėjo, kuomet ir kaip darbininkai galės pasiliuosuoti iš po kapitalistų jungo. Užbaigus pirmą kalbą, vėl deklamavo eiles p-lė U. Kumpjutė iš Hartfordo ir p-lė O. Kriauziutė — vietinė ir p-ni Salaveičikienė su dukterimi iš New Britain'o ir du vaikinu iš Hartfordo, kurių vardus pamiršau; paskui p-lės U. Kumpjutė, O. Kriauziutė ir M. Ruseckiutė padainavo dainelę. Po deklamacijų ir dainų p. Michelsonas išėjo kalbėt antru kartu; dabar jis kalbėjo iš dalies apie mokslą ir apie nekuriuos kasdieninius gamtos apsireiškimus, nurodinėdamas, koki spėka gimdo šiandieninius gamtos apsireiškimus. Taip-gi jis papasakojo keletą juokingų pavyzdžių iš religijos prietikių. Galop p. Michelsonas ragino publiką prie mokslo ir liepė skaityti laikraščius ir moksliškas kningas. Čia p. Michelsonas savo kalboje nekliudė sau nepatinkančių ypatų ir laikraščių.

J. Gudaitis.

WATERBURY, CONN.

Sausio 9. svetainėje ant 48 Green gt. Švento Jurgio draugija parengė balių ir sulošė teatrą po vardu „Laimingi keleiviai''. Kas tai buvo — drama ar komedija ir kelių veiksmų — negalima žinoti, nes lošimas tęsėsi tiktai apie 50 minučių, o uždangą kilnojo 7 sykius, programų svetainėje nedavė, o languose ant plakatų taipgi nebuvo pažymėta, prie kokios rųšies priklauso tie „Laimingi keleiviai''.

Nežinau, ką Švento Petro draugija manė ir su kokiu tikslu buvo suloštas tas teatras: ar tai del pakėlimo dailos tarpe vietinių lietuvių, ar del geresnio biznio... Vienok iš lošimo galima buvo spręsti, kad teatras buvo suloštas ne del pakėlimo dailos, ne del užganėdinimo susirinkusios liaudies, bet del biznio. O gal jų tokia mintis ir buvo, kad lošti teatrą ir prisidėti prie pakėlimo dailos, o kartu užsipelnyti visuomenės akyse garbės vainiką, kaip tai daugelis lietuviškų draugijų daro, bet tas šitame karte jai visai nenusisekė. Jeigu męs norime kokį nors darbą dirbti, tai pirmiausia turime jį suprasti ir išsimokinti, o paskui jau pradėti tą darbą; be abejonės, jeigu nori darbą mokėt, tai reikia prašyt tam tikro žmogaus, kuris tą darbą moka dirbti, kad jis pamokintų nemokantį. O Švento Jurgio draugija darė visai atbulai: nemokėdama darbo ir nežinodama, kaip su darbo įrankiais reikia pasielgti, norėjo atlikti darbą. Koks esti nemokančio darbas, tai galima spręsti iškalno, kol dar darbas visai nėra atliktas. Tas pats atsitiko ir su Švento Jurgio draugija laike lošimo: išėjo lošikai ant scenos, atsuko publikai užpakalius ir murma kažin-ką; kaip-kada galima buvo išgirsti kokį žodį, bet visai negalėjo suprasti, kame dalykas; paveikslan, girdi kalbant apie kokius tęn „šiusus''; nesuprasdamas, ką tai reiškia, klausi šalyj sėdinčio paaiškinimo ir tuoj gauni paaiškinimo atsakymą: „šiusai'' — amerikoniškai reiškia — čeverykai.

O gal lošikai perdaug buvo išsilavinę, užtai ir suprasti jų negalėjo, nes prisilaikė augštesnios kalbos. Gerbjamiems Švento Jurgio draugijos lošikams patarčiau perskaityti mimikos kningutę ir daugiau susipažinti su scena, kad kitąsyk, išėjus ant pagrindų, žinoti kurioje pusėj randasi publika ir kad nereikėtų naudot tokius augštus žodžius, kuriuos nevisi supranta. Suprantame gerai, kad teatras yra daila ir mokykla, kur žmogus, nuėjęs ne tik kad užmiršti savo kasdieninius rūpesčius, bet sykiu gauni pamokinimą gyvenime. Taigi paliaukime buvę dailos niekintojais, nes tokiems, kurie nesistengia prasilavinti, kiek reikalauja veikalo užduotis, yra visai negalima pasirodyti ant scenos. Tokie, kurie neprasilavinę išeina ant scenos, ne tik kad jie neatneša žiūrėtojams naudos, bet dar labjau juos atgrasina nuo lankymo gerų teatrų.

Taigi, gerbjamieji Švento Jurgio draugijos lošikai, pasistengkite kitąsyk atlikti veikalą geriau, kad jis būtų vertas kritikos, o ne taip, kaip buvo atlikti „Laimingi keleiviai''. Aš esu užtikrintas, kad kitąsyk jųs atlošite geriau, jeigu tiktai suėję ant repeticijų rimčiau ir daugiau pasimokinsite, o namie daugiau savo roles paskaitysite ir susipažinsite su pamatiniais scenos reikalavimais. **Vaikas.**

NEW CANNAAN, CONN.

New Cannaan — mažas miestelis; lietuvių jame yra 19 šeimynų ir gan daug pavienių, bet beveik visi blogai stovi akyse svetimtaučių, taip kad net stubų sunku gaut pas juos ant nuomos, ir lietuviai čia gyvena ar atskirai susitelkę savo stubose, ar pas italus. Apšvietimas stovi labai žemai. **J. Barz.**

ATHOL, MASS.

Sausio 11. atsibuvo pirmos be bažnytinių apeigų vestuvės p. M. Vasiliausko su p-le M. Lazauskaite; 18 d. sausio bus tokios-pat vestuvės p. D. Pabrėno su A. Kopustaite. Daugelis stebisi, kaip galės jie gyventi be bažnytinio šliūbo, be armonikos ir 20 bačkučių „rudžio'', nes tas viskas čion yra labai madoj. Dabar-gi tie to visko nedarė — vietoj mokėt 25 dol., teisėjui užmokėjo 2 dol. Armoniką su „rudžiu'' visai prašalino. Pagirtinas daiktas tokios vestuvės, nes nejuokina svetimtaučių.

Sausio 24 d. kalbės P. Grigaitis Y. M. C. A. svetainėje.

Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugystė 12 d. sausio užsimokėjo į Im. Šelp. Dr-stę. Nors buvo nutarta mokėt senai, bet pradėjus rinkti mokestį, atsiralo priešingų žmonių, kurie rėkė visa gerkle, kad nieko nereika, nes tiktai atvažiuojančius kapitalistus, apšviestūnus ir inteligentus šelps. Mat, kokių dar žmonelių yra tame lietuvių tarpe.

J. Branzinskis darbuojasi, kad atnaujinus TMD. 73 kuopą, kuri jau yra mirusi.

Iš Gardnerio ketina atvažiuoti teatrališka kuopa „Aidas'' ir sulošti kokį-nors spektaklį.

J. Kaulaičia.

WILKES BARRE, PA.

Sausio 6. buvo antras Teatra-

liškos „Keistučio'' kuopos susirinkimas. Dalpkams kitaip virtus, vėl po dviejų metų ilsėjimo atgijo buvusi čia draugija. Vieni sako, kad ta nauja draugija gali daryti konkurenciją 35 LSA. kuopai, bet, reikia tikėti, kad tokių siekių pas ją nėra. Buvo patėmyta, kad draugijos narių ir 35 kp. SLA. nebuvo sutikimo ir vienybės. Priegtam, nei viena, nei antra neturėjo gero mokytojaus, ir užtat lošimai nenusisekdavo, o jeigu ir palikdavo nuo lošimo keli centai, tai pasidalinę vieni geram sunaudodavo, o antri pragerdavo girdamiesi: „Ar žinai, kas aš? — Artistas''...

Darbai tuom laiku eina gerai, — dirba visos anglies kasyklos; taip-gi ir fabrikos dirba gerai; darbą gauti yra nesunku, jei tik kas nori dirbti. Anglies kasyklose uždirba vidutiniškai — nuo $2.72 iki $3.50 ant dienos, o „leberis'' nuo $2.72 iki $2.99 ant dienos. Mat, kasyklose negalima aprubežiuoti uždarbjo, kas kiek anglies išleidžia, tiek ir uždirba. Tur-būt visi turi gerai piningų, nes saliūnininkai tik taiso smūkles, kad pagaut daugiaus žmonių, o miesto valdžia 5 policmonus viršaus pastatė del dabojimo lietuvių nuo riaušių, nes tose miesto dalyse yra policmonai, kur daugiau lietuvių gyvena; tęn yra net po du ant „wardo'', nes vienas nesuvaldo.

Laikas jau būtų senai pamesti girtuoklystę, bet pas mus, lietuvius, vis taip metas po metui vis eina net glogyn. **J. J. Nienius.**

YOUNGSTOWN, OHIO.

Gruodžio 29. čia buvo keistas atsitikimas. Vienas L. P. Klubo narys — kazirninkas — parėjęs namon baisiai sumušė savo pačią; sudaužė jai galvą ir šonkauliųs. Pati ant rytojaus pasakė, kad ji išvažiuos ir su juomi jau negyvens. Bet šis tik juokės, nes manė, kad taip nebus. Bet, jam išėjus į miestą, pati išvažiavo su vienu vaiku, o kitą paliko jam. Vyras sugrįžta, o pačios jau nėra. Bėga ant stoties ir tęn jos nėra. Na, mano kazirninkas, tai nieko. Nueina pas kuningą, bet tas sako, kad niekados nematęs jo bažnyčioje, tai nebereikia ir dabar su vaiku kreipties pas jį. Tada jis nuėjo pas miesto gaspadorių, bet ir čia nieko nepešė. Mato, kad niekai bus — reik vyties bobą; Pittsburge pasivijo ir tęn gavo antrą šliūbą — jis prisiekė, kad kazirų neimsiąs daugiau į rankas. Sugrįžo vėl abu.

J. S. Sibiras.

ROYALTON, ILL.

Darbai pas mus eina nepergeriausi, vidutiniškai — dirbame tik pusę laiko. Lietuvių šitame miestelyj yra virš 30 šeimynų ir beveik tiek pavienių. Draugystės męs neturime jokios. Manoma sutverti draugystę, tik nežinia kokią; vieni agituoja už SLA., o kiti visai nepaiso ir priešinasi tam; pamatysime, kas iš to viso išeis, bet draugija greit turės užgimti. Abelnas išsilavinimas tarpe čia gyvenančių lietuvių stovi ant žemo laipsnio; laikraščių čia pareina apie 15 egz., bet ir tuos mažai kas skaito. **A. B.**

SPRING VALLEY, ILL.

Mūsų miestelis nedidelis, užtad ir naujienų negali daug būti. Nesenai turėjome didelį pasilinksminimą — buvo lietuviškas „fairas''. Kas vakarą prisirinkdavo gan daug žmonių. Gruodžio 27. po pietų svetainėje, kur atsibuvo „fairas'', visi susirinko lietuviškos mokyklos mokiniai ir mokinės. Buvo leidžiami taip-gi ir nelankantieji lietuviškos mokyklos. Laiką praleidome labai linksmai. Klebonas su mokytoju tiems, kurie gerai mokinasi dalijo kningeles-dovanas; išdalino 23. Po to „San Claus'' dalijo „kendes''. Paskui-gi sudainavome „Lietuva, tėvynė mūsų'' ir „Plaukė žąselė'' ir po to prasidėjo tikras šurum-burum. Programas buvo labai gražus nedėlioj 29 gruodžio. Tą dieną perstatėme metų laikus. Mergaitė, perstačiusi pavasarį, buvo apsikaišiusi visokiais žolynais; „Vasarą'' — apsisagsčiusi gyvomis rožėmis, „Rudenį'' — sausais ąžuolo lapais, o „Žiemą'' — apsimėčiusi vatos gabalėliais, kurie ženklino sniegą. Žmonių tą vakarą buvo daug ir tas perstatymas visiems neapsakomai patiko, nes laike deklamavimo svetainėje buvo didelė tyla. Per visus vakarus buvo daug žmonių, ir visi gračiai linksminosi.

Amelija Šešlauskiutė,
Mokinė 6-to skyraus.

LOS ANGELES, CAL.

Nors čionai nėra daug lietuviškos jaunuomenės, kaip kituose miestuose, bet katrie yra, tai labai puikiai elgiasi.

Tūlas laikas atgal, čionai susitvėrė lietuvių scenos mylėtojų Teatrališkas Ratelis. Gruodžio 29. 9-ni M. Elka parengė pietus, kur dalyvavo aktoriai, T. R. Tai buvo puikiausi pietai, kokių lietuviška jaunuomenė šitame mieste dar neturėjo, nes jie buvo papuošti kuopuikiausiai ir kiekvienas dalyvaujantis pietų iškilmėje, apturėjo nuog p-nios M. Elkos po dovaną ir po lietuvišką vėliavukę, kurias visi svečiai prisisegė, kaip brangiausį ženklą, primenantį guodojimą savo tėvynės. Paskui p. G. G. Lubenas puikiai pagyrė lietuvių Los Angeles jaunimą ir aiškino, ką ženklina prisisegimas ant to vakaro lietuviško vėliavukės ir tt.

Nors čionai mažai tėra lietuvių inteligentų, bet visi jie vienybėje darbuojasi kiek galėdami, parengdami referatus ir lekcijas iš įvairių mokslo šakų.

Reikia ištart širdingą ačiu p-niai M. Elkai, o taipgi vadovui to viso — p. G. G. Luben'ui.

Jonas Morciunas.

SAN FRANCISKO, CAL.

Darbai čionai eina silpnai, taip kad iš kitur atvažiavusiems labai sunku gauti darbą. Tūkstančiai darbininkų vaikščioja gatvėmis be darbo, nes dabar čia yra rūbsiuvių streikas. Streikas tęsiasi jau 8-tą savaitę; nekurie štorai išpildė unijos reikalavimus, o daugumas dar laikosi ir nepasiduoda unijai. Skebų yra kiek reikia, tik, kad čia unijai galima laikyti pas kiekvieną štorą „pikietą'', tai unijos žmonės neina tęn pirkti sau drabužių. Streikuoja visokių tautų žmonės, tarp kitų ir keli lietuviai. Lietuvių čia yra apie 8 šeimynos ir apie 20 pavienių; yra vienas lietuviškas saliūnas ir nesenai atgijo LSS. 72 kp., bet sąnarių ji menkai dar turi. Čion daugybė lietuvių atvažiuoja jieškoti darbo, bet pabuvę keletą dienų, vėl važiuoja atgal. Patarčiaus lietuviams čion visai nevažiuoti ant uždarbjų. **C. J.**

GERBIAMIEJI TAUTIEČIAI, AMERIKOS LIETUVIAI!

Nevienas iš jūsų žinote Prūsų Lietuvoje leidžiamą laikraštį „Birutę''. Gal nevienas iš jūsų ir skaitote jį. Bet priejauta mūsų laikraštis pas jus nesinaudoja. Kodel taip yra? Mums rodos, kad tos nepriejautos priežastimi yra vien nežinojimas, kokiam tikslui ir kokiose sanlygose išeina „Birutė'' Jeigu mūsų broliai, Amerikos lietuviai, žinotų, kam išeina „Birutė'', tai jie beabejo daugiaus paremtų ją.

„Birutė'' išeina Prūsų arba Mažojoj Lietuvoje. Kiekvienas žino Mažąją Lietuvą bent iš tolo, yra bent girdėjęs apie ją. Bet jos šiandieninį stovį ar daugelis pažinsta, ar daugelis numano? Kadaisiai Mažoji Lietuva buvo tvirtovė, iš kurios buvo paleistas pirmas spauzdintas žodis į Rusų prislėgtą ir persekiojamą Didžiąją Lietuvą. Iš Mažosios Lietuvos ėjo per ilgus metus lietuvių laikraščiai ir platindamiesi po visą Lietuvą, nešė su savim šviesos spindulius ir paramą prispaustiems mūsų broliams, augštaičiams bei žemaičiams.

Mažoji Lietuva, lig spaudos Didžiojoj Lietuvoj gavimo, buvo tvirtovė, kurioje buvo sergiama mūsų tautos buities kibirkštis, kurios ilgainiui pavirto į plačiai liepsnojančią ugnį ir pažadino, pakėlė lietuvį, paskatino jį tverti naują, **„Jauną Lietuvą''**. Pažiūrėkime, kaip šiandien yra su ta taip daug prisidėjusia prie mūsų tautos atgimimo Mažaja Lietuva. Kadaisiai ji buvo lietuvystės tvirtovė, o šiandien? Kokiam ji šiandien padėjime? Vokiečių visomis jiegomis Mažoji Lietuva yra naikinama, yra stengiamasi išguiti, išvyti iš čia paskutinė lietuvystės kibirkštėlė, visokiais būdais yra siekiama to, kad apie Mažąją Lietuvą liktų tiktai atminimas. Toje kovoje yra griebiamasi įvairiausių priemonių, by tikslą pasiekus, by tik Mažąją Lietuvą išnaikinus. Tikslui pasiekti Vokietijos valdžios yra net leidžiama sudarkyta lietuvių kalba laikraščių, kuriuose stengiamasi lietuviams inkvėpti nuomonė, kad reikia tik Vokietiją mylėti, nes ji esanti jų, lietuvių tėvynė; stengiasi įtikinti lietuvius, kad tik vokiečių kalba reikia gerbti, ji vartoti, o sava, lietuvių kalba, yra niekam netikus, ir ji reikia paminti po kojų, ji reikia užmiršti.

Ir męs su liudėsiu turime pripažinti, kad tos Lietuvių suvokietinimo apaštalų pastangos veitui nenuėjo; atpenč, jos gausų vaisį atnešė. Šiandien yra tokių lietuvių apgyventų kaimų, kur ištisai lietuviškai nieks nekalba. Jaunuomenė visa labai silpnai lietuviškai kalba, o jos dauguma ir visiškai savo prigimtą kalbą užmiršo. Kiekvienas mylįs savo tėvynę lietuvis, negali be didžiausio širdies skausmo žiūrėti, kaip suvokietėjimo bangos yra paskandinę šią mūsų brangios Lietuvos dalį.

Daug reikės kovoti, kol vėl atkovosime nuog mūsų atimtą žemę. Daug reikia kovoti, bet ar męs Mažojoj Lietuvoje tam turime jiegų? Ar ištesėsime męs, su galingu priešu bekovodami? Su liūdėsiu turime prisipažinti, kad jiegų teturime mažai, labai mažai. Mūsų broliai, suvokietinti lietuviai, irgi stoja mūsų priešų eiliosna. Jie didina priešo skaitlių, o mus, kovotojų už savo tautą, ir taip yra tik mažas būrelis. Viena tik „Birutė'' stovi prieš daugelio priešų. Jos jiegos yra mažos, o kova dar ilga. Visi jau pabudę, susipratę lietuviai turi ją remti, idant ir toliaus ji galėtų tęst kovą. Bet ne aukų reikia „Birutei''. Ją reikia paremti, platinant jos skaitytojų eiles. Visi susipratę, mylintieji savo Tėvynę lietuviai turi prie to darbo prisidėti. Kiekvienas lietuvis turi ją platinti, idant su didesnėmis jiegomis ji galėtų vesti sunkią kovą. „Birutė'' yra vienintėlis Mažojoj Lietuvoj mūsų laikraštis, ginantis savo Tautos reikalus. Jeigu ji žus, su ja žlugs ir paskutinė Mažosios Lietuvos atgaivinimo viltis. Tą neužmirškime! Pagalvokime, ar gali tikras lietuvis, ne išgama, žiūrėti į savo Tėvynės nykimą? Žūvant Mažajai Lietuvai, nyksta mūsų Tėvynė.

Tautiečiai, tą neužmirškime!

Tėvynės mylėtojų būrelis Mažojoj Lietuvoj.

Mažosios Lietuvos draugijų „Santaros'' nariai: **M. Gudaitis, J. Margys, K. Uredaitis.**

„Aušros'' draugijos pirmininkas **G. Garnys**, „Beržo'' draugijos pirmininkas **M. Plenys.** „Birutės'' draugijos pirmininkas **J.Vanagaitis**, „Dobilo'' draugijos pirmininkas **J.Kanšaitis**, „Dobilo'' draugijos raštininkas **E. Gyvuolys.**

Prūsų lietuvių Keliaujančio kningyno tvarkytojas **J.Rupkalvis.** Lankupių lietuvių draugijos „Jaunimo'' pirmininkas **V. Kavolė.** „Rūtos'' vietininkas **E. Jonušaitis.** „Spindulio'' pirmininkas **M. Mačiulis.** „Vainiko'' pirmininkas **J. Kupraitis.** „Žiedo'' pirmininkas **K. Kairys..** Mažosios Lietuvos laikraščių bendradarbis, stud. jur. **M. Ašmys.**

BALKANŲ PUSSALIS.

(Užbaiga.)

Trisdešimtmetinis viešpatavimas Abdul-Hamido brangiai atsiėjo šaliai. Smulkus, kraugeringas ir beprotiškai neužsitikintis, vienok buvo savotiškai gan tvirtas savo pasiryžimuose. Šalyje jis sutvėrė tokį valdžio būdą, kuris prislėgė visokį naudingą šalies gyventojams užmanymą. Jis nepavelijo naudotis iškasamais iš žemių turtais ir net pasinaudot elektrika. Pasidėkavojant tam iki šiol millioninis Konstantinopolio miestas neturi tramvajų, nei elektrikinės šviesos, nei telefonų. Tik praeitais metais likosi įvesta telefonas tarpe valdžios rūmų ir parliamento ir atstovai su vaikišku pasipūtimu nuo parliamento pagrindų pabriežė:

— Juk męs galim pašaukt ministerius per telefoną; juk ir pas mus yra telefonas...

Vietoj telefono Abdul-Hamidas vartojo skaitlingą gaują šnipų. Po jojo išgujimo jaunaturkiai iš po palociaus išgabeno čielus vežimus visokių „donosų''. Kalbama, kad po jais yra pasirašyta vardai žymių veikėjų, kurie po perversmui prisidėjo prie jaunaturkių. Pažangesnioje dalyje gyventojų dabar pavadint ir priskirt prie abdul-hamidiškosios rųšies šnipų ką-nors, reiškia didžiausį užgavimą.

Privedęs vidurinį šalies padėjimą prie žemiausio laipsnio, Abdul-Hamidas, vienok, mokėjo palaikyt lygsvarumą Turkijos tarpe kitų viešpatysčių. Tąjį gabumą pripažįsta jam net jo priešai-jaunaturkiai. Patįs jaunaturkiai susinešimuose su europiečiais turi kur-kas mažiaus ištrivojimo ir prisitaikymo, negu senasis rėžimas. Jie išėjo ant politiškos scenos su patriotiška vėliava rankoje, kad išgelbėti šalį nuo vidurinio suirimo ir išlaukinio užgrobimo. Ir nuo to laiko, kuomet jaunaturkiai paėmė į savo rankas valdžią, Turkija mandagiai, bet atkakliai, davė jaust svetimų šalių atstovams, kad Turkija dar tebepriguli sau, bet ne Europai.

Vienok Europa jau giliai įleido savo nagus. Ji privertė Turkiją prie to, kad gyvenanti Turkijoj europiečiai jau neprivalo pasiduot šalies įstatymams ir mokėt kokius-nors mokesčius. Svetimšaliai skolintojai sutvėrė taip vadinamą „Tautiškąjį namą'', po kurio kontrole yra beveik visas šalies finansinis stovis. Valstijinio banko nėra, o yra tik „Ottomaniškasis bankas'', esantis rankose Francijos kapitalistų. Visi šalies geležinkeliai, išimant vieną einantį į Mekką, priklauso francūzams ir vokiečiams. Muitų užveizdoje yra anglas. Tabako išdirbystę sumonopolizavo francūzai. Išbudavojimui uostų ir šašiejų taipgi atiduota teisė francūzams.

Veltui stengiasi turkai išsimušti iš to užtiesto tinklo. Europos noras užgrobti viską, kas negerai padėta, yra neprašalinamas. Ir nesudraskyt jiems to tinklo net ir todel, kad turkai neturi savyje jokio susirišimo, vienybės, bendrumo. Tautiškas šalies pasiskirstymas yra tas pats, kokis buvo 500 metų atgal. Bet krikščioniškosios tautos palaikė susinešimus su krikščionimis kitų kultūriškesnių šalių, o turkai, surakinti islamo tradicijomis, atsiliko, užkliuvo kur-tai viduramžinės Azijos palaikuose. Tankiai galima išgirsti su apgailestavimu aimanuojant inteligentiškuosius turkus, kad graikai ir armėnai laimingesni už juos, nes turkų valdžia graikams ir armėnams palieka mokytis ir manyti savotiškai, o tuomtarpu ant tikrų turkų žinystės įrankių guli sunki činovninkų ir dvasiškijos letena.

Reikia primint, kad dabar po biskį viskas mainosi. Konstitucijinė valdžia ėmėsi reformuot armiją ir mokyklą, ir patėmytina,— Turkijos jaunuomenė karštai stvėrėsi už mokslo. Jaunuomenė tvirtina, kad:

— Mūsų tėvynė žūva iš priežasties tamsumo, taigi kiekvienas patriotas privalo mokytis ir kitus mokyti...

Tuos žodžius tankiai galima girdėti tarpe gimstančiosios turkiškos inteligentijos. Ir susipratusioje dalyje turkiškosios visuomenės, iškilusios po paskutinės revoliucijos, toji patriotizmo forma yra judinančia spėka.

Dabar tas judėjimas vidinama net šovinizmu. Europiečiai pripratę matyt turkus, kaipo laukinius žmonės: arba karėje su krikščionimis, arba meldžiančius prieš Allachą (dievą). Kultūriška ir patriotiška mintis turkams nereikalinga, — taip mano sau europiečiai. Tuom sunkesnė užduotis jaunajai Turkijos kartai, kuriai pateko historiškoji reformatorių rolė.

Tas nedidelis skaitlius laikraštininkų, mokytojų, rašytojų ir politikierių, kurie pamatė šalies nupuolimą, negalima vadint šovinistais. Jie tvirtina ir atkreipja savo energiją ne prislėgimui kitų tautysčių, bet išvystymui pačiuose turkuose to gabumo ir žinystės, iš kurių susideda gyvenimas kultūriškųjų tautų.

Suprantama, del politiškosios ir pininginės Europos ne žingeidųs tie pirmi, da netvirti žingsniai Turkijos žmonių, kurie, ypatose save geresniųjų atstovų, ištempja visas spėkas, kad sutvarkyt visus spąstus šarijato, dvasiškųjų tradicijų ir visokių neprotingų uždraudimų. Žinoma, diplomatams ir kapitalistams svarbu tik reališka spėka, o visi tie laikraštininkėliai ir laikraščiai, atspausdinti mažai kam Europoj suprantamoj rašyboj, tos visos kalbos entuziastiškų studentų, susirenkančių klubuose, tos moterių lekcijos, kurias rengia karšta patriotka Halide-Hanum, — tas viskas, tai apsireiškimas, suprantamas vien tik tyrinėtojams, bet ne veikėjams, kurių pareiga yra pristatyt pasauliui apsiginklavimą ir kitus žūdymo įrankius. Gal būt, kad Turkija numirs pirmiaus, negu pasiryžimai tų kultūriškos laisvės mylėtojų, nešėjų žmonėms šviesos, išduos kokius-nors vaisius. Gal būt, kad jų tautiškamjam darbui bus naudingi net sužeidimai šalies, ant ko dabar yra pasirengę keturios Balkanų viešpatystės. Bet ar šiaip, ar taip, manant apie šiandieninę Turkiją, apie visas neteisybes, beteises ir žiaurumus, kas buvo daroma iki paskutiniųjų dienų, — darosi per valdžią ant visų šalies gyventojų, o ypač ant krikščioniškųjų tautų, — reikia žinot, kad net ir šioj šalyj yra jau saujalė žmonių, trokštančių privienyt save ir savo žmones prie protiškojo gyvenimo manančiosios žmonijos.

Svarbjausia, kad tas viskas padaryt, reikia nuverst įtekmę musulmaniškojo klerikalizmo. Ir reformatoriai į islamą ir šarijatą atsineša beveik su tokia neapykanta, kaip seniau Voltaire ir jo šalininkai atsinešė į katalikiškąją bažnyčią. Tik jųjų padėjimas blogesnis: jiems prisieina savo neapykantą užkovot daug giliau, nes tautiškasis ir religiškasis supratimas turkiškoje žmonių minioje yra labai susiliejęs, ir, užkliudant šarijatą, reikia atstumt nuo savęs plačias minias.

Labai aiškiai tas pasirodo moterių klausime. Visi jaunaturkiai ir dabartiniai Turkijos reformatoriai tvirtina, kad dabartinis Turkijos moterių padėjimas yra svarbjausia kilūtimi šalies gyvenimo. Už tai visa inteligentija su didele pagarba atsineša į veiklią moterę-reformatorką Halide-Hanum. Tai žymi rašytoja, romanistė ir išdalies publicistė, pabaigusi amerikonišką moterių gymnaziją Konstantinopolyje. Ji buvo pirmutinė uždėtoja turkiškos moterių gymnazijos, kuri išsykio pritraukė 200 mokinių visokio amžiaus ir visokio draugijinio padėjimo. Užsirašė viena moteris net 30 metų senumo, ir ji likosi priimta, nes gymnazijos durįs buvo atdaros abelnai visoms moterims, norinčioms mokytis. O tokių moterių yra daug. Nežiūrint į nepaprastai uždarytą Turkijos moterių gyvenimą, turkiškoji moteris greitai pajunta naujus gyvenimo klausimus.

Tai tokis Turkijoje gyvenimas. Turkija yra šalis pritraukianti poetus ir keliauninkus. Ji yra graži ir romantiška. Bet vietiniams gyventojams josios atmosfera yra labai sunki ir slėgianti. Vidurinis politiškas stovis buvo nupuldytas šalyje iki pat kranto per Abdul-Hamidą. Nauja srovė, nors vėlai, jį nuvertė su visu jojo režimu. Muhamedas V. su janaturkiais ėmėsi prie pakėlimo, bet susidūrė su amžiais sutverta reakcija, susidūrė su svetimų šalių politikieriais-diplomatais, kurie pajuto, kad kįlant šalies susipratimui, nupuola jųjų šaltinis pasipelnijimui. Iš kitos pusės Balkanų viešpatystės, kad jų abelnas priešas niekados taip nebuvo sužeistas vidurinėmis žaizdomis, taigi bendrai užpuolė ant Turkijos, kad atsirokuot už šimtametines skriaudas. Todel Turkijos padangėj dabar susidarė tokie debesiai, jog sunku nuspręsti, kokia jos ateitis laukia. **A. Bernotas.**

Pr. Gudas.

Tamsiojo kontinento ištyrimas.

Kodel Afrika vadinama Tamsiuoju Kontinentu? Žinoma, kad ne delto, kad tęn saulė nešviestų. Niekur saulė nespindi tokiu aiškumu ir nedengia tokiu karštumu, kaip Afrikoj. Priežastis, kodel Afrika vadinama Tamsiuoju

KAZYS PUIDA.

KOL SAULĖ PATEKĖS . . .

Išanksto aiškinos būsimųjų dienų bei darbų pamatą, kad neklaidžioti ir neklupinėti, o iškarto darbo imties.

— Šiandien ir ūmu laiku to neinvykįsi! — galvodavo. — O būti vien tik daktaru, daktaru-lupiku — neužvydėtinas vardas. Tai-gi, prisižiūrėti viskam, užmatyti užmatytinas kliūtis, joms prašalinti keliai surasti, ot kuo šiandien reikia užsiimti . . .

Ir taip nutaręs, liuosu po pietų laiku traukdavo artymajin kaiman, kartais toliaus — gretiman. Nesitrindavo tęnais po turtingųjų ūkininkų seklyčias, bet taikindavos ir vienur ik kitur pabuvoti, pasikalbėti, pajuokoti. Jei užeidavo bedirbančius, stengdavos pats prisimesti prie darbo, kad kitų savo kalbomis netrukdyti.

— Ar tai daktaro darbas malkos skaldyti, — juokdavos iš jo bernai.

— O ką, ar aš blogiau už jus skaldau? — klausė juokdamasis Eimutis ir kirsdavo kaladę po kaladės stipriomis savo rankomis, by ką bernams tuo laiku bepasakodamas.

— Kur čia blogiau! Bet ponams sunkus darbas dirbti nepritinka,—teisinos bernai senovės papročiais remdamiesi.

— Gal ponams ir valgyti nepritinka?— užklausė iš eilės Eimutis.

— Valgyti visiems reikia, — atrėmė jam.

— Tai-gi, kam valgyti reikia, tam ir dirbti reikia; tik kas svetimu prakaitu misti nor, tas nedirba.

Ilgainiui aplinkiniai žmonės jau visai priprato prie Eimučio ir niekas jin nebesistebėjo.

Kartais pasikviesdavo ir Marytę su Jurka, tuomet kiek daugiau gyvumo įnešdavo vienodan kaimo gyveniman. Jurka, žinoma, tuoj prisišliedavo prie savo vienamečių sėbrų ir tiek jį tematydavai ligi vakaro. Eimutis su Maryte laikydavos tos pačios taktikos, kaip ir pirma.

Sumani pienininkė, pataikinus kurnors vakarop per karvių melžimą, milždavo drauge su visais ir mokydavo kas, kaip ir kuomet reikia daryti. Prikalbinėdavo pirkties centrafugą, kviesdavo pas save darbo metu ir mokydavo žingeidaujančias sodžiaus mergaites.

— Palauk, palauk mama, — šaukė Marytė bėgdama kaminan, kur sena šeimininkė stengės pilną katilą viena nuo vašo nukelti, — patrūksi, aš padėsiu.

— Vaje! — stebėjos senutė matydama panaitę nešvariame kamine. — Kuo-gi svetelius pamylėsiu? — rūpinos.

— Vandenėlio, šalto vandenėlio užsimanėm, — atsiliepė Eimutis.

Ir taip ėjo jis liaudin del liaudies, del naudingesnio būsimųjų darbų pritaikinimo, del jų didesnės ir skubesnės vertės ir veikimo.

Tyrinėjo umirštąją kaimiečio psychiką, jo pasauležvalgą ir jo minčių vingiuotą taką, kad ilgainiui nereikėtų apgraibomis veikti . . .

5.

Žinia apie rengiamąją gegužinę atsiekė ir Rodavičią, tolimesnį Butrimų kaimyną. Išpradžių tasai sumanymas labai buvo jam patikęs, bet ilgainiui, kuomet patyrė, jog minėtoji gegužinė būsianti daugiau lietuvių inteligentijos, negu dvarponijos, sumanė smulkesnių žinių apie tai iš pačios sumanytojos gauti.

Ne vien gegužinė spyrė jį apsilankyt Butrimuose. Iš jaunumės imdamas iš gyvenimo tai, ką paimti galėjo, jis nesiskaitė ilgainiui jau su savo geidulių krypsniais. Apylenkėje visi jin žiūrėjo, kaipo žmogun, kursai daug kuo nesidrovi ir visuomet taip sumaningai nušluoja pėdsakas, jog nėvienas sugebjausias tardytojas jo nesuseks. Užmėtinėjo jam, kaip paprastai daroma — tylomis, tarp savęs, daugybę įvairiausių šunybjų ir nedorybjų, tačiau nėvienos jų niekas nebūtų stengęs prirodyti.

Iš vienos pusės, visi jo nekentė; iš kitos — visur apsilankantį išskėstomis rankomis priimdavo, — juk kitaip negalima, ką žmonės pasakytų!

Tas pats būdavo ir Butrimuose. Tik viena motutė, kitų pėdomis sekdama, mielai ištiesdavo jin ranką, kaipo didesnio susirinkimo svetin, bet drauge su tuo nusišypsojimu, kuriuo stengdavos savo nuvytusius skruostus papuošti, gelmėse jautė kaž-kokį nesugraibomą laimės šnabždėsį, jog tas žmogus, už jos akių namuose sugebės didžiausią šunybę padaryti ir piktinos, jog nėvienas svečių vis-gi neišdrįs pirštu jin, kaipo kaltininkan, nurodyti.

Rodavičia gerai tą žinojo ir naudojosi tuo, bet svečiu būdamas visuomet išlaikydavo anksčiausia padorumo ir mandagumo ribos. Savo sumanymams ir geidimams patėnkinti, jis susirasdavo kitą laiką ir kitą progą.

Tūli, jo nepažįstą, laikydavo lenkiškumo atstovu, iš ko pats Rodavičia ne kartą gardžiai pasijuokdavo. Jo supratime nereikia būti nė lenku, nė kitu kokiu, tiktai reikia gyventi.

— Lenkiškoji mano prigimtis gali būti tokiuo pat nesusipratimu, ar atsitikimų susipinimu, kaip kito francūziškoji, angliškoji ar kita kokia. Visų-svarbjausia tas, kad aš esmi, ir to man visiškai pakanka pridėjus prie to mano dvarus, — pasakė jis vieną kartą Dabkui, kuris užpuolė ant jo, kad jis nieko nedaras su nieku nesiinteresuojąs.

Moterįs — tai silpniausioji Rodavičiaus gįslelė. Jomis galima jis kur norint nuvilioti ir kas norint su juo daryti. Paliegęs materialiniai, pastaruoju metu dažniau sėdėdavo namie, iš ko nemaža kaimynai stebėjos, pripratę matyti Rodavičią retai ir nekitoniškai, kaip grįžtant ir išvažiuojant.

Todel Marytės rengiamoji gegužinė taip jį užinteresavo. Čia, mānė jis, bus užtektinai dailiosios lyties ir išanksto kasnors gal galima bus nužiūrėti.

Ilgai laukęs pakvietimo ton gegužinėn ir jo nesulaukęs, Rodavičia priešdienį prieš gegužinę nuvyko į Butrimus apsilankyti.

Eimutis kaip tik buvo su Jurka užsiėmęs. Vladas išvežė tūlus daiktus pilekalnin, senis Butrimas buvo į pievas išėjęs. Namie buvo likusios tiktai moters.

Išgirdus kaž-ką atjojant, motutė pažvelgė pro langą ir susiraukė, bet tuoj išėjo svečio pasitikti.

— Senai-senai matytas, — sveikino atvykusį.

— Todel ir sumaniau apsilankyti, — mandagiai bučiuodamas ranką, tarė Rodavičia. — Buvau Pakuonio folvarkan nujojęs pievų apžiūrėti, tai ir užsukau,—lyg teisinos.

— Prašome, prašome, — kvietė vidun motutė. — Tiktai vyrų namie nėra, senis nuėjo į pievas, o Vladas nuvežė daiktus Dabkaus pilekalnin, mat, jaunimas sumanė joninių gegužinę.

— Taip! — stebėjos Rodavičia, nuduodamas nieko nežinąs.

— O kaip-gi! Neramus tas mūsų jaunimas šiais laikais, — murmėjo motutė.

— Ką bedarysi, — primetė Rodavičia, nežinodamas gerai kaip elgties, nes dar nenumanė kokios nuomonės pati šeimininkė apie jauniną.

— Tai-gi, kad jo nieku nenumalšįsi. Čia gegužinė, čia už kelių dienų spektaklius. Nesigaili nė triūso, nė žygio... — aimanavo ji.

— Jau matyti tokie neramųs dabar žmonės, ypač jaunimas, — pritaria Rodavičia.

— Bet aš čia plepu, o Marytė sau gal tinginiauja, pašauksiu ją, — užbaigė išbėgdama iš salės.

— Nesikvaršink tamsta susimildama, aš valandėlę atsilsėsiu ir josiu namo, — teisinos Rodavičia.

— Tuoj, tuoj ateis.

Rodavičia dairės po paprastąjį, jau tiek kartų matytą, bajorų salionėlį. Senoviniai mebliai, nušutusiais apmušalais; kaminėlis, niekuomet nekūrianamas; ant sienų visus matomosios oleografijos iš senovės pajuodijusios — Barbora Radvilaitė, kažkokia rytų gyvenimo panorama visų smulkesniųjų dvarininkų salionuose sutinkama, keliatas smulkių paveikslėlių, kurių nė išžiūrėti negalima. Nusikreipė kiton pusėn — čia, kampe senas, bet labai gero balso, fortepionas, šale pinta gaidų lentinėlė ir viršui paveikslas — naujas.

Rodavičia tuoj priėjo, indomumo vedamas, ir visų-pirmiausia pažvelgė parašan: „Vytauto priesaika". Trumpai valandėlei sutraukė antakius, lyg ką prisiminti stengdamasis, bet tuoj pakėlė akis ir atidžiai tyrinėjo patį paveikslą.

Nuostabu rodės, kad tasai visos bajorijos užmirštasai „lenkų tautos nevidonas", staiga atsirado bajoro salėje.

— Ką tamsta taip atidžiai tyrinėji? — užklausė staiga skardus, bet nelinksmas Marytės balsas.

Greitai atsisuko, priėjęs pasisveikino ir atidžiai, smiliai žiūrėjo į jos akis.

— Naują paveikslą pamačiau, — atsiliepė.

— Kaip-gi jis tamstai tinka? — klausė Marytė.

— Hm! kaip čia pasakius, — pradėjo jis vėl prie paveikslo priėjęs jin žiūrėdamas. — Nieko sau! — Ir pridūrė po valandėlės: — svetimai jis visas man atrodo.

— Kodel? — užsiinteresavo Marytė.

— Gal todel, kad pirmą kartą matau.

— O šitie saviškesni, artimesni? — klausė ji, ranka oleografijas rodydama.

— Tuos dažniau matau, — atsiliepė.

— Ir neatgriso tamstai jie?

— Ne.

— Stebėtina! Aš jų matyti negaliu. Man vis rodos, kad tai kokie nabašninkai kybo, o ne paveikslai; tarytum dailininkas, juos nutepęs, tuo baudžiamas ištisais metais, kad į juos nieks atidžios, dailaus reginio ištroškusios akie nepakelia. Lyg kad lenkų menas tais paveikslais užsibaigia ir nieko kito nuo to laiko dailėje lenkai nesutvėrė . . .

— Kaip-gi nesutvėrė? — protestavo Rodavičia.

— Bet iš mūsų salionų to nematyti, — aiškino Marytė savo užsipuolimo prasmę. — Žiūrėjai tamsta Mateikos paveikslan ir sakeisi jį svetimu nujaučiąs. O juk tai ne tokie tolimi lenkų dailės historijos metai.

— Manęs, matai, tamsta, dailė neinteresuoja. — Atvirai prisipažino Rodavičia.— Tiesą pasakius, aš jos nesuprantu . . .

Abudu nutilo. Marytė nieko negalėjo tokin jo atviran prisipažiniman pasakyti: jis galvojo valandėlę, kuo toliau pašnekėsis pradėti.

— Tamstos motutė pasakojo man neaiškiai apie kaž-kokią gegužinę, — prisiminė Rodavičia.

Marytė sukando lūpas, pykdama ant motinos už neapsižiūrėjimą, juo labjau, kad girdėjo jaunimą tarianties kas gegužinėn kviesti. Žinojo lygiai gerai, jog nutarta buvo vienas jaunimas kviesti ir tik kai-kurie artymesni kaimynai, išskyrus Rodavičią ir kaipo tolimesnį kaimyną, ir kaipo negeistiną svečią, ko ypač sodžiaus jaunimas reikalavo.

— Taip, sumanėme šiokią-tokią gegužinę surengti,— atsiliepė nenoriai Marytė, pabrieždama „šiokią-tokią", kad tuo atimti noras iš jo toje gegužinėje atsilankyti.

Bet Rodavičia jau stačiai ėjo prie atsilankymo tikslo, bet tokiais vingiuotais takais, kad Marytė jo nesuprastų.

— Ankštose ribose, turbūt, — taip-sau klausė Rodavičia.

— Taip, — paskubėjo patvirtinti Marytė.

— Ir, žinoma, tiktai išrinktieji, — pridūrė jis.

Marytė neištesėjo įsmegusio jos veidan jo žvilgėsio, ir, nusišypsojus piktai, atsiliepė:

— Visai ne, tai lietuvių jaunimo gegužinė, — atvirai pasakė, manydama tuo nubaidyti jį.

— Lietuvių jaunimo! — dirbtinai nustebo jis. — Tai turi būti kas-nors indomaus! — pridūrė.

— Abejoju, ar gali būti kas pas lietuvius indomaus, — aitriai pastebėjo Marytė.

Rodavičia tyčiomis nuduodavo jos aitrumo ir pykčio nematęs ir tyrinėjo tolyn.

— Tam, kuris pirmą kartą tokį daiktą matytų, žinoma, daug indomaus būtų, — pasiaiškino jis.

— Ar-gi tamsta niekuomet nėsi lietuvių gegužinės matęs? — užklausė ji ir drauge su tuo užklausimu pajuto nedovanotiną klaidą padariusi.

(T. b.)

J. WEYSSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė

KAZYS PUIDA.

Južintų luotui išpuolė tolimesnis kelias, negu klebono luotui. Ir kuomet kuningas Stulginskis priplaukė ajerus ir apskelbė šūviu, Rajeckis ir Leleika dar plaukė lygiu vandenim.

— Kuningas mūsų apylinkėse gimei?

— Petrašiūnuose. Tęnai ir mano tėvai gyvena.

— Tai arti nuo Štarančių?!

— Kaimynai... O kodel tamsta klausi?

— Taip sau... nieko... Gerai pažįstu abu kaimu. Turbūt turi kuningas tęn daug giminių.

— Aplinkui patįs giminės. Trembeliai, Venslovai ir Makuškai giminės... Tūmelionis mano dėdė — kas juos tęn suskaitys!

— Ir aš juos pažįstu — pridūrė Mikolas sunkiai — tuos visus ir dar... Laukinius...

— Ir-gi giminės. Tiktai jiems nesiseka. Vienas šautuvu nešinas po visą kraštą valkiojasi, teisiamas buvo. Kitas serga, o sūnų pariuomenėn paėmė. Duktė ir-gi rodos tarnauja.

— Taip, Pucevičiuose — Uršulka.

— Nieko šau mergaitė — tarė Leleika visai šaltai.

Ne tas šaltumas užgavo Rajecki, bet žinia, jog Uršulka artima jaunojo kuningo giminė. Ilgai tylėdamas jieškojo kokio nors fyzinio panašumo.— Nieko, sausai nieko! Kur čia jos gyvosios akįs, žydriosios gėlės rusvuose apvaduose, lūpos vienu nusišypsojimu bučiuojančios, drąsus noras gyventi — negali priminti to susimąsčiusio bei nedrąsaus žvelgėsio, siaurų lūpų ir viso jaunojo askėtos sudėjimo? — Bet tasai vyrukas neužilgo gal tapti profesorium, kas žino — naujų etinių teorijų pranašu? — Kodel Uršulka, artimojo kaimo giminaitė, negalėtų įžymia moteriške tapti? — Juk dar mergaitė, turi laiko mokyties, pavyti kultūroje nevieną bajoraitę, jei kultūra duodas taip lengvai, taip gerai bei gražiai kauniečių valstiečių kartai. — Tačiau, kad išrauti ta laukinė gėlė iš lysvės, persodinti ir privesti prie atsiektinos žiedo gražybės, reikia pergyventi avanturis romanas, drąsa pertekęs, daug reikia pasiryžimų bei pasišventimų iš karžygio, kurs tokio žygio užsimanytų. — Tas pasaulis dar toks prietaringas, pilnas luominių egoizmų, viešpataujančių griuvėsių neveizdint išsiplatinusių maištingų bei reformatorinių obalsių...

— Kuninge kamendoriau! teorija, apie kurią kalbėjova ant salos, nepatenkina visų paklausų, o ypač visų žmogaus pasiryžimų, dar-gi pagirtinųjų.

— Žinoma, ji tinka tiktai romiems bei ramios širdies žmonėms.

— Ar kuningas niekuomet negalvojai, kokią būtum žmoną pasiėmęs, jei būtum vedęs? Tikroji meilė taip-pat gali išdorinti ir tai du asmeniu, vyriškį bei moterišką.

— Nesvarsčiau to, nes negalvojau apie tai.

— Bet del kitų, del žmonių daugumos, tai pamatinis klausimas! Kuningas, ar tai būtų klebonas, ar profesorius, turėtų, kaipo dvasios vadas...

Nutilo, nes pastebėjo, jog neiškvoš atsakos, tik jo sumišimą, kurio išmanymas išdygo iš naujosios dirvos viena augalota atžala; trūko sėklos, platesniam javo išsikeriojimui. Tiesa, juk dar tiek metų turėjo savo sveikai bei našiai sielai tobūlinti.

Tačiau pašnekėsis su tuo protaujančiu bei augštyn siekiančiu liaudies vaiku gyvai užėmė Mikolą. Turėjo jisai didesnį mokslo aparatą bei palaikinės kultūros, bet tą aparatą nešiojos kaipo apvalkalą prie asmens nepriaugusį. Anas-gi tobūlino tikrąją savo pašaukimo prasmę bei vidujinį savo gyvenimą visomis valios bei proto pastangomis. Iš tūlų atžvilgių pasijuto Mikolas silpnesnis bei menkesnis esąs.

Užsižiūrėjo didelin bei užsnūdusin vandenin, kurino plaukė, nežinodamas gelmių dargi savo smulkaus laivelio vairo. Bet pasaulis toks gražus buvo ant ežero, ant dangaus ir gretimųjų kalnelių, kad negėda buvo išnykti taip tingiai, kaipo amžinosios Išminties tvarinio atomas, kuris sutvėrė tą harmoniją bei grožę.

Cirankų pulkas traukė žemai — pavandeniu. Mikolas sugriebė instinktivinai šautuvą, bet atidėjo. Truputį pertoli buvo ir nelabai norėjo Mikolas šauti. Nusišypsojo Leleikon:

— Taip gražu — tegu viskas gyvena . . .

XI.

KAS KAM SKIRTA.

Nedėldienio pamaldomms pasibaigus parapijinėje Južintų bažnyčioje ambonan inlipo klebonas. Pamokslą jau buvo pasakęs prieš pamaldas, dabar rengės atskaityti šiadienę evangeliją lenkų ir lietuvių kalbomis. Niekas daug nesitikėjo iš tos lektū-

ros, juo labjau, kad beveik kiekvienas jau buvo atskaitęs evangeliją prieš pamaldas, — o tačiau lukuriavimas viešpatovo vyrų veiduose, žingeidumo šiurpuliai bėgo moterių nugaromis.

Presbiterijoje tuštoka buvo. Južintų ponios del kaitros buvo ankstybųjų mišių išklaususios: kolatorių suole sėdėjo pats vienas Mikolas Rajeckis. Priešais stovinčiame suole, paprastai gačėniečių sėdimame, nebuvo senio Leonardo Pacevičiaus kurs retai pasijudindavo iš namų dar-gi bažnyčion. Sėdėjo tėnai Pakoša, **vulgo** kapitonas, ir Gačėnų vakmistrienė, bajorė. Keliolika vyrų bei moterių, miestiškai pasirėdžiusių, talpinos presbiterijoje, pabraukdami per artesnį atsiradimą prie didžiojo aukuro savo prigulėjimą vietinėn **gentry**. Zokristijos duryse, adverijos atsirėmęs, iššaukiančia pastova bei šaltu veidu stovėjo Stasius Pucevičia.

Bažnyčia pilnai buvo žmonių prikimšta, po dešinės vyrai, po kairės — moters, kai du lauku: vienas pilkas, kitas varsuotas, viduryje tuščio karidoriaus perdalintas. Klūpančiųjų tarpe sunku buvo kas-nors pažįstamų atrasti iš galvų mozaikos, naminių apdarų, varsuotų skarų ir gėlių, moteris puošiančių. Bet kuomet evangelijai išklausyti sukilo minia, prišakyje stovėjo Trembelių kuopa. Buvo beveik visi, seni bei jauni, augaloti vyrai, ir nors vieni žilais plaukais bei pilkais švarkais puošės, kiti tirštomis čiuprėmis, o dar-gi šėn bei tėn matomas buvo juodas švarkas; susitelkusi jų kuopa tvėrė atskirą rinkinį, giminystės panašumu ir išskirtina rimtimi šiandien žymų. Juozas Trembelis, aštuonesdešimtsmetis senis, stovėjo giminių prišakyje, palinkęs bet dar stiprus, be lazdos, parėmęs smetonuotą, apžėlusią barzdą delnu, o dešiniąją alkūnę atrėmė kairyjin delnan. Dar šviesias išmintingas akis įsmeigė didyjin aukuran, lyg kad būtų pasakojęs Dievui savo giminių išsiplėtimo atskaitą ir klausęs apie būsimąsias jų dienas. Šale senio jauniausias anūkų, taip-pat vardu Juozas, turėjo tokius šviesius plaukus, jog baltai atsispindėjo nuo dvidešimties kelerių metų vyro tamsaus veido.

Nors ir pagarbiai, bet praleido klausytojai pro ausis evangelijos žodžius ir laukė paprastu žmonių žingeidumu žodžių apie dabartinius reikalus. Beveik visi bažnyčioje esą jau žinojo, jog bus užsakyta; tačiau intemta rimtimi laukė iš sakyklos tų žodžių paskelbiant, kad pasitenkinus, jog patįs savo ausimis tai girdėjo. Žodžiai-gi turėjo būti svarbūs ir žmonių nepamenami.

Atskaitęs šventąjį tekstą, klebonas atsikosėjo ir kiek patylėjo, lyg atsikvėpdamas. Paskui paėmė rankon ploną sąsiuvinį su surašytais asmenimis, susijungti pasirengusiais ir perskaitė garsiu bei su judusiu balsu:

— Stasius Norbertas Pucevičia, jaunikis, bajoras, Gačėnuose gyvenąs, su Aniele Trembelaite, mergaite, valstiete, gyvenančia prie tėvų Trembeliškių kaime. — Pirmu kartu.

Lyg kad dėkingos maldos šnabždėsis papūtė per bažnyčią ir visų akįs atsirėmė ūmai vienon vieton, kur stovėjo abu sužiedotiniu. Stasius, presbiterijoje stovįs, išdidžiai išlaikė tuos žvelgėsius, neatitraukdamas akių nuo didžiojo aukuro. Anielka, stovėdama mergaičių būrelyje, gyvai pajuto magnetinių žvelgėsių veikimą ant savo galvos ir sujudėjus galva bei pečiomintėmis, staiga suklupo ant kelių, palengdama galvą ligi pačių grindų. Paskui jos suklaupė kvietkuotosios draugės bei pamergės, o paskui jų visa moterių pusė. Bet Trembeliai vyrai stovėjo kai akmenįs, didžiai ateitin įsižiūrėję, kai ir apskelbtasai jų giminaitis bajoras. Tūlas jų truktelės pečiais, sukeis rankas ar išdidžiai atmes galvą atgal.

Niekas jau neklausė toliau skelbjamų užsakų, kad Žvirblis veda Makuškaitę, Pipinis Žukelaitę, Balčiūnas Tumelanisaitę... Buvo tai paprasti, kasmečiai atsitikimai. Didesnioji sandara, ką tik apskelbta, parūpo visiems, ir nors tai buvo privatė dviejų pašalinių žmonių sutartis, turėjo savo abelną prasmę, kurią susirinkusių minia atjautė širdingai be jokių teoretinių svarstymų.

Užbaigė savo karbą klebonas ir pamažu lipo iš sakyklos. Tuomet iš vyrų atsiliepė tyras bei garsus balsas, užtraukiąs rinktinę giesmę pamaldoms užbaigti:

— Pulkim ant kelių...

Minia giesmės žadinama garsiai suklaupė. Tuojau pagavo giesmę vienodai skambą bei pritartinai moterių balsai. Minkšta gaida, laukais persipynusi ir lyg vasaros vakaru bylojanti, priminė rugepjovių dienas; svajojo, also tai stipresniu prabildavo atdusiu — kol užsnūdo — ir žmonės ėmė pamažu skirstyties.

Garsu buvo šventoriuje, aptvertame mūro tvora dailiomis indubimuose koplytėlėmis. Žmonių minia susirinkusi prie Južintų bažnyčios po skaidraus dangaus, išskirtinai puošni buvo nepaprastai linksma, bet neturėjo savyje nieko iš mūgių susirinkimų. Bažnyčios arčia, lietuvių estetinė ramybė, bal-

(T. b.)

AITVARAS

RYTOJUN BEŽIURINT

(Tąsa.)

Antras: — mokslaeivija turėtų kiek galima plačiau susipažinti su tautinio typo ypatiškumais. Mokydamos gimtosios raštijos, gimtosios historijos, tautinį gyvenimą tyrinėdama, aplinkinį gyvenimą regėdama — išaugtų ji susipratusiu tautiečiu, sveiku, veikliu visuomenės sąnariu.

Tiktai reikėtų visan tan darban įvesti būtinai sąvokos elementas. Smulkiau ir plačiau reikia paimti gimtoji raštija ir tyrinėti ji ne vien iš formos bei kalbos atžvilgių, bet daugiausia laiko pašvęsti idejų evoliucijai, visuomenio ūpo perijodų apibudinimui ir pažymėjimui viso to, kas tautinio typo ypatybes tveria. Nors kalba ir yra tautiškumo dvasia ir harakteriškiausia jo išraiška, bet tiktai ne išvydine savo forma, tiktai per tas mintis ir jausmus, to dvasinio, tveriančio turinio, kuris jon tautinės sąvokos indėta. Gimtoji raštija — tai turtingiausias rinkinys žinių apie savo tautą, apie jos pasaulėžvalgą, apie jos nusiminimus bei džiaugsmus, apie jos idealus, svajojimus bei pasiryžimus.

Ypatingą domą reikėtų atkreipti, gimtąją raštiją tyrinėjantį liaudies typus Žemaitės, Vinco Krevės, Lazdynų Pelėdos ir kitų. Tautiniam auklėjimui atsiekti, reikėtų būtinai skatinti jaunuomenė prie galimai didesnio gimtosios raštijos skaitymo, kad drauge susipažindama su pamatiniais tautinio typo bruožais įstengtų susekti tojo typo evoliuciją iš naujasniųjų rašytojų veikalų.

Tokiu-pat būdu turėtų būti išguldoma gimtoji historija, kurios įvedimas į mūsų, kad ir valdiškąsias, mokyklas privalo būti dienos klausimu ir nenutilti tol, kol tasai visų-teisingiausias reikalavimas nebus išpildytas. Išguldant historiją reik vengti tendentiškumo, bjaurojančio tiesą; reik atkreipti historinio intereso doma masos gyveniman, jos gyvenimmo sutvarkyman per įvairias historines epochas, į sunkenybes ir nelaimes, kurios reikėjo nukęsti nuo vidurinių ir pašalinių priežasčių — tokia historija ir būtų tikrąja gimtosios tautos historija.

Geografijoje ir savo krašto pažinimo valandomis reikėtų daug daugiau skirti laiko tautinio gyvenimo apystovoms bei aplinkybėms.

Iš kitos vėl pusės, kaip mokimas, taip bendrosios auklėjimo priemonės privalytų rūpestingai kultiviruoti mokslaeivijoje pozitivinių tautinio typo bruožus ir kovoti su negativiniais.

Sunku nurodinėti priemones straipsnyje, kuris kitu tikslu rašomas, bet vis-gi galima šis-tas paminėti.

Paimkime kad ir tą iš visų atžvilgių negeistiną šiandieniniame mūsų gyvenime apsireiškimą, kuris užklydo, matomai, mūsų liaudin iškitur, o gal ir tūlų socialinių, ekonominių ar historinių priežasčių pagimdytas. Yra tai paviršutinis atsinešimas kuone kiekvienan darban, sumanyman net ideon. Ir šis negativinis gyvenimo akstinas pradeda, ant nelaimės, ingyti pilietines teises visuose kultūrinio darbo apsireiškimuose.

Todel tautinio auklėjimo uždaviniu pirmoje eilėje turi būti kova su tuo mažadvasiu apsileidimu, kad jis neineitų ilgainiui mūsų liaudies psychikon neišvengtinu faktoru.

Lygiai žinoma, mūsiškis ir kultiviruotinas yra tasai pakilimas ir pakantrumas, kuriuo atsižymi mūsų liaudis.

Auklėjimas turi kultiviruoti ir plėtoti tą tautinę žymę, kad išauginus tvirtas, pastovus asmuo ir fyzinėje dvasinėje to žodžio prasmėje.

Tačiau reikia daboti, kad, tūloms politinėms bei gyvenimo sąlygoms veikiant, tasai pakilumas nepavirstų fatalizmu, nerangumu, o pakantrumas — pasiviškumu, apsileidimu ir tinginiu.

Iš čia tai ir kįla iniciativos ir energijos trūkumas; iš čia gema susitaikinimas su nepakenčiama gyvenimo bei visuomeniniai-teisiškąja apystova; iš čia aklas ir storžieviškas visokiais burtais pasitikėjimas; iš čia svyravimas ir pasekimas netikusių pavročių; iš čia kvailas nusilenkimas prieš likimą, asmeninę žmogaus vertybę nužeminąs.

Lietuvių pakilumas ir pakantrumas, kaipo tautinės žymės, išaugo iš amžių priespaudų, nelaimių, kurių naštą lietuviai pakėlė. Krauju ir didelėmis aukomis ingyta ši didžioji jiega, o kad ji nenueitų niekais, reikia jąja tik tuomet naudoties, kuomet pasitaiko proga gausiai išlaidos atlyginti, ar kuomet to reikalauja svaresnieji tautos reikalai.

Jejgu gi imtumėme kultiviruoti tą jiegą vien tik mūsų patogumo, mūsų egoizmo ir ramybės reikalams; jeigu ant lietuvio pakilumo ir pakantrumo ir priaugančiųjų kartų statysime rytojaus trūsą pasitikėdami, jog lietuvio kailis, daug iškentėjęs, pakels ir tai, — tai netolimoje ateityje pavirsime be-

(T. b.)

RUDUO.

Ruduo atėjo. Varsoti žolynai
rauda, pageltę visai;
gailiai dejuoja giružė plikoji,
purvini, juodi laukai.

Lietus ir viesulas stiklan langučio
barškina šaltais rytais;
debesįs kloja saulutę auksinę;
žvaigždžių nėra vakarais...

E, man nemiela! Jaunoji širdužė
lyg apdraikyta rūku;
ašaros nori riedėt per skruostus,
ir taip ilgu, nejauku...

Ruduo eina, merguže,
sėja rūkus laukuose;
gailiai pagiris ūžia,
vysta gėlės daržuose.
Būriai paukščių, paukštelių
svetur rengiasi, lekia;
pliki karklai upelių
tarp savęs gailiai šneka.
Ruduo eina, merguže!
Mirties dainą dainuoja
ir šaltai globeščiuoja
mano, tavo širdužę.

Zigmas Gaidamavičius.

Marksas.

(Užbaiga.)

Kalbėdami apie „Kapitalą", pakalbėsime ir apskritai apie tai, ką Marksas mokina. Pamatu Markso systemos yra mokslas apie darbą. Jis mokina, kad vertybė yra tuomi, kiek ant jos padėta darbo. Pridedamoji-gi kokio-nors daikto vertybė visuomet eina jos savininkui. Šita pridedamaja vertybe galima sutaupyt ir surinkt daug kapitalo (praturtėt). Pridedamoji vertybė aiškiausiai apsireiškia gavime nuošimčių. Jei už darbą būtų tiek apmokama, kiek padarytas daiktas vertas, arba, jei daiktą parduotų už tiek, kiek ant jo padėta darbo, tuomet, nieko nedirbdamas niekas negalėtų gaut jokių nuošimčių, nes nebūtų jokios pridedamosios vertybės. Nemanome plačiau rašyt apie pridedamąją vertybę, nes tas daug kartų buvo rašyta mūsų laikraščiuose.

Savo raštuose Marksas moksliškai išriša kapitališkąjį surėdymą, suėjimą turtų į vienas rankas ir vis didesnį kilant neturtą darbininkų klasės. Jis išriša ir tą, nuo ko paeina ekonominiai kriziai ir kodel juos kapitalistiškoji tvarka negali prašalint. Kapitalizmas, anot jo, iš vienos pusės stabdo darbo spėkas, iš kitos pusės organizuoja ir prirengia perėjimą draugijos į socialistiškąjį surėdymą. Apie ateities surėdymą jis labai mažai kalba, nes jau išsiliuosavimas iš kapitalitiškosios tvarkos pats už save kalba, o mažmožiai nesvarbu — jie vėliaus, sulyg aplinkybių, bus aiškiai matomi. Marksas daugiausia domos deda į politiškąjį darbą; darbo-gi unijas stato ant antro plano. Kooperativiškas draugijas stato dar žemiau. Apskritai imant, Markso mokslą reikia gerai pastudiuot, kad suprast jo gilumą, ir čia męs keliose eilutėse vis vien jo neaiškiname.

Pas mus, lietuvius, daug kas remiasi Markso mokslu, bet, susipažinusius su juom, galima ant pirštų suskaityt. Ir ar ne juokingai išsirodo, kaip koks „susipratėlis", perskaitęs kokią brošūraitę, sakosi viską žinąs, kuomet universitačių profesoriai vien tik apie jį skaito lekeijas visą metą ir tai dar sako, kad ne viską išskaito.

Marksas buvo labai apsiskaitęs. Nežiūrint, kad jis buvo perskaitęs daugybes kningų apie socialį draugijos gyvenimą, jis pažinojo ir poeziją. Heinės ir Getės eiles jis žinojo iš atminties, su Šekspiro veikalais ir-gi buvo labai susipažinęs; latinų ir graikų literatūras taip-gi buvo skaitęs. Jis, atsilsio laiku, skaitydavo ir romanus, ypatingai iš aštuoniolikto metašimčio. Jam patikdavo Aleksandro Diumo (tėvo), Valter Skoto ir kitų veikalai. Užvis augščiausia jis statydavo Balzako veikalus ir Servanteso „Don-Kichota".

Marksas vartojo kuone visas didesniųjų Europos kalbas, o francūziškai ir angliškai galėjo taip gerai rašyt, kad kaip francūzas ar anglas. Jau senu būdamas, jis išmoko ir rusiškai ir perskaitė Puškino, Gogolio ir Ščedrino raštus. Suprantama, kad jis išmoko svetimas kalbas ne delei to, kad skaityt tose kalbose poetus, bet, kad surinkt ir geriau apdirbt medžiagą savo veikaluose. Medžiagą ir faktus jis imdavo tik iš originalų, o ne iš vertimų. Šalip to, pailsio valandose, jis vis užsiiminėdavo ir matematika ir toje mokslo srityje yra parašęs net veikalėlį.

Šeimyniškame gyvenime jis buvo laimingu. Su visais šeimynos nariais jis apsieidavo kaip su lygiais sau žmonėmis. Nė savo moteriai, nė savo dukterims, kurių buvo trįs, jis niekad neliepdavo, o jei ko reikalavo, tai melsdavo. Už tai jis labai buvo savo šeimynos mylimas. Vietoje kad ką draust, jis tik pertikrinėdavo, kad tas yra negera. Jis su savo vaikais, kurių taip-gi buvo trįs ir kurie mirė kūdikystėje, užsiiminėdavo ištisas valandas, padėdamas jiems žaisti. Apart to viso, jo moterįs buvo ne tik moterimi, bet ir pagelbininke jo darbuose, nes Marksas visuomet išreikšdavo jai savo mintis ir kartais klausydavo jos nuomonės. Marksas, kaip pasakoja Lafargas, dirbdavo labai daug, — eidavo gulti tik vėlai vakare, o jau ant 8 valandų ryte vėl būdvo prie darbo; tiesa, apypietyje jis priguldavo ant 1—1½ valandos. Jis norėdavo dirbti nedėliomis ir šiaip jau šventadieniais, bet dukterįs to neleisdavo; tada visa Marksų šeimyna eidavo pasivaikščiot po laukus.

Prie Marksų šeimynos beveik galima priskaityt Eleną Demut ir Engelsą. Elena Demut yra kaimietė; ji pastojo už tarnaitę pas Markso žmoną, kuomet dar ji buvo netekėjus; jai ištekėjus, ji tarnavo Marksams neapleisdama juos net laike jų buvimo Paryžiuje ir Anglijoje. Ji rūpindavosi visais kasdieniniais reikalais: virdavo, siūdavo ir auklėdavo vaikus, kurie laikė ją už antrą motiną. Ji buvo taupi ir praktiška, taip kad niekad pačių reikalingiausių daiktų Marksams nestokuodavo. Jos akyse, ką Marksas ar jo šeimyna veikdavo, viskas būtinai turėdavo būt gera. Kada-gi Marksas ir jo žmona numirė, ji lygiai rūpinosi Engelso gyvenimu, kurį lygiai skaitė Markso šeimynos nariu.

Engelsas-gi buvo daugiau, kaip draugu Markso šeimynos. Jie ilgus laikus kartu gyveno, nešė vienodas nelaimes ir dirbo vieną darbą. Engelsas— tai pirmutinis Markso pagelbininkas ir jo minčių skleidėjas. Jis, po Markso mirčiai, apdirbo jo surinktą ir nesuspėtą apdirbt medžiagą ir daug kuo prigelbėjo Marksui. Ir Marksas jį labai augštai statė; jis džiaugdavosi, kuomet jam pasisekdavo pertikrint Engelsą, kuomet jų nuomonės kuriame nors klausime skirdavosi.

Marksas buvo vidutinio ūgio ir labai drūto sudėjimo. Jis turėjo plačius pečius ir gerai išvystytą krūtinę. Ir tik pasidėkavojant tokiam drūtam sudėjimui, jis tiek daug galėjo veikt. Gal manęs užklaus, ką jau jis taip daug veikė? Ant to atsakysiu tik Lafargo žodžiais: „Delto, kad parašyt 20 lapų „Kapitalo", kur kalbama apie įstatymišką darbo apsaugą Anglijoje, jis išstudiavo ištisą kningą „mėlynų kningų", kuriose surašytos visų fabrikų inspektorių ir tyrinėjimo komisijų atskaitos".

Marksienė mirė 2 gruodžio 1881 m., palikdama savo vyrą ir dukteris dideliame nuliūdime; ji palaidota Gaigeto kapuose ir tai tik tame sklypelyje, kuris nešventytas ir skiriamas nekrikščionims. Savo gyvenime ji turėjo daug vargų, vienok prieš mirsiant ji turėjo laimę matyt ir džiaugties išėjusiu pirmu „Kapitalo" tomu. Presa-gi „Kapitalą" patiko tylėjimu — apie jį nebuvo rašyta laikraščiuose jokia eilutė, tartum, kad to veikalo visai nebuvo. Vienok socialistai skleidė „Kapitale" surinktą mokslą po liaudį ir tuomi privertė apie jį kalbėt ir buržuazinę spaudą. Dabar-gi „Kapitalas" yra rankvedžiu kiekvieno apšviesto socialisto; jis išverstas į daugelį kalbų;, apie jį prirašyti tomai, jis išguldinėjamas universitatėse ir apie jį kalba jau ir liaudies masė. „Kapitalas", anot Kautskio, yra kiekvieno susipratusio darbininko biblija.

Labai daug darbo padėjo Marksas ir ant „Internacionalo" („Tarptautinė darbininkų sąjunga"). Jis buvo nariu jo centralio komiteto; vedė veik visą korespondenciją ir organizavimo darbą. Tiesa, „Internacionalas" pairo, bet visgi jis prirengė ateinantį darbininkų klasės judėjimą.

Nors ir drūto sudėjimo buvo Marksas, vienok toks bėsaikinis dirbimas sugriovė jo sveikatą, ir jis vis pradėjo sirguliuot. Apsirgęs plaučių liga, jis išvažiavo gydyties į Algirą; bet tas jam nepagelbėjo. Paskui jis persikėlė gyvent į Pietinę Angliją, bet negalė jį apėmė dar labjau. Paskui, pačios ir vyriausios dukters mirtis (duktė mirė nuo gimdymo) galutinai sugriovė jo sveikatą. Jis sugrįžęs Londonan ir dar bandė ką-nors veikt, bet mirtis pertraukė visus jo neužbaigtus darbus. Jis mirė 14 kovo 1883 metuose, sėdėdamas už savo dirbamojo stalo ir turėdamas 67 amžiaus metus. Išgirdus apie jo mirtį, viso pasaulio social-demokratija nuliūdo, o jos priešai džiaugės; vienok neilgai tęsėsi tas priešų džiaugsmas — jie greit pamatė, kad darbininkiškas judėjimas taip sparčiai pradėjo žengt pirmyn, kad jokia galybė jo jau nebesulaikys kol jis nepereis tuos takus, kuriuos Marksas parodė pasauliui.

Taip gyveno ir mirė tas didžiausias ekanomas, filosofas ir agitatorius už išsiliuosavimą pavergtosios darbininkų klasės; bet jo ideos, jo darbai ir jo dvasia nemirė ir nemirs iki tol, kol ant žemės kamuolio viešpataus kapitalistiškoji vergija.

P. Norkus.

Kontinentu, randasi tame, kad jos didi žemės plotai per šimtų šimtus metų nebuvo žmonėms žinomi, delto, kad tą didį kontinentą buvo sunku ir pavojinga tyrinėti. Dabartės Afrikoje yra pravedami geležinkeliai, ir greitai atsiveria jos paslaptybės. Bet ir dabar, pasisuką keleiviai į vietas, kur geležinkeliai neina, turi keliauti per didžius miškų tankumynus, kur slapstosi pavojingi žvėrįs ir veisiasi smertnešingi vabalai. Reikia kovoti su drugiu ir ligomis. Reikia pereit didžias smėlynų erdves ir lygumas, žiemą vandeniu papludusias, o vasarą saulės išdegintas. Tai vis darbas reikalaująs didžios kantrybės ištvėrimo ir pasišventimo. Ir tik ačiu tokiems pasišventėliams, didis kontinentas nors paviršutiniai ištyrtas. Per tūkstantmečius žmonės veik nieko nežinojo apie Afriką.

Dar keletą šimtų metų prieš Kristaus gimimą žmonės savo mažučiuose laiveliuose plaukinėjo nekuriais Afrikos pačraščiais. Herodotus, didis historijos rašytojas, kurs gyveno labai-labai senai, mums pasako, kad žmogus, gyvenęs daugiau, negu 600 metų prieš Kristų, pasileidęs vienu Afrikos pakraščiu, apvažiavęs aplinkui Gerosios Vilties galunę ir sugrįžęs antru Afrikos pakraščiu. Nėra darodymų, kad taip ištikrųjų buvo; bet abelnai yra daleidžiama, kad taip ištiesų atsitiko. Žmonės neidrįso, vienok leisties tiesiog į šalį. Jie gyveno šiaurinės šalies dalyj, žinojo tik artimiausias jiems apielinkes ir nieko daugiau. Abipusiai žemutinio Niliaus nuo labai senai gyveno gan augštai kultūroj pakilę žmonės. Tai buvo pirm laiko, kuomet Graikija ir Roma stojo galingomis ir mokintomis tautomis.

Tie mokintieji žmonės buvo egyptėnai. Tie patįs, ką buvo priglaudę, o paskui pavergę Izraëliaus sūnus. Egyptėnai budavojo didžius miestus, nuostabjas žiaučias ir nesunaikinamus paminklus. Jie turėjo gerus įstatymus. Jie mokėjo užrašinėti savo historijos nuotikius ir kitus dalykus ant molinių plytų ir, imant atidžion, kad kiti tuolaikiniai žmonės buvo maž geresni už laikinius, tie egyptėnai, ištikrųjų, buvo labai nuostabųs žmonės. Vienok ir jie neišdrįso keliauti toli savo upe augštyn.

Kuomet egyptėnų galybė nusilpo, pakilo finikiečių civilizacija. Finikiečiai buvo drąsųs keleiviai, ypatingai jūrėmis. Jie pasiekdavo Britaniją, o nekurių manoma, kad jie aplankydavo ir Lietuvos pajūres, ypatingai gintaro jieškodami. Bet ir finikiečiai neišdrįso leisties į Afrikos vidurius.

Vėliaus Egypte užsiviešpatavo drąsųs ir gabųs graikai, o galop — romėnai. Bet ir tie nieko nenuveikė Afrikos ištyrime. Ir taip, mažame jos kampelyj gyveno augšto proto vyrai, viešpatavo galingos ir sumanios tautos, ir viskas, ką žinojo apie tą kontinentą, baigėsi tuom, kad visi aiškino, jog jis tęsėsi toli-toli į saulėleidį, bet jie nežinojo kur ir kaip jis baigiasi. Ištikrųjų, tas išdalies, išsirodo gan keista.

Iš to viso galime spręsti, kad žmonės prisibijojo leisties Afrikos gilumon. Tos laimės priežastis randasi tame, kad tikroji Afrika gulėjo antroj pusėj didžios pustynės Sacharos. Tą pūstynų jokis žmogus negalėjo pereiti, nes joj nėra nei vandens, nei maisto žmogui arba gyvuliui. O jei žmonės, pavažiavę pakraščiu, ir išlipdami ant kranto, tai jie rasdavo arba kalnus, arba neįžengiamus miškus, pilnus žiaurių žvėrių. Jei tas žmogus, apie kurį Herodotus rašė, ištikrųjų apvažiavo Afriką, tai 2000 metų praėjo pirm, negu tai atliko kitas žmogus. Juom buvo garsus Vasco da Gama. Per tuos du tūkstantmetčiu šiaurinė Afrika tapo šiek-tiek ištirta. Čion pribuvo gaujos arabų ir kitų Azijos tautų. Vis-gi nieko žymaus nebuvo nuveikta. Svarbus žingsnis tapo padarytas 1770 metuose, kuomet drąsus keleivis vardu James Bruce ištyrė Abisiniją.

Abisinijos žmonės buvo tuomet po valdžia karaliaus, kurs neva vedė savo pradžią nuo žydų karaliaus Salamono. Bet jie buvo laukiniai — nuožmųs žmonės. Jie būt užmušę Bruce'ą, jei jis nebūtų buvęs nuostabus žmogus. Pirmu dalyku jis išgydė žmones karaliaus palociuje, ir po to jis pasidarė karaliaus ir karalienės prieteliu. Ir žmonės stojo jo prieteliais, kuomet pamatė jį atliekant nepaprastus darbus šautuvu. Jie niekuomet nebuvo matę šautuvo, ir labai buvo jiems nuostabu matyti tokį gabų medėją, kurs nušaudavo ore lakiojančius paukščius. Ir įvairiais kitais dalykais jis nustebino tuos laukinius žmones. Tuomi labai jis įtiko karaliui. Galiaus karalius pavedė jam valdyti vieną provinciją. Bet Bruce geidė vien daleidimo ištirti šalį. Su dideliais vargais jis bandė atrasti Niliaus pradžią. Galop rado jo pradžią, bet tai buvo tik pradžia Mėlynojo Niliaus, kuris inteka į Baltąjį Nilių. Nors sugrįždamas privargo, tačiaus viskas jam gerai klojosi ir be jokių nelaimių pasiekė Angliją. Savo didelėi kningoj jis aprašė savo kelionę ir ką kur matė. Žmonės jam netikėjo ir juokėsi iš jo aprašinėjimų. Jie netikėjo, kad gali būti sviete tokie daiktai ir tokie žmonės, kaip Bruce aprašo. Keturiodešimts metų turėjo praeiti, pakol žmonės patikėjo jo žodžiams. Kitas žmogus nukeliavo į Abisiniją ir rado, kad viskas yra tęn taip, kaip Bruce aprašo. Bet Bruce tuomet jau buvo miręs; o pakol tik jis gyveno — niekas jam netikėjo.

(Užbaiga bus.)

BAIKELE

(Pagal A. Čechovo „Šutočka''.)

Gražus žiemos popietis. Šalta, pusėtinai šalta. Onutei, kuri laikosi už mano rankos, skruosteliai padengti gražiomis, sidabruotomis sniegurėlėmis. Męs stovime ant augšto kalno. Pakalnėn tiesiasi puikus, lygus, kaip veidrodis blizgantis, kelias. Jame aiškiai, gražiai žaidžia šviesųs saulutės spindulėliai. Šale mųs stovi mažos, medinės rogutės.

— Nuvažiuokim žemyn, Onute! — meldžiu aš. — Tik vieną kartą. Tikrinu tave, kad pavojaus nebus, nesusižeisim.

Bet Anelei baugu. Visas tas kelias, nuo jos kojų, iki pat pakalnės, išrodo baisiai didele, neišmieruojama duobe. Tik pažvelgus Onutei ton pakalnėn, užima iš baimės kvapą, kuomet aš pavadinu ją nuvažiuot žemyn. Ir kasgi galėtų atsitikti, jeigu mudu leistumemės ton gilion pakalnėn? Vien tik iš baimės ji galėtų numirti.

— Meldžiu tavęs, — kartoju aš savo prašymą. — Nėra ko bijoties. Nusileisim vieną žygį ir tiek!

Onutė antgalo, vienok sutinka. Ant jos veiduko aš matau, lygiai tokią išvaizdą, lyg kad ji būtų sutikusi ant mirties. Aš pasodinau ją išbalusią, drebančią į rogeles ir apkabinęs leidausi ton gilion bedugnėn.

Rogelės, kaip iššauta kulka lekia žemyn. Vėjas plaka mums veidan, plėšia drabužius, švilpja ausyse, skaudžiai spaudžia visą kūną ir iš piktumo, rodos, galvas nuo pečių nori nulpėšt. Net nė kvėpuot negalima. Rodos pats šėtonas apglėbęs, traukia mus pragaran. Viskas, kas tik matosi aplinkui, liejasi į ilgą juostą... Štai, štai, rodos, tik biskutį, tai jau ir pražūsim...

— Aš myliu tave, Onute! tariau aš pusbalsiai.

Rogelės, pamažu, sustodinėja. Vėjo švilpimas jau ne toks baisus ir kvėpuoti lengviau. Antgalo mudu jau ir pakalnėje. Onutė nei gyva, nei mirus. Ji išbalus, ką tik kvėpuoja... Aš pagelbėjau jai išlipt iš rogelių.

— Už jokias brangenybes daugiau nevažiuočiau, — sako ji žiūrėdama į mane plačiomis, pilnomis baimės akimis. — Už jokius piningus daugiau nevažiuočiau! Aš tik-ką gyva išlikau!

Už trumpo laiko ji daugiau atsipeikėja ir klausiančiai žiūri man į akis: Aš sakiau tuos žodžius, ar gal jai tik taip pasigirdo? O aš stoviu, rūkau ir taisausi pirštinaites.

Ji ima mane už rankos ir mudu ilgai vaikščiojam pakalnėje. Tie, girdėti važiuojant nuo kalno, žodžiai neduoda jai ramybės. Sakė kas tuos žodžius ar ne? Taip, ar ne? Taip, ar ne? Svarbus tai klausimas. Svarbjausis ant svieto klausimas. Onutė, nekantriai, žiūri man veidan ir laukia, ar nepradėsiu aš ką-nors į ją kalbėti. O, kaip linksmai išrodo jos veidelis, kaip linksmai! Aš matau, ji nori pergalėt save, ji nori kątai man pasakyti, apie ką-tai paklaust, bet ji neranda žodžių, kaip apie tai pradėt. Jai nesmagu, drovu...

— Žinai ką? — sako ji į mane žiūrėdama.

— Ne. O ką? — klausiu aš.

— Nuvažiuokim nuo kalno dar kartą.

Mudu užlipam ant kalno. Vėl aš ją drebančią, išbalusią sodinu į rogeles ir vėl mudu lekiam žemyn; vėl švilpja pro ausis vėjas ir vėl, kada smarkiausiai įsilekia rogelės, aš tariu:

— Aš myliu tave, Onute!

Kada rogelės sustoja, Onutė meta žvilgsnį kalnan, kuriuomi mudu tik-ką važiavom, paskui ilgai žiūri man veidan, klausosi mano balsui. Jos graži figura, skaistus veidelis, net ir mufta rods kaž-kokiame nesusipratime. O ant jos kaktukės rodos parašyta:

— Kame-gi dalykas? Kas sakė tuos žodžius? Jis, ar man tik taip pasigirdo?

Ta paslaptybė nedavė jai ramybės ir vedė iš kantrybės. Vargšė mergaitė nė ant klausimų nenor atsakyti, nervuojasi ir rodos tik verkti.

— Ar nebūtų jau laikas eiti namo? — klausiu aš.

— O, man... man patinka važinėties, — sako ji, užraudusi. — Gal dar kartą nuvažiuotume?

Jai „patinka'' važinėties, o vienok sėsdamosi rogelėsna, kaip kad ir pirma, išbalusi, ką-tik kvėpuoja ir dreba iš baimės.

Važiuojam mudu ir trečiu kartu, ir aš matau, kai ji žiūri man veidan, tėmija mano lūpas. Bet aš prisidedu sau prie lūpų skepetaitę, kosčiu ir kuomet privažiuojam vidukalnę, pasakau:

— Aš myliu tave, Onute!

Ir mintis pasilieka mintimi! Onutė tyli, kaž-ką mislina... Aš ją palydžiu namo; ji stengiasi eiti povaliau, kartais net ir sustoja ir vis klausosi, ar nepasakysiu aš tų žodžių. Aš matau, kaip kankinasi jos jauna siela, kaip ji stengiasi kiek galėdama, kad tik neištart:

— Tai negalimas dalykas, kad tai vėjas sakytų! O aš ir nenoriu, kad jis tai sakytų!

Ant rytojaus aš gaunu mažą raštelį: „Jeigu šiandien eisite važinėties, tai užeikit ir mane paimti. O.'' Ir nuo tos dienos aš pradedu su Onute kasdien eiti važinėtųsi ir kožną syk, važiuojant nuo kalno, kada privažiuojam patį smarkumą, vidukalnę, aš pusbalsiai ištariu tuos keturis žodžius:

— Aš myliu tave, Onute!

Prie tos frazės, Onutė, kaip prie vyno ar kito kokio gardumyno greitai pripranta. Ji be to gyvent negali. Tiesa, važiuot pakalnėn baisu, bet tą visą baimę, tą neatsargumą padengia žodis meilė, žodis, kuris savimi sutveria mintį, palieka tik priežodžiu ir kankina sielą. Jai yra užtėmijama tik šie du: aš ir vėjas... Kas iš tų dviejų jai išsireiškia meilėje, ji nežino, bet jai, matomai, vienas ir tas-pats; iš kokio indo negersi, — vis-viena, — by tik būsi girtas.

Kartą vidudienyj aš vienas nuėjau važinėties; įsimaišęs stovinčiame būryje, matau, kaip prieina prie kalno Onutė ir akimis jieško mane... Paskui, vikriai, nesuradusi mane, lipa ant kalno... Baisu vienai pakalnėn važiuoti, o, kaip baisu! Ji išbalusi kaip drobė, rodos eina ant mirties bausmės, bet eina, nepaisydama, neatsižvelgdama. Ji nori persitikrinti: girdės ji tuos saldžius, malonius žodžius, kada mane nebus, ar ne. Aš matau, kai ji, išbalusi, išsižiojusi iš baimės, sėda rogutėsna, užmerkia akis ir atsisveikinusi su šiuoju pasauliu, važiuoja... „Žžžž'', zirbia rogutės. Ar girdi Onutė tuos žodžius, nežinau... Tiktai matau, kai ji išlipa iš rogučių, nuvargusi, silpna. Ir ant jos veido matyt, kad ir ji pati nežino, girdėjo ji ką-nors, ar ne. Baimė, kol ji nuvažiavo pakalnėn, atėmė iš jos sąvoką girdėti, pažinti balsą, suprasti...

Bet, štai užstojo kovo mėnuo. Maloniau užžibėjo saulutė. Mūsų kalnas darėsi tamsesniu: jau ne taip puikiai blizgėjo ir ledas pradėjo nušildinėti. Važinėties paliovėme. Vargšiai Onutei nėra kur išgirsti tų malonių žodžių. Negirdi vėjo ūžimo ir nėra kam jų ištarti, o aš rengiuosi Peterburgan išvažiuoti — gal ant ilgo, o gal ant visada.

Dviem dienom pirm išvažiuosiant, sūtemose, aš sėdėjau sodelyj, kuris nuo Onutės kiemo buvo skiriamas augšta, drūta tvora... Dar pusėtinai šalta. Vėsesnėse vietose dar sniegas stovi, dar medžiai be gyvybės, bet jau kvepja pavasariu ir, rengdamosi nakvynėn, triukšmingai rėkia kuosos. Aš, priėjęs prie tvoros, ilgai žiūriu per plyšį. Aš matau, kai Onutė išeina prieangin ir nuvargintai, nuliūdusiai žiūri dangun... Pavasario vėjalis pučia tiesiai jos išbalusin veidelin... Jis primena jai tą vėją, kuris mums ūždavo pakalnėn važiuojant, kuomet ji girdėdavo tuos keturis laimės žodžius. Jos veidukas darosi liūdnu-liūdnu. Vargšė mergaitė ištiesia abi ranki prieš ją, lyg kad melsdama jo, atnešti dar nors kartą tuos malonius žodžius... O aš, kuomet vėjas paputė tiesiai jon, sakau:

— Aš myliu tave, Onute!

Dieve brangusis, kas darosi su Onute! Ji surinka iš džiaugsmo, nusišypso ir dar plačiau priešais vėją ištiesia rankas. Ji linksma, laiminga, tokia graži!

Aš nuėjau gulti...

Tas buvo jau gan senai. Dabargi Onutė jau už vyro išėjusi; ją išvarė ar ji pati, savu noru, išėjo — tas vis-viena; ji išėjo už bajoriškos draugijos sekretoriaus. Dabar ji jau turi porą mažučių. Bet tas, kaip mudu kada-tai eidavome važinėties, ir kaip vėjas jai atnešdavo tuos žodžius: „Aš myliu tave, Onute'', jai yra dabar vienas iš laimingiausių, smagiausių ir mylimiausių gyvenime atsiminimų...

O man-gi dabar, kuomet aš užaugau, jau nesuprantama, kam aš sakiau tuos žodžius ir kam su ta Onute baikavau...

Pr. Bajoras.

Tev. Myl. Dr-tes reikaluose.

Pirmininkas: Pranas Butkus, 3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.
Raštininkas: J. Žemantauskas, 989 Bank str., Waterbury, Conn.
Kasierius: A. J. Povilaika, 804 Bank str., Waterbury, Conn.
Kningius: V. Mišeika, 3149 So. Halsted str., Chicago, Ill.
Lit. Komitetas: B. K. Balutis, 3252 So. Halsted str., Cricago, Ill.
V. S. Jokubynas, 309 Knowlton str., Rockford, Ill.
J. Gabrys, 41 Bd. Betignolles, Paris, France.

Pasarga: Kuopos ir pavieni nariai siųskit raštus TMD. reikaluose šiuo antrašu:

Pranas Butkus, 3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

Pasarga. — TMD. 3 kuopos Brooklyn, N. Y. podraug ir visų kitų TMD. kuopų viršisinkams: priderančiai pildyt savo pareigas ir teikti greitą užganą savo draugų-narių reikalavimams, kitoniškai, nepaisymu ir nerangumu daug kenkiame TMD. kuopoms.

Ponas A. J. Rašimas iš Johnstown City, Ill. pilnai užsimokėjęs Draugijai iki 1913 metų per T. M. D. 3 kuopą nusiskundžia man, jog negaunąs iš šios nei paliūdijimo persikėlimui į vietinę TMD. kuopą Jornstown City, Ill., nei kningų, išleistų praeitais metais, ir šito delei būsiąs priverstas apleisti Draugiją.

Šuimoi įsakau TMD. 3 kuopos vyriausybei, kad tučtuojaus būtų pasiųsta ir persikėlimo paliūdijimas ir kningutė Dr. A. Garmaus „Paskaitos iš Biologijos ir Bakterijologijos'' ponui A. J. Rašimui — Box 88, Johnstown City, Ill.

TMD. Pirmininkas.

Nauji nariai, prisirašę prie TMD.

Kp. No.
3 **Brooklyn, N. Y.** — Strupas A., Gabulas K., Strupas Ant., Dulbis A. J
5 **Waerbury, Conn.** — Girinikaitis P., žemaitaitis J.
20 **Cleveland, Ohio.** — Svinčianas P.
22 **Chicago, Ill.** — Butkus B. M., Medžiauskas S.
24 **Pittston, Pa.** — Petrikas J., Šlikaitis P.
28 **Chicago, Ill.** — Juška J. C., Kregždė A., Pupkevičius J., Želnis A., Kazanauskas J., Kaminskienė A., Gedminas V., Paliulis J., Ulkiutė E., Bugvilaitė M., Ruikis J., Stasiukaitis J.
30 **Gardner, Mass.** — Marceliunas C.
34 **Lewiston, Me.** — Plonadumis J., Šilinskiutė A.
50 **Worcester, Mass.** — Rubikas A., Černius A., Kudarauskas N., Simniškis J., Gražulis V., Saučiunas A., Bakanauskas S., Lileikis V., Purvinskas S., Liutkevičius V., Gilius S., Simanavičius P., Bacevičius S., Bruožis M., Miliauskas A., Dobrila A., Degutis V., Dirvėlis K., Dirvėlis S., Joniška T., Baguckis P., Aniolauskiutė J., Bagdanavičienė M., Jablonskis L., Mikolaičiutė P., Juška A., Čepulis J., Kleiza K., Bacevičius P., Balčiunas G., Gudavičius P., Skliutas P., Černeckis B., Kažarijus J., Vosyliutė U., Peža J., Petronis P., Zalianka A., Navikas A., Aniolauskiūtė M., Balanius J.
52 **Rochester, N. Y.** — Longvin P.
58 **Grand Rapids, Mich.** — Žilėnas A., Baronaitis A.
59 **Hartshorne, Okla.** — Dobilas J., Kilkus J.
65 **Chicago, Ill.** — Degutis J., Lukas K.
70 **Wilkes Barre, Pa.** — Botyriutė M.
74 **Philadelphia, Pa.** — Jurėnas J., Driža J., Dapšys V., Pelickis V., Plepis J., Kanišauskas P., Geležinis P., Labinas V., Krikščius M., Kvederis V., Savickas P., Kairys D.
84 **Kingston, Pa.** — Geldžiutė E., Geldžiutė P.
85 **Brockton, Mass.** — Bury T.
103 **So. Manchester, Conn.** — Krauziutė O.
109 **Cuddy, Pa.** — Neverackas M., Miliauckas J.
112 **Hammond, Ind.** — Skrynskas A.
113 **Kensington, Ill.** — Biskupaitis V., Bacevičius M., Laziuka A., Vainoris A., Maišėnas P., Galdikas A., Vaičekauskas J., Stankus J., Dargis P., Valaskas S., Mažrimas V., Valaskas M. G., Vitkus S., Madestavičius J., Enbigelis A., Bielinis J., Pučkonis J. M., Indrelle P., Orninkaitis J., Masionis M., Pučkoris P., Šimkus J.
117 **Rockford, Ill.** — Kavoliunas J., Barbšys A., Vosylius V., Partakas J.
118 **Cicero, Ill.** — Juknius P., Vitkauskas S., Drongelis K., Gurskis A., Adomaitis K., Dambrauskas S. B.
121 **Racine, Wis.** — Sadula P., Rugis J., Kurmis J.
122 **New Philadelphia, Pa.** — Pečiuraitis J., Šipailienė J.
129 **Cedar Point, Ill.** — Vasiliauskas J.
131 **Stamford, Conn.** — Neverauskas A., Kunigonis J., Valinčienė K.
136 **London, Anglijoj.** — Naginevičius P., Petraitis J., Balevičius P.
137 **Buenos Aires, Argentina.** — Kytra V.
138 **E. Arlington, Vt.** — Baltrunaitė K., Mikitas J., Pašakarnis Ig., Paliliunas P.
139 **Aurora, Ill.** — Bručas J., Petraitis P., Šiurna K., Kučinskas J., Jakucevičius V., Jakucevičius Vin., Petraitis A., Bručas P.
141 **Bellshill, Scotland.** — Steponaitis J., Jonuša J., Lukoševičius J., Kunickas A., Gerulaitis J.
142 **Chicago, Ill.** — Samas J., žalis K., Kančius J., Šlikas M., Sadunas J., Minkevičius S., Vezis J., Nackevičius S., Grybas V., Umbuziunas P., Litkevičius B., Dura J., Kavaliauskas K., Tula M., Simaitis A., Savickas P., Pilipavičius J., Sperus B., Kučinskis P., Šleva J., Baltuška J., Baranauskas A., Paluckas K. Malkevičius A.
143 **Poolville, N. Y.** — Danisevičius J., Nasutavičius Ig., Jančauskas J., Kazlauskas A., Grybauskas M., Sasnauskas J., Klikis J., Gečionis A., Gečionis J., Leonas J.
144 **Amsterdam, N. Y.** — Kubilius A., Karpaitis F., Koplinstaitė S., Čiplaitė A., Strikulaitė A., Strikulaitė O., Strikulaitė U., Širvis P., Dovmantaitė J., Kaspariunas A., Urbonas M., Strikulis K., Jakaitis P., Raila S., Radzevičius J., Gaska J., Sagaitis J., Norbutas A., Baltuška K., Kiuberis M., Strikulaitė M., Vaičiunaitė P., Šidlauskaitė A., Sviderskas M., Kupčinskas B., Jaučeras R., Karužas J., Radzevičius P.
145 **Tamaqua, Pa.** — Miliauckas S., Černiauskas S., Venckevičius A., Virbickas M., Venckevičius J., Sajavičius V., Venckevičius V., Leščinskas A., Andriukaitis A., Černiauskiutė Iz., Juskauskas K., Kabiniukas J., Babarckas V., Virbickas P., Šeštakauskas A., Gudzišauskas A., Matlauskas J., Bergeris J.
146 **Šiauliai, Lietuvoje.** — Prisirašė 17 narių. Pavardžių negarsiname delei žinomų priežasčių.

Pavieniai. — Senkevičius A. J., Paškauskas J., Martišiunas J. S., Degutis Pr.

J. Žemantauskas,
TMD. Sekretorius.

Laiškai Iš Lietuvos.

VADOKLIAI, KAUNO GUB.

Juokingi lenkystės platintojai...

Vadokliai — tai lietuvių kampelis, nors tarpe vadokliečių randasi keletas „išvirtėlių'' arba išgamų, kurie pasivadinę lenkučiais arba lenkapalaikiais. Norints jie nėr jo kiais lenkais, nes visi čia yra gimę, augę, ir tik nuog lietuvystės atskilę. Bet mūsų apielinkėje, kaip

girdėtis, prisiveisė net jau tokių ištautėjusių, tokių lenkomanų, kuriuose matyt įsišaknėjusi kokia tai „lenkiškumo dvasia''.

Taip, vieną nedėldienį susirinko keletas tokių „ožebarzdelių'' ponų — atsiskyrėlių žydo Mejerio laidarinėj smuklėj ant „pasitarimų''. Jie nutarė vesti protestą prieš lietuvius, pašiepiant ir nužeminant juos. Tarp ko-kito, jie nori įvesti į Vadoklių bažnyčią lenkiškas pamaldas ir giedojimus. Vienok priešų lietuviškos kalbos čia visai nedaug tėra; aš, kaipo vadoklietis, gerai pažįstu savo padangės žmones, kartu ir tuos visus lenkpalaikius, kurių randasi apie 30 ypatų per visą lietuvišką parapiją su 770 ypatų. Nors, žinoma, jie sėja lenkiškumą ir veda nemažą agitaciją tarpe vadokliečių, vienok daugiaus tokių „stebėtinų'' lenkučių neatsiranda. Jų geidimas — tai įvesti Vadokliuos lenkiškas bažnytines giesmes nors kas trečiąjį nedeldienį, taipgi, kad būt sakomas ir lenkiškas pamokslas. Man rodos, kad jeigu kuningas iš sakyklos sakytų lenkišką pamokslą, tai mūsų tie lenkai nieko nesupaisytų, nes jie kaip reikiant ir lenkiškai nemoka, o tik neapkenčia lietuvišką kalbą.

Bet tas mūsų lenkpalaikių geidimas, be abejonės, liks svajonėmis, nes visi tokie jų norai — tai pernykštis berželio mėn. sniegas.

Nors ir nenorėdami turės šitie poneliai išsimokinti guodoti lietuvių kalbą ir vėl ją vartoti, nieko nepešus lenkystės dirvoj. Kur seniau ir buvo lietuvių bažnyčiose vartojama lenkiška kalba, tai dabar ji jau atmetama, bet mūsų lenkai, nesuprasdami mūsų tautiško atgijimo, nori dar sėti „lenkiškumo dvasią'' ir ja užkrėsti žmones. Bet bergždžias jų darbas! Męs esame lietuviais — lietuviais ir pasiliksime, ir su tokiais „atskalūnais'' lenkučiais neturime jokių susinešimų ir nenorime, kad mūsų parapijos padangėj maišytusi kokis-tęn lenkiškumas!.. Užtai Vadokliuose visos pamaldos atliekamos grynai lietuviškai, ir tik perskaitoma lenkiškai evangelija prieš pamokslą.

Tai tiek apie ponus lenkus...

A. J. Našlaitis.

VOGIMAS LITERATŪROJE.

„Saulė'' pavogė mano vaizdelį „Meilė'', pervardino šitaip: „Vaisei apsivedimo pagal socijalistų supratimą'' ir patalpino 86 numeryje, 1912 metuose. Gi prie pabaigos nuo savęs prirašė, kad girdi, tas vyras laisvoje meilėje sugyvenęs keletą vaikučių — pabėgo.

Tas mano vaizdelis tilpo „Vienybėje Lietuvninkų'', 28 numeryje, 1907 metuose.

„Saulės'' tąjį pasiglemžimą mačiau tame pat laike, kaip tik jis pasirodė. Nors tuomi jaučiausi labai įžeistas, bet stengiausi tylėti. Tačiaus ateina pas mus „Bisheoffs Banking House'' 1913 metų kalendorius. Tame kalendoriuje tas mano vaizdelis ir gi pervardintas į „Meilės pergalėjo'', sudarkytas nežmoniškai ir patalpintas.

Reiškia aš prakaitą liedamas, su visu sielos atsidavimu budavoju dievnamį... Atėjo niekadėjai, išplėšė mano šventinyčią ir pavertė ją į kiaultvartį... Niekadėjai! Man skaudu matyt, kaip jųs išplėšę mano širdį miniojate ją purvynėje!... Ar ne gėda jums?...

Šliburis.

Laiškai į Redakciją

GERBJAMOJI REDAKCIJA!

Kaip galėjote iš 1912 m. „Birutės'' N52 pastebėti, mūsų laikraštis siunčia Amerikon savo atstovą. Taip padaryti priverčia stačiai patsai gyvenimas. Mažoji Lietuva dar nėra ant tiek atgimusi, kad galėtų užlaikyti savą laikraštį. Reikės dar keletą metų, kol priaugs jaunoji karta, kurios jau bent dalis dabar auklėjama kitoje dvasioje. Priaugus jaunajai kartai ir prasiplatinus tarp Mažosios Lietuvos lietuvių tautiškam susipratimui, galima bus kovoti prieš tą vokietinimą, kurisai šiandien veržte veržiasi Mažojon Lietuvon. Bet pasekmingas mūsų atsispirimas prieš vokiečius bus galimas ne šiandien ir ne ryt. Visa mūsų užduotis yra suruošti čionai Mažoje Lietuvoje jaunų kovotojų eilę. O tam reikalinga ir laiko ir jiėgų. Pas mus čionai tų jiėgų nėra. Reikalinga jų iš kitų lietuvių. Tame tiksle ir siunčiamas „Birutės'' atstovas Amerikon. „Birutė'' laikosi vien viltim, kad Amerikos lietuviai prielankiai atsilieps į mūsų atstovo atsilankymą. Jeigu „Birutė'' nesuras prielankumo pas Amerikos lietuvius, tai vargiai ji galės toliau gyvuoti, kas būtų mums labai skaudu, nes jos leidiman indėtos visos jiegos, ir darbas pastaraisiais metais geriau susitvarkino; susitvėrė daug jaunimo draugijėlių, pradėta ruošti tankiau tai tęn tai šęn vakarų, paskaitų ir taip toliau. Viskas tas stovi sanryšyje su „Birute'' ir greičiausiai gali žūti drauge su ja. Esmiu atviras. Per „Birutę'' to visko negalima garsinti, nes tas sukeltų kuodidžiausį džiaugsmą vokiečių tarpe, kuriems visą laiką „Birutė'' stovi akstinu akyje ir sužadintų juos su visa quasi-lietuvių kalboje leidžiamų šunlapjų gauja pakelti dar veikesnę kompaniją prieš „Birutę'', idant kuolabjau sutrumpinti jos dienas. Nėra ko ilgai aiškinti. Tamsta Redaktorius, pats gali numanyti pagal šiuos kelis žodžius dalykų stovį. Važiuočiau aš pats, bet daug kas: laikraščio padėjimas, sveikata ir t. t. laiko mane čionai prikaltą. Siunčiu bent atstovą. Tai yra jaunas vyras J. A. Chmieliauskas, gimęs Suvienitose Valstijose, bet ilgą laiką gyvenęs Didžiojoj Lietuvoje ir dabar pastaraisiais laikais buvęs čionai pas manę prie „Birutės'' redakcijos. Žadėjo grįžti Didž. Lietuvon, bet, pamatęs tikrąjį „Birutės'' padėjimą, pasiryžo atlikti „Birutės'' atstovo priedermes.

Su augšta pagarba
„Birutės'' redaktorius.

J. Vanagaitis.

*

Juokingų žmonių pas mus randasi. Dar nespėjau sugrįžti iš New York'o, kaip pagavę ant stoties pradėjo man išmėtinėti, kodel aš parašiau korespondenciją į „Vienybę Lietuvninkų'' N2 ir apšmeižiau vietines „paneles''-merginas. Namie vėl tą pačią giesmę gieda — kad tai aš parašiau, nors mano parašo nebuvo tęn padėta ir mano slapyvardžio nepavartota.

Jau mano toks giliukas, — ką kur kas nepadarytų, neprasikalstų, o aš visuomet turiu likti kaltu. Tai ir dabar nei aš žinau, nei aš rašiau, o mane bara.

Kas link turinio tos korespondencijos, aš nieko neturiu. Kas taip nedaro — nesijaus kaltu, o kas daro,—lai pasitaiso ir daugiau nekartoja.

O man tie visoki užpuldinėjimai taip įkirėjo, kad net atsisakiau nuo daugelio draugysčių iš komitetų. Taip-gi nedalyvauju „Žiburėlio'' draugijos komitete, rengiančio ant 19 sausio tą „garsų'' vakarą.

Tai ir darbuokis. Veiki negerai, neveiki ir vėl negerai.

Vietiniams reiktų žinoti, kad yra daugiau, kurie gali rašyti ir rašo, o ne tik aš.

Vl. A. Leščinskas.

GUDRUMAS.

Redaktorius: — Kodel tamsta savo rankraščiui išrinkote tokį didelį formatą?

Rašytojas: — Kad jis negalėtų patilpti į redakcijos gurbą.

New Yorko žinios.

¶ **Rūbsiuvių streikas.** Sąjunga drabužių fabrikantų pataria rūbsiuvių unijai pertraukti streiką ir sudaryti su jais sutartį ant sekančių pamatų: visiems, kurie dirba siuvėjų įstaigose, paaugštinti mokestis ant 5 nuošimčių; panašus algos paaugštinimas nuo 1 d. balandžio, pradžioj darbų rūbsiuvių sezono. Visi klausimai — apie paaugštinimą mokesnio, panaikinmą sub-kontraktorių, pagerinimą sanitariškų sąlygų ir tt. perduodama taikos komisijai, kuri turi susidėti iš 12 narių: 6 nuo unijos ir 6 nuo fabrikantų.

Jei ta komisija neprieis prie susitaikinimo, tai bus išrinkta „Board of Arbitration'' iš trijų žmonių. Vienas jų bus nuo rūbsiuvių unijos, vienas nuo fabrikantų ir vienas bus išrinktas, sutinkant abiem pusėm, iš visai neužinteresuotų tame dalyke visuomenės veikėjų. Šitiems trims bus pavesta išrišti visus klausimus, paliečiančius rūbsiuvių reikalus.

¶ Bangavimas rūbsiuvių streikierių vis dar nesiliauna. Williamsburge liko suareštuota 20 siuvėjų-merginų, lenkės ir italės, už „kėlimą betvarkės''. Jos buvo nuteistos užmokėti po 5 dol. arba atsėdėti po 3 paras; iš jų šešios užsimokėjo, o kitos atsėdėjo kalėjime bausmę.

Areštai atsikartoja ir kitose vietose — suareštuotieji, dainuodami „Marselietę'' eina kalėjiman

Šiose dienose buvo sušauktas labai skaitlingas mitingas, kur kalbėjo, apart kitų, poni Roza Pastor. Ji nurodinėjo, kaip tur elgties darbininkai laike streiko, ragino prie vienybės, stiprino visus dvasioje ir sakė, kad visiems reikia eiti kaip kereiviams, pilnoj sutartėj, užlaikant taktą, be jokios baimmės, su linksmumu ir viltim.

¶ Skaitlius streikierių, kaip pranešama, siekia virš 225,000 Paskutiniose dienose prie streiko gan daug prisidėjo moterių-siuvėjų. Apie 35 tūkstančiai baltųjų drabužių moterių-siuvėjų, anot padavimo nekurių laikraščių, liko užganėdintos — sutrumpintos darbo valandos (48 val. į savaitę), pakeltas kiek mokestis ir pagerintos kitos darbo išlygos; jos tik beveik paketino streikuoti, o fabrikantai jau pasiskubino suturėti streiką, išpildydami jų reikalavimus. Matyt, gerame laike pataikė jos pradėt streiką.

¶ **Hotelių darbininkų streikas.** Tartum atjausdami rūbsiuvių streikui, pradėjo streiką hotelių ir restoranų darbininkai, priklausanti prie „International Hotels Workers''. Streikas neapsireiškė dar aiškiai kadangi didžioji darbininkų dalis nestojo į streikierių eiles. Žinoma, nėsant vienybės ir sutarimo, negalima tikėtis ant išlošimo streiko.

¶ **Pribuvo į Suv. Valstijas** laike 1912 metų per New Yorko uostą 721,389 imigrantai. Išviso į Suvienytas Valstijas atvažiavo 1,066,845 žmonės ant 2,235 garlaiviais.

¶ **Požeminis gelžkelis.** Manoma pravesti 629 mylias požeminio gelžkelio; 358 m. išpuola ant Interboro Rapids Transit Co. ir 271 m. ant Brooklyn Rapid Transit Co. Šitas gelžkelių linijų kompanijoms kainuos $507,000,000.

Vietinės Žinios

— **Atsišaukimas.** Męs Brooklyno lietuviai-rūbsiuviai atsišaukiame į visą lietuvišką visuomenę, idant jųs broliai paduotumėt mums savo brolišką ranką. Jau laikraštyje gan plačiai apskelbė apie didelį rūbsiuvių streiką New Yorke ir New Jersey valstijų. Šiame streike dalyvauja virš dviejų šimtų tūkstančių (200,000) žmonių, o tame tarpe ir mūsų lietuvių randasi apgailėtiname padėjime suvirš trįs tūkstančiai (3,000). Jau trečia savaitė, kaip į kovą už duonos kąsnį stojom, nes pabrangus valgomiems produktams, jau mums bedirbantiems užstojo kryzis, taip, kad ant toliaus negalėjome datesėt kapitalo del išmaitinimo savo šeimpnos; todel buvome priversti stoti į kovą su kapitalistais ne už kapitalą, bet už duonos kąsnį, kad galėtumėm save ir savo šeimynas išmaitinti ir apdengt. Nekurie kapitalistiški laikraščiai skelbja neteisingas žinias, numažindami skaitlių mūsų kovotojų už pagerinimą savo būvio; kiti žinutes sukraipo, pavadindami mums maištininkais ir kitokiais tam panašiais žodžiais. Bet męs neėsame tokiais, kaip mus užvardina, — męs šaukiame jus broliai-lietuviai, idant priduotumėt del mūsų pagalbą nors suramindami mumis. Męs šaukiamės prie jūsų, visų Suvienytų Valstijų siuvėjai ir kitoki amatninkai bei darbininkai. Jeigu siuvėjai patėmysite kokiom nors mieste darbą iš New Yorko prisiųstą, tad malonėkite sustoti dir-

Imk egzempliorą Severos Kalendoriaus 1913 metams arčiausioj aptiekoj. Duoda jį dykai pareikalavus.

Svarbiausia Priežastis

nuolatai besididinančio reikalavimo ir populiariškumo gydnolių vadinamų

Severos Balsamas Plaučiams (Severa's Balsam for Lungs)

yra pastebėtinose pasekmėse, paėmus šiuos vaistus, tokiuose atsitikimuose, kada reik prašalinti kosulį, užkimimą, katarą, krupą arba kokliušą. Paméginkit, tai persitikrinsit. Kaina 25 ir 50 centų.

Severos vaistai yra geri ir geri visiems. Parsiduoda aptiekose. Jeigu jusų aptiekorius neturi jų ir nenori jums partraukt, tai rašykit mums. Gydytojo patarimas dykai.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Ir žiemą galima pjauti šieną.

Mikas Petrauskas su pagelba Scenos Mylėtojų

Subatos vakare, Sausio {Jan.} 25, 1913.

VAIDINS OPERAS

"ŠIENAPJUTĘ"

Žodžiai K. Jasiukaičio. Muzika M. Petrausko.

IR VISIEMS GERAI ZINOMĄ

"KAMINAKRĖTĮ IR MALUNININKĄ",

SU PILNA ORKESTRA.

McCaddin Svetainej

ant Berry St., tarpe So. 2-ros ir 3-čios, BROOKLYN, N. Y. Durįs atdaros nuo 7-nių, pradžia 8:15 v. vak.

SĖDYNIŲ CIENIA: 25c., 50c. 75c. ir (Box 1.00).

Kad "KAMINAKRĖTIS" juokinga ir žingeidi opera, tai jau tą visi žino. Bet "ŠIENAPJUTĖ", kuri bus pirmu syk vaidinama Brooklyne, su gražiomis dainelėmis ir visu judėjimu, padarys didelį klausytojams įspudį. Ko lengvai galima tikėtis, žinant kad pats kompozitorius, MIKAS PETRAUSKAS, po savo vadovyste perstato virš minėtas operas. Apart to orkestra grieš dar niekad negirdėtą Brooklyniečiams "TAUTIŠKĄ LASSĄ". Girdėdami žodį „Šienapjutė" pasiskubinkite iškalno nusipirkt tikietus.

Tikietai parsiduoda "Vienybės Lietuvninkų" kontore, 120 Grand St.; pas F. Urboną, 151 Metropolitan Ave.; Šliką ir Bagdoną, 31 Hudson Ave., Garso Co., 209 Bedford Ave.; J. Miliauską, 103 Grand St.; S. Slavicką, 52 Maujer St.; P. Draugelį, 73 Grand St.; A. Maliauską ir J. Vidžiuną, 687 3-rd Ave., V. Vaidelį, 112 Grand St., Brooklyne; pas Julių Korsaką, 148 Clinton Ave., Maspeth, L. I. Teipogi pas aktorius ir choro narius.

bę, o jeigu ir ne siuvėjai patėmysite, kur nors dirbančius siuvėjus iš New Yorko darbus, tad malonėkite mums pranešt per laišką, pažymėdami, kokios verauzės, kokis kontraktorius ir jų antrašus. Jau kitataučiai tai senai rūpinasi ir praneša streikieriams. Kapitalistai jau pradeda rūpinties, kaip išduot savo darbą į kitus miestus, idant mus pailsint, idant mus intraukt į badą ir alkį atgal. Draugai-lietuviai, būkime męs vienybėje, nes be vienybės pas mus jokis pagerinimas būvio neinvyks. Todel, broliai-lietuviai, prisidėkite prie mūsų su pagalba!...

Su draugiškumu,

Lietuvių rūbsiuvių streiko vedėjų komitetas: Delegatas — **J. Augūnas**, Presos kom.: **J. A. Mockeviče** ir **W. Šibunauskas.**

— **Lietuvaitės-streikierės kovoja už savo teises.** „V. L.'' N3 buvo trumpai paminėta apie suareštavimą ir nubaudimą 20 lietuvaičių. Aš čia pasistengsiu kiek plačiau aprašyti tą dalyką, nes jis, mano nuomone, turi nemažą svarbą lietuvių darbininkų judėjime kaip čia Brooklyne, taip ir visuose kituose miestuose — būtent tas bus geru prirodymu, kad ir lietuvaitės-darbininkės supranta savo padėjimą, moka kovoti už geresnę ateitį ir reikalui esant, nesibijo nukentėti.

Šitos lietuvaitės, kaip žinome, buvo nuteistos ant 3-jų dienų kalėjimo, arba užmokėt bausmės po 5 dol.; visos sutiko geriau sėdėt kalėjime. Tas viskas atsitiko 9 d. sausio magistrato teisme ant Manhattan gt., Brooklyne, N. Y. Kaltė, už kurią jos liko nubaustos, štai kame užsiveria: streikierės nutarė nueiti ant kampo Scholes ir Bogart gt. pažiūrėti, ar dirba tęn esančioj dirbtuvėj darbininkai. Prisiartinus joms prie dirbtuvės vartų, dirbtuvėj esančios darbininkės, iškišusios pro langus galvas, vadino atėjusias, kad eitų arčiau, nes pati dirbtuvė stovi atstu nuo gatvės. Streikierės nutarė eiti arčiau prie dirbtuvės. Palicmonas-gi ir keletas valkatų, tam laikinai pasamdytų, stengėsi nieko neprileisti prie dirbtuvės. Viena iš drąsesnių merginų, nepaisydama to viso, smarkiai eina per vartus artyn prie dirbtuvės, kad pasikalbėjus su tęn esančiomis darbininkėmis. Tik spėjo ji užeiti už vartų, kaip tuoj apspito ją „sargai'' ir pradėjo nemaloningai stumdyti; jos draugės, tą matydamos, bėgo jai ant pagalbos. Greit visos atsidūrė už vartų. Vartai tuoj liko uždaryti; buvi pašaukta daugiau policijos, ir visos tapo nugabentos teisman. Teisėjas, paeiliui jas išklausinėjo — visos davė vienodus parodymus. Paskui buvo išklausyti 2—3 policmonai, kurie parodė visai ką kitą, nieko neturinčio bendro su teisybe. Merginos liko apkaltintos ir nubaustos. Išgirdusios teisėjo nutarimą, jos šiaip pratarė į teisėją: „Męs nieko blogo niekam nepadarėm, o kad teisėjas atranda mus kaltomis ir daro pagal „teisybės'', tai męs visos eisime į kalėjimą''.

Kada-gi jos liko sugrūstos į atskirą kambarį, tuoj užtraukė laisvėl giesmę „Atsimeskim nuo senojo svieto''; tas kambaris buvo greta teismo kambario. Griaudžus, nekaltų mergaičių, balsai nervavo teisėją ir jis tuoj prisakė sustabdyti giedojimą. Greit buvo prisiųstas vežimas, kur buvo sukimštos visos merginos; tik viena liko išpirkta. Tame, ankštame, vežime jos liko pristatytos į kalėjimą ant Reynold gatvės.

Pribuvus joms kalėjiman, prižiūrėtojai tos vietos norėjo joms inteikti ražančius, kad galėtų, kalbėdamos poterėlius, permaldauti Dievulį už savo „prasikaltimą'' Streikierės atsisakė priimti rožančius. Sausio 12 d., kada jos prabuvo jau tris dienas pabaudos vietoj, 8 val. ryte, prieš pasiliuosuosiant iš kalėjimo, valdžia pareikalavo jas į bažnyčią ant maldos, nes tai buvo nedėldienis; kas nenori eiti bažnyčion, tas turi būti valandą šaltame sklepe. Žinoma, lietuvaitės sutiko eiti geriau į maldyklą, kad atsakančiai pasimelsti. Pasibaigus bažnytinėms pamaldoms, tuoj po 9 val. jos liko paliuosuotos.

Iš to viso aiškiai galima matyti, už kokį prasikaltimą buvo nubaustos streikierės-lietuvaitės; priegtam, tas parodo, kaip, Suv. Valstijose baudžiami ir persekiojami darbininkai laike streikų. **A. M. Martus.**

— **M. Petrauskas,** norėdamas sutraukti daug mokinių, kad tuomi padaryt didesnę naudą visuomenei, **nustatė** už muzikos lekcijas stebėtinai **žemą kainą**: už dainavimą ir kompoziciją dešimtsanvaitinį kursą — 8 dol., o už piano, smuiką ir visus kitus instrumentus tik 6 dol. Filijose lekcijos brangesnės ant 20c. Lekcijos visos pusvalandinės vieną kartą į sanvaitę. Taigi norintiems ir norinčioms gera proga lavinties muzikoje.

— **Šventakuprių vakaras.** Sausio 18 d. vietinė Šventakuprių 1-ma kuopa surengė Tautiška Name svetainėje dailų teatrą ir balių. Žmonių ant vakaro buvo gandaug. Buvo sulošta bevardė-dviveiksmė komedijėlė-juokelis: **„Gabus daktaras''**, o paskui dviejų aktų tragikomedija „Mulkiai ir mulkinyčia'', vaizdelis paimtas iš amerikiečių lietuvių gyvenimo. Lošimas atliktas gan gerai; paskui prasidėjo balius. Publika, matyt, paliko užganėdinta ir linki, kad šventakupriams užaugtų ateityje dar didesnės kupros.

— **Eikim visi šieno pjautų.** Lietuviai, nepamirškite, kad sausio 25 d. McCaddin salėje bus generališka **„Šienaujūtė''**. Atsiminkim šienapjūtę Lietuvoje, atsiminkim dainos žodžius: „Ein bernelis šieno pjautų, o mergelės grėbtų'' ir visi traukim pažiūrėti tos Amerikoje daromos Šienapjūtės''. Juk tai labai svarbi naujiena — Šienapjūtė Amerikoje ir dar žiemos laiku. Nesigailėkime kelių valandų laiko ir centų, o pamatysime tą, ko dar nebuvome matę. Apart operos „Šienapjūtė' bus sulošta opera „Kaminakrėtis ir Malūnininkas''. „Šienapjūtė'' pirmą kartą bus ant Brooklyno scenos. Čia turime sau priminti, kad šitos operos bus perstatytos **vadovaujant** pačiam kompozitoriui **Mikui Petrauskui.** Galop orkestras grieš dar niekad negirdėtą brooklyniečiams „Tautišką Lassą''. Žodžiu — dvasiška nauda, linksmas vakaro praleidimas ir pilnas jausmų užganėdinimas.

— **Mirė lietuviai. Romualdas Akstinas**; turėjo 18 m. amžiaus, tik du mėnesiai, kaip buvo atvažiavęs iš Lietuvos; palaidotas ant Šv. Jono kapinių; gyveno 148 Clinton ave., Maspeth'e.

Paulina Zebrinskienė — gruodžio 27 d. nuo pneumonijos; našlė — 34 m. amžiaus; gyveno ant 1024 Maspeth ave.

Jokubas Burneikis — gruodžio 28 d. nuo tuberkulozo. Mirė Mėtropolitan ligonbūtyje; turėjo 30 m. amžiaus.; abu palaidoti ant šv. Traicės kapinių.

Juozas Zokas — gruodžio 31. nuo pneumonijos. Mirė St. Catherinos ligonbūtyje; turėjo 36 m. amžiaus. Pakasinės buvo laikytos P. Draugelio namuose, 73 Grand str. Velionis prigulėjo prie 2-jų draugijų — Šv. Petro ir Sim. Daukanto; palaidotas ant šv. Jono kapinių.

Lai būna lengva žemelė tiems lietuviams. **P. Butkus.**

KRASOS DĖŽUTĖ.

Valparaisiečiams: — „Metinė atskaita lietuviškos dr. L. V. universitatės'' tilps sekančiame „V. L.'' numeryje.

A. Žalpiui: — Tamstos straipsnį gavome — peržiūrėsime.

A. Našlaičiui: — Straipsnelius, eiles ir korespondenciją gavome — sunaudosime.

P. Norkui: — „Galilėjaus'' biografija tilps sekančiame „V. L.'' nume. — ačiu.

M. Untuliui: — Tamstos rankraštį „Meilė'' gavome — peržiūrėsime ir apie viską pranešime toliau laišku.

Kaziui Puidai: — Kritikos bruožus „Laisvos Mintįs'' gavome — ačiu.

P. Pilėnui: — Ačiu už korespondencijas — jos tilps sekančiame „V. L.'' num.; malonėkite rašinėti žinutes tankiau.

Draugui Draugučiui: — Tamstos korespondenciją sunaudosime — tik malonėkite rašyti trumpjau, nes mums labai daug darbo su tokiomis ilgomis korespondencijomis.

Suvargusiam, Lietuvos Kareiviui, Pr. Levinskui, Kaziui Pašventupiui, T. B. V., Garnupiui, Vaikui, J. Pelėdai, Mik. Truskai, Plevesai, be parašo iš New Britain, Conn.: — Jūsų korespondencijas gavome — ačiu; jos tilps 5 ir 6 „V. L.'' num.

Zuikiui: — Tamstos korespondencija perilga; ji kiek sutrumpnus tilps sekančiame „V. L.'' numeryje; rašinėkite tankiau, bet kiek galint trumpiau.

AR GALI ATSAKYTI ANT ŠITŲ KLAUSIMŲ?

Ar esi lietuviu?
Ar esi sveikas ant kūno ir dvasios?
Ar priguli į savitarpinę pašalpos draugiją.
Ar skaitai kokį lietuvišką laikraštį?
Ar manai kada nors sirgti ar mirti?
Ar esi vedęs?
Ar tavo moteris ir vaikučiai priklauso prie kokios-nors pašalpinės organizacijos?

Jeigu eis lietuviu, o neturi aprūpinęs save ir savo moters bei vaikelių, jeigu mįsliji sirgti, tai nelauk ilgiau, dabar tau lakas apsirūpinti, pakol esi sveikas tau ir laimė tarnauja. Rašykis prie **Susivienijimo Lietuvių Amerikoje**, o tavo laimė nepražus, SLA. moka ligoj pašalpą ir atsitikus mirčiai išmoka apsaugą tavo likusiai šeimynai.

Kreipkis prie savo mieste gyvuojančios SLA. kuopos viršininkų, o jeigu kuopos nesiranda, rašyk tiesiog Centro Sekretoriui klausdamas informacijos, kaip prisirašyti prie SUSIVIENIJI LIETUVIŲ AMERIKOJE šiuo adresu:

A. B. STRIMAITIS,
307 W. 30-th St., NEW YORK, N. Y.

IŠLYGA SAMDYMO.

Kiekvienas pasamdymas, vis vien fiziškas ar protiškas, priklauso pirmiausiai nuo geros sveikatos, nes nuolatinis darbas bus negalimas, kada mūsų jiegos nusilpnėja kartais nuo karto. Svarbjausiu tatai reikalavimu yra palaikyti geroj tvarkoj virškinimo aparatą. Pakol męs galime priimti ir gerai suvirškinti maistą, mūsų jiegos nenusilpsta. Jeigu-gi užtėmysime kokią-nįrs permainą, tuojaus privalome pavartoti Trinerio Amerikonišką Kartaus Vyno Elixirą. Šitas vaistas veik greitai ir tikrai. Jįs išvys iš kūno visus nevalumus ir priruoš virškinimo organus prie naujo maisto. Jis sustiprins šituos organus ir jų darbą suregulįuos. Aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 Ashland ave., Chicago, Ill.

Trinerio Linimentas tikrai išveja skausmą iš muskulų ir sunarių.

KRAUTUVĖ ANT PARDAVIMO.

Valgomų daiktų krautuvė parsiduoda; geroj išdirbtoj tarp lietuvių, lenkų ir rusų apgyventoj vietoj — 108—N. 5th str. Priežastis pardavimo — turiu apleisti Suvienytas Valstijas. Norintieji plačiau dasižinoti — kreipkitės į „Vien. Liet.' kantorą, 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

19-tas METINIS BALIUS!

Draugystė švento Jurgiounpuipunpu

Draugystės švento Jurgio. Atsibus 1-mą d. Vasario (Feb.) 1913 m. Lietuviškam Tautiškam Name, 101—103 Grand str., Brooklyn, N. Y. Prasidės 7:30 val. vakare.

Įžanga: Pavieniams vyrams 25 c., moterims ir merginoms — 15ct., Draugams draugysčių in corpore — 15ct.

Muzikantai grajįs lietuviški, po vadovyste F. Šniolo.

Visus lietuvius nuoširdžiai užkviečia Šv. Jurgio Dr-tės **Komitetas.**

(5)

ANT PARDAVIMO!
PARSIDUODA PIGIAI

Didelis drapanų štoras, sykiu ir kostumeriško kriaučiuas dirbtuvė: 3 mašinos su visokiais įrankiais; intaisyta kuopuikiausia, vieta apgyventa tarp lietuvių ir biznis abiejose įstaigose eina gerai. Žinoma, męs prilaikėm savo krautuvėje visokių tavorų, kaipo tai: vyriškų ir moteriškų siutų, kartunų net šilkinių ir vilnonių, visokių tavorų, kokių reikalinga del šeimynų. Pilna krautuvė visokių tavorų. Norim greitu laiku parduoti, todel, kad žadam važiuoti į Lietuvą. Norintieji daugiau apie tai žinoti, rašykite sekančiu adresu:

Joseph Butwill,
27 Spring str., Union City, Conn.

Parsiduoda didelė krautuvė, geroje tarp lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje, biznis eina gerai, targavoja per savaitę $500.00, tas savininkas jau 12 metų kaip tame biznyje, bet del silpnos sveikatos nori apleisti; randos moka $18.00 ant mėnesio; yra arklys ir vežimas: viskas labai paranku. Kreipkitės šiuomi adresu:

L. Labnowski,
65 Pearsall str., Blissville, L. I.

Parsiduoda valgomų daiktų krautuvė, biznis eina gerai, ją laiko vokietis; priežastis pardavimo — negalėjimas sukalbėti su lietuviais ir lenkais. Norintieji pirkti, kreipkitės sekančiu adresu:

J. Storkus,
113 Jackson ave., Long Island, N. Y.

(6)

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškom p. A. Gudausko, pirmiaus gyveno Westville'ėje, Ill. Atsišaukite į „Vienybės Lietuvninkų'' redakciją. Yra svarbus reikalas.

Pajieškau savo tikro brolio, Jono Sūngailos; paeina iš Kauno gub., Reseinių pav., Stulgių par., Balandžių sodžiaus. 18 metų kaip Amerikoje, pirmiaus gyveno Chicago, Ill., o paskiaus (1903 m.) gyveno San Francisco, Cal. Turiu labai svarbų reikalą. Jeigu kas žinot ar jis pats, meldžiu atsišaukti sekančiu adresu:

Mikolas Sungaila,
317 Kake ave., Kenosha, Wis.

Pajieškau savo sesers Olesės Dovidaičiūtės, po vyru, Kačinskienė, Devekiškių kaimo, Krakių par., Kauno g., viškių kaimo, Krakių par., Kauno g., 3 metai, kaip Amerikoje. Meldžiu atsišaukti adresu:

Julius Dovidavičia,
804 Bank str., Waterbury, Conn.

Pajieškau draugų: Jono Užubalos ir J. Kaminsko ir A. Petrausko, visi Kau Jurgio Kaminsko ir Adamo Petrausko, visi Kauno gub., Panevėžio pav., Biržų par., Padskratiškių sodžiaus. Jų pačių arba apie juos žinančių, meldžiu atsišaukti:

J. Mikitas,
P. O. Box 189, E. Arlington, Vt.

MIKO PETRAUSKO
KONCERTAI.

Brooklyn, N. Y. McCADDIN HALL,
25-tą Sausio. Spektaklis „Šienapjutė''.
Pradžia 8 val. vakare.

Philadelphia, Pa. 30-tą Sausio Koncertas.

Ansonia, Conn.,
2-rą Vasario.

Apart M. Petrausko ir P. Čiurlionio, koncertuose dalivaus ir kiti musų daugiau atsižymėję artistai.

Pirmu kartu bus parodyta
Lietuva Paveiksluose!

Kur bus rodomi Lietuviški Judami Paveikslai, šie: Klumpakojis, Suktinis, Noriu Miego, Aguonėlė. BUS PARODYTA IR KITI ŽAISLAI.

Pirmu kartu pilniausias ir didžiausias Historiškai-Etnografiškai-Geografiškas perstatymas apie LIETUVĄ.

Protarpiuose paveikslų rodymo maloniai publiką linksmins malonios dainelės ir iliustruotos (su pavaikslais) deklemacijos.

Paveikslai bus rodomi šie:

1. Lietuvos Historija. 2. Lietuvos etnografiški paveikslai, a) Vilniaus gubernija, b) Kauno gubernija, c) Suvalkų gub., d) apie buvusiąją Lietuvos Gardino gub. ir Prusų (Mažąją) Lietuvą. 3. Tarp kitų paveikslų bus parodyta ant paveikslo daug sukėlusi triukšmo laike Vilniaus Mokslo Draugijos parodos išstatyta žinomo lietuvio skulptoriaus p. Rimšos "Kova". 4. Lietuviai ant judančių paveikslų.

Dainuos gerai pagarsėjęs dainininkas p. K. KRAUČUNAS, iš Brooklyn, N. Y., dainuos įvairių dainių kompozicijas, tarp kurių ir visų gerbiamojo kompozitoriaus Miko Petrausko.

27–28 d. Sausio (Jan.) 1913 m. (abu vakaru bus rodomi skirtingi paveikslai). Svetainėje "Beaver Hall", 11 Bartlett St., Worcester, Mass.

30 d. Sausio, Svetainėje "K. of P.", 825 N. Main St., Montello, Mass.

31 d. Sausio, Svetainėje "Maynard Hall", 243 D. St., So. So. Boston, Mass.

1. d. Vasario (Feb.), svetainėje "East End Christian Union", 7 Burleigh St., Cambridgeport, Mass.

Kiekvienoj vietoj svetainės atsidarys 7 val., perstatymas 8:15 m.

Perstatytojai kinematografistai

A. T. Račiunas ir J. M. Danielius, iš New York.

Tarptautiškoji Akušerių
MOKYKLA.

Moterįs, norinčios išmokti akušeriauti, dabar turi legališką mokyklą Scrantone, Pa. **Mokslas prasidės 2 d. Sausio**, 1913 m. ir trauksis per 4 mėnesius. Pasibaigiant kursui, bus duotas diplomas, valdžios pripažintas visoje šalije.

Instoti mokyklon gali moterįs, turinčios nemažiaus 20 metų amžiaus ir mokančios bent skaityti ir rašyti. Už kursą mokasi $100.00.

Mokyklon Lietuves priima „The International College of Midwifery".

DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas.
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

ILIUSTRUOTAS KATALOGAS DOVANAI,

kuriame talpinasi daug visokių puikiausių daiktų, reikalaudamas prisiųsk už 2 centus stam. pą.

K. J. Krauchelun,
120 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.

Telephonas: 6426—J—Market.

Daktaras
JONAS J. KAŠKIAUČIUS

VALANDOS: 8—11 ryte, 1— 3 po pietų, 7— 9 vak.
Seredomis 8—11 ryte.

152 Polk Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

DAKTARAS A. BACEVYČE
GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J.
200 Marshall St., ir kampas Second St.
Ligonius priima:
iš ryto nuo 8—9 po pietų nuo 2—3
ir vakare nuo 6—8
Telephone 1537 R. Elizabeth.

Telephone: Greenpoint 8.
Daktaras A. S. Jankauckienė
Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie palagų.
VALANDOS: Nuo 12—2 po piet, nuo 7—8 vakare.
265 Berry St., prie Grand St.
BROOKLYN, N. Y.

Dr. J. S. Message (Misevičia)
272 BERRY STREET
Brooklyn, N. Y.
Specialistas širdies ir plaučiųligų.
OFFICE HOURS:
8—10 A. M. 12—2 P. M. 6—8 P. M.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) **$1.00**
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo..... **15c**
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo..... **10c**
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta)..... **35c**

Viso $1.60

Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Vienybės Lietuvninkų" ir $1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

ATYDAI KRIAUCIU!!!

Lietuviška knyga, kirpimui vyriškų drabužių, su 25 braižiniais ir 15 paveikslų, 50 pusl Prekė **$4.00.** Tokia pat knyga—moteriškų drabužių. Prekė **$2.50.**

Užsakant abi sykiu, prekė $7.00.

Šitos knygos yra tikrai, ką turi žinoti geras kriaučius. Neturėjimas drauge šių knygų,—reiškia nustumimą nuo sayęs geresnio uždarbio ir pasekmės pramonystėje.

Duodu Lekcijas Kirpimui.

Pinigus siųsti per „Money Order". Reikalaujant atsakymo visados priglausti už 2c. Stamp

J. TOPILIS
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Kroniškų, odinių ir jaunų vyrų ligų specialistai. Vartojamos naujausios metodos. Pagelbėjime gvarantuojame. Suprantame lietuviškai. Valandos: ryte 10 iki 11; vakare 7 iki 8. Branch office: 474 — 50 str., cor. 5th Ave., Brooklyn, N. Y.

(6)

PRAŠYMAS.

Broliai tautiečiai!

Kreipjuosi prie jųs, ar nežinotumėt kokios-nors vietos-užsiėmimo, praneškite man, aš už tą alyginsiu.

Esmu jaunikaitis, blaivas, prasilavinęs, moku skaityti, rašyti, skaitliuoti ir kningas viršti-apdarinėti.

Dar nesenai atvykau iš Lietuvos, apie savo pasielgimą turiu atsivežęs gerus paliūdijimus.

Visur tikčiau!

Meldžiu brolių-viengenčių parašyti šiokiu adresu:

A. K. Jokubauskas,
Century, W. Va. P. O. Box 147,
(Barber kant.)

(6)

Telephonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir Laidotuviu Direktoriai.

Laidojame Numirelius ant visokiu Kapiniu.

PARSAMDOME KARIETAS

veseilioms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukit ypatiškai ar per telepnoną. Ofisas atdaras dieną ir naktį.

227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

ISZGYDYKIT SAVO RUMATIZMA!

Urbano Rumatizmo vaistai pagelbės nuo visokio Rumatizmo: kaipo kaulinio, muskulinio, sciatikos teip ir nuo visų kitų ligų. Šimtai žmonių siunčia laiškus dėkavodami už mano geras gyduoles. Teippat ir jųs galite gydyt savo Rumatizmą su mano gyduolėm ir buti vienas iš daug šimtų, tų kurie pasigelbėjo nuo tos didelės ligos, kuri teip tankiai žmonias naikina ir kartais numarina. Skaitydami apie mano gyduoles nepasigydysite: bet vartokite, o rasite teisybę mano apskelbime ir išsigydymą mano vaistuose.

Vaistai kaštūoja vieną dolerį ($1.00), o su prisiuntimu 25 centai daugiau.

Su guodone

FRANAS URBANAS, Aptiekorius,

151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

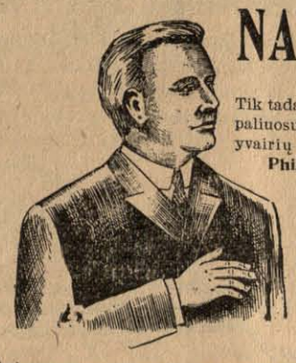

NAUJAS GYVENIMAS!

TIKRI NAUJI METAI

Tik tada pastoja žmogui, kada užstoja naujas gyvenimas, kaip paliuosuoja nuo visokių varginimų ir numeta nuo savęs ligas, yvairių skaudėjimų naštą.

Philadelphios M. Klinikas daugybes žmonių apdovanojo su tikrais naujais metais, suteikiant naują gyvenimą ir džiaugsmą, išgydant sergančius-nesveikus, sugrąžinant gerą sveikatątą, tą brangiausią žmogaus turtą. Iš daugelio štai patys žmonės kalba:

GARBUS TAUTIETI DR. KLINIKOS! Pirmiau gavimo Jųsų liekarstų buvo teip bloga, kad dirbt negalėjau. Paklausiau draugų rodos—atsišaukiau ir kaip apturėjęs Jųsų Mylistos liekarstas, kurias suteikėt, suvartojau, tai trumpam laike išgijau ir visi skaudėjimai bei romatizmas išnyko. Dabar sveikas, linksmas ir tukstantį kartų dėkavoju. Savo draugams reikalaujantiems gero Daktaro pagelbos, visada rodysiu kreiptis prie Jųs.

Su guodone **A. KARANAUSKAS, Box 233, Seelyville, Ind.**

H. HARSKOVIČE, 1723 Hancock St., Philadelphia, Pa. Labai sirgęs sunkia vyriška liga. Nuodugniai išgydytas, širdingai dėkavoja Klinikui už gerą sveikatą ir naują gyvenimą—tikrus naujus metus.

Nemažiau yra dėkinga **Mrs. MARĖ OČIPĖNĖ, iš Conemaught, Pa.** kuri sirgusi 9 metus skaudėjimu galvos, kojų, vidurių, pūsiės, ir baltųjų tekėjimo liga, dabar džiaugiasi su nauja gera sveikata ir dėkavoja Philadelphios M. Klinikui, kurio tikros liekarstos ir tobulas daktaras išgydė

KAIP DAUGELĮ, TEIP IR TAVE GALIMA IŠGYDYTI,

jei tik nori be peilio ir operacijos. **PHILADELPHIOS M. KLINIKAS užvedė daugybes naujų liekarstų, išradimų ir pagerinimų,** teip kad kitur geresnių liekarstų negalima gauti. Čionai, apart kitų, yra gabus specialistas daktaras nuo vyriškų ligų.

JEIGU negali pribut asabiškai, tai parašyk lietuviškai kas kenkia, o gausi rodą, pamokinimus, reikalingas liekarstas ir ant vietos išsigydysi. Apturėsit tikrą sveikatai pagelbą nuo visokių ligų, kaip **VYRU,** taip **MOTERU,** bei kurios tik varginimui užpuola: kaip šviežių, teip užsisenėjusių, kaip ir nuo tų, ką kiti daktarai nesumanė išgydyti. Kreipkis drąsiai neklaidžiojant, šiuom adresu rašyt:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC

1117 Walnut St., Philadelphia, Pa.

VALANDOS kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 3 p. p. Ir vakarais nuo 6 iki 8 Utarnikais ir Pėtnyčiomis.

Philad. Med. Klinikai tikrai galima tikėt. Padėkavonės ištirtos, teisingos!

Sveikata Brangiausis Žmogaus Turtas.

Jau nuo keliolikos metų Brooklyne-New York gyvuoja **Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA Provizoriaus VINCO J. DAUNOROS,** kurios tikslu yra apsaugoti savo vientaučius nuo visokių apgavikų ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnybių.

LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų prityrimu išrado daugybę specijališkų gyduolių, sutaisytų iš šviežiausių ir geriausių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių ligas.

Tarpe kitų aptiekos sandėlyje sukrautos ir gaunamos sekančios gyduolės:

Kraujo Valytojas	$1.00	Del išvarymo soliterio	$3.00
Gyvasties Balsamas	75c	Del lytiškų ligų	50c. ir $1.00
Nervų Stiprintojas	50c ir $1.00	Nuo Reumatizmo	50c. ir $1.00
Vaistas nuo vidurių	50c. ir $1.00	Nuo kojų prakaitavimo	25c
Nuo kosulio	25c. ir 50c	Gydanti mostis	50c
Nuo gerklės skaudėjimo	25c. ir 50c	Antiseptiškas muilas	25c
Skilvinės proškos	$1.00	Antiseptiška mostis	25c
Pigulkos del kepenų	25c	Nuo dusulio	50c
Nuo galvos skaudėjimo	25c	Proškos del dantų	25c
Nuo kojų nuospaudų	10c. ir 25c	Nuo kosulio del vaikų	25c
Nuo dantų gėlimo	10c	Kastorija del vaikų	10c. ir 25c
Nuo peršalimo	25c	Nuo viduriavimo	25c
Plaukų stiprintojas	25c. ir 50c	Kraujo Stiprintojas	50c
Linimentas arba Expelleris	25c	Gumbo Lašai	50c ir $1.00
Anatharynas plovimui	25c	Nuo plaukų žilimo	50c
Nuo kirmėlių	25c	Blakių Naikintojas	10c
		Karpų Naikintojas	10c

Specijališka tikrai lietuviška Trejanka arba Trejos Devynerios 25c

Taip pat iš Lietuvos pargabentos visokios Lietuviškos gydančios žolės, šaknįs ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

Reikalaukite prisiuntimo Katalogo su mūsų gyduolių aprašymais.

Kreipiantiemsiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.

Jeigu jums brangi yra jusų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašydami arba atsilankydami į LIETUVIŠKA APTIEKA

VINCAS J. DAUNORA

APTIEKORIUS

229 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Pabaigoje Lapkričio men. išeis iš po spaudos

Amerikos Lietuviu Kalendorius

1913 metams, sutaisytas J. ILGAUDO

Iš turinio kalendoriaus reikia paminėti keletą svarbesnių straipsnių: Kodėl viskas brangsta, Kaip ir ką mokintis, Dailė ir proletarijatas, Chronika revoliucijos judėjimo Rossijoje, Vilnys, Gyvenimo Tikslas. Ar bus blogi metai 1913, ir daugybė įvairiausių statistikų ir šiaip gyvenime reikalingų žinių ir informacijų. — Šitas kalendorius yra labai naudingas ir butinai reikalingas kiekvieno lietuvio namuose. Puikiai iliustruotas. Prisiųsk mums 25c pinigais ar stempomis, o mes prisiųsime šitą KALENDORIŲ tamstai į namus kartu su 36 puslapių KIŠENINIU KALENDORIUMI 1912, 1913 ir 1914 metams dovanai.

AGENTAMS pusė kainos. Kas ims už $10.00 ant karto, tam prisiuntimo lėšas mes apmokame. Pinigai siunčiami iš ka no.

J. ILGAUDAS

1841 So. Halsted St., Dept. 4. CHICAGO, ILL.

RUPTURA..

Yra išgydoma Chemiško-Elektro Metodu. Be peilio. Be Operacijos.

Dėkingumo paliudijimai nuo dėkingų žmonių ::

Abneris Welshas sako:

kad po daug metų inkirios rupturos jis visai buvo išgydytas per Dr. O'Malley ir dabar visai nenešioja raiščių, nes jau nėra reikalo. P. Welshas yra Superintendentu Jackson-Woodin Car Works, Berwick, Pa., ir jo žodis daug reiškia tiems, kurie turi panašius kentėjimus. Jis nebuvo atitrauktas nuo jo kasdieninio užsiėmimo, kuomet buvo gydomas, išskiriant tą laiką, kuomet turėjo buti Dr. O'Malley ofise, kur buvo gydomas naujaja metoda, nevartojant nei peilio, nei operacijos. Šimtai paliudijimų galima matyti ofise nuo išgydytų.

Dr. O'Malley'o nauja gydymo metoda tikrai yra liuosa nuo visų pavojų. Nėr pjaustimų, nės skaudėjimų, nėr operacijų. Nereikia apleisti darbą.

Nereikalauja raiščių kada jau išgydytas.

Skaityk, ką sako išgydyti pacijentai apie Dr. Malley'ą.

Unijos Dokų užveizdėtojas Raubso kasyklų, Luzerne, Pa., sako:

Courtdale, Pa., Nov. 26, 1911.

Brangus Dr. O'Malley:

Aš rašau Tamistai šį laišką, kad pranešti Tamistai, kiekvienam Rupturą sergančiam: kadangi aš buvau baisiam padėjime, bet nuo Tamstos vaistų tikaus visiškai išgydytu. Aš duodu pavelijimą pavartoti mano vardą, kad ir kiti ligoniai gali buti išgydytais.

Ad. Kuttenberger, Box 131. Luzerne, Pa.

Prisiųski 2c. markę, o gausi illustruotą knygą apie RUPTURĄ.

Dr. Alex'r O'Malley

158 S. Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Ten kur galite rašyti ir kalbėti lietuviškai.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoje.

Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suviršum 1.000 ratų filmos. Importytų iš visų šalių svieto, specijališkai turime padarę daug Lietuviškų Illiustracijų dėl Dainų, Deklemacijų, Referatų ir Pralekcijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsilimat arba norit užsimti šiuomi bizniu, reikalaujanti pagelbos šaukitės prie:

American Film Exchange

A. T. Raćiunas Mgr.

630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.

Phone 3536 W. Bedford.

Rusiškas progresyviškas laikraštis

"Russkoe Slovo"

Leidžiamas du kartu per savaitę, redaguojamas J. K. Okuncovo.

Kaina metams $2.00.
Užrubežiuose, Kanadoje ir New York $3.00.

Prie regakcijos randasi visokių knygų knygynas ir atliekami visi spaudos darbai.

Antrašas:

Russkoe Slovo

108 E. 12th St. New York, N. Y.

TIKRAS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS, M. D.

Vienatinis tikras lietuvis daktaras Philadelphijoj.

Gydo visokias ligas: vyru, moteru ir vaiku. Atsišaukusiems iš toliaus per laiškus suteikia daktarišką rodą dovanai. Atėjusiems į ofisą ištiria geriausiai ligas ir duoda savo gyduoles už menką užmokestį. Jis turi gerą medikališką praktiką, kaip tai: pabaigęs Medikališką Universitetą, buvo miestavu daktaru mieste Indianapolis, Ind. ir turėjo praktišką mokslą didžioje mokykloje **The New York Post Graduate Medical School and Hospital.** Dabar gydo visokias ligas su gyduolėmis, darimu operaciju ir su elektra.

PASARGA:

Jeigu misliji gydytis per laišką, tai šaukis tiesiog pas mane, nes aš, budamas lietuvis, suprantu kalbą ir jusu rašymą. Kas iš to, jeigu atsišauksi per laišką pas kokio svetimtaučio daktaro, juk jis jusu kalbos nesupras ir jusu laiško neperskaitys. Teisybė, toksai daktaras atsius jums keliatą butelių su farbuotu čistu vandeniu, kuris jums nei blogo nei gero nepadarys, o užmokestį atims, kaip ir už tikras gyduoles. Užtai nemėtyk darmais savo sunkiai užprocevotus pinigus. Aš nelaikau savo ofise nei tlumočiu nei raštininku ir nei aptiekoriu. Jei kas atsišaukia laišku pas mane, tai aš pats perskaitau tą laišką, ištiriu ligą ir jeigu reikalinga, tai tada pasiunčiu gyduoles.

Turiu šimtus padekavoniu. Kelias čionai talpinu:

Aš, Juozapas Svilba, 1011 Carlton st., Philadelphia, Pa., daug daktaru atlankiau, o nei vienas negalėjo manęs išgydyti, bet daktaras Ignotas Stankus su pagelba X-ray mane išgydė. Iśtariu širdingą ačiu.

Petras Salius, 29 Green Place, Campello, Mass., taip rašo: Mano moteris ilgai sirgo ir išgydyti jos negalėjo. Ji turėjo kosulį, skriapliavimą, skaudėjimą paširdžiu ir krutinėje. Kuomet atsišaukiau pas daktarą Ignotą Stanku ir šitai jis išgydė mano moterį su pirmu pasiuntimu gyduoliu. Dabar didžiai širdingai ačiu už geras gyduoles. Dieve duok jam ilgą amžiu, kad galėtu ir kitus sergančius gelbėti.

Iš Brooklyn, N. Y., 38 So. 2-nd st. Mane išgydė daktaras Stankus nuo išbėrimo veido, slinkimo plauku, greito supykimo ir išgąsčio. Julė Dailidieniutė. Tos padėkavonės yra įdėtos su pavelijimu pačiu pacijentu.

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.

1210 So. Broad st., - Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos { Nuo 9 iki 11 dieną, nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 8 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 3 val. po pietu.

ATIDARYTA

Didžiausis pasaulėje teatras.

Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadysis „Under Many Flags" (Po daugeliu vėliavų). Šis naujas veikalas peržiūrėtas per Arthur Voegtlin; Stage grupavimas ir muzika vedama Mr. Wm. J. Wilson; drama rašyta ir stačius per Mr. Carroll Fleming. Muzika pristatyta per Mr. Manuel Klein. Scena daro neišpasakytą įtekmę Voegtlin, kurio namas pasigarsinęs kaip augščiausias lošimo namas New Yorke ir geriausia turintis intekmę. Per visą vasarą daugybė žmonių dirbo ant šio garsaus teatro prirengimo po priežiūra Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai daugybė žemių bus perstatoma su atlankymu visokių žeme su pritaikymu muzikos prie kiekvienos šalies. Penkiolika scenų ir baletų susideda į „Flowers of the Nations" (Tautų gėlės), bus rodoma ir visas parodymas naujas.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad męs visados suteikiam keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežių.

Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie musų, o busit kuogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos:

šiokioms dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

120–124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunčiame pinigus i visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas.

Persiunčiam potografijas į Lietuvą ir užregistruojam laišku.

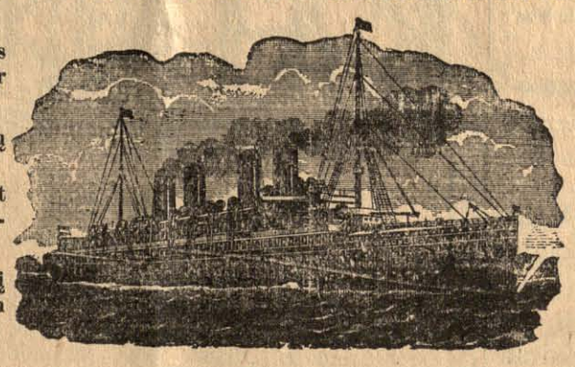

Padarom aktus rejentalnus dėlei žemės ir kitokių priklausančių savasčių. Tą viską darom su Konsulio palindijimu.

Užsiimame provomis Europiškomis ir Amerikoniškoms iškolektavojime mokesčių.

Darom daviernastis, išjieškom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką.

„VIENYBE LIETUVNINKU"

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išeina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų" Amerikoje prekinoja metams $2.00, pusei metų $1.00. Užrubežiuose prekinoja metams $3.00, pusei metų $1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškams rašyt ir kitokius spaudos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys,

120=124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Pranešu visiem, jog atidariau krautuvę, kurioje galite gauti, laikrodžių, laikrodėlių, žiedų, spilkų, kolčikų, kompasų, kryžiukų, puikiausių armonikų, smuikų, kiernetų, triubų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Taipgi gerų britvų visokio skyriaus. Maldakningių, visokių gražių popierų laiškams rašyti (gromatoms) su puikiausiais apskaitymais ir dainomis. Visokių magiškų monų daikių. Taipgi monų knninga, kur galima iš jos padaryti visokias mandrystes. Taipgi visokių kazyrių turime. Taisom visokius auksinius daiktus: laikrodėlius, žiedus, branzalietus ir visokius muzikališkus instrumentus: armonikus, smuikas, kiernetus, triubas, pianus, vargonus ir kitus visokius augščiau minėtus daiktus. Aš gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos klesos, o prekės pigesnės kaip kitur. Ordelius išsiunčiam greitai į visus Amerikos ir Kenados kraštus. Kviečiam visus su ordeliais ir visokiais pirkiniais kreipties šiuo adresu:

J. GIRDES 95 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

PIRMAS LIETUVIŠKAS

Fotografistas ir Maliorius

Geras darbas. Vidutiniška čienia.

G. BENSON,

328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graborius.
Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.
Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašines. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

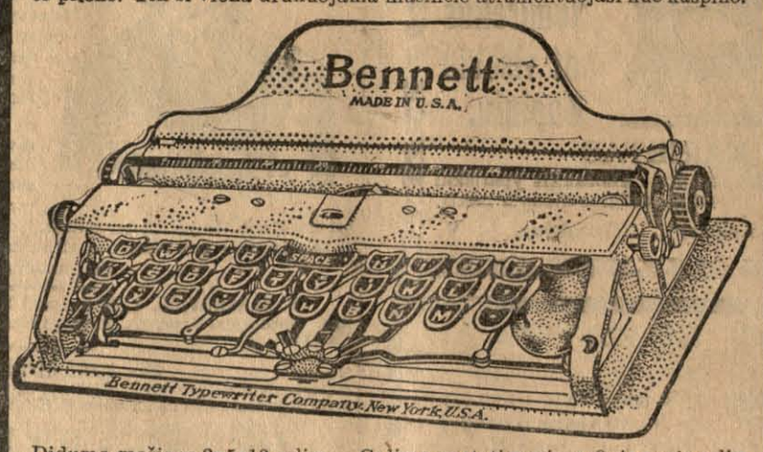

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ŽMIJECZNIK

Žmijecznikas yra tikrasis Pėnvkl Tiktai Grobiewskio

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ,
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neiškleisi veltui ir ant apgavyščių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moter.

„Lenkiškai-Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

SAULE

Du-karti nedėlinis laikraštis
Smagiausias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.
IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĖTNYČIĄ

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoj Ant viso meto $2.50, Ant pusės meto $1.25, Ant ketverčio meto 65c.
EUROPOJE Rosijoje ir Lietuvoje $3.50, Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh. Prusuose 15 markių.

MĖNESINIS RAŠTAS

Linksma Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĖNESIO.
Talpinasi visokių gražių Istorijų, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:
Amerikoje ant viso meto tik $1. Rosijoje $1.50. Anglijoje 7 sh. Prusuose 7 mk.

☞ Kas užsirašo "SAULĘ" ir "LINKSMĄ VALANDĄ" ir pilnai užsimoka, tai abu raštu gauna per visą metą už $3 in Amerika, in Rosiją $4.50, in Angliją 7 sh. ☞ Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANĄ puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.
520-522 W. South St.
MAHANOY CITY, PA.

Tel. 2334 Greenpoint.
PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
pas PETRA A. DRAUGELI.
Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veseilių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.
73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.
F. TEITELBAUM, savininkas.
Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS

274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.
Perėjo in naujas rankas ir viskas gerai prižiurima. Užeikite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

"Feeling Better Already Thank You!"

Mielai aš paklausiau jūsų patarimo ir ištitryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudėjimas kakle ir diegimas šone, jaučiuos visiškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimynos šepojė. Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.
Richter io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c.

Nepamirškit
Tautiško Namo!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.
A. RAZUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

Teisingiausia
Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija $30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

Telephone 1295 Greenpoint.

P. BUTKUS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS
(Undertaker).
Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms. Lietuviai, kreipkitės reikale pas lietuvį.
Mano gyvenimo ofisas atdaras dieną ir naktį.

213½ BERRY ST. BROOKLYN, N. Y.
Branch Office 48 Hudson Ave.

PRIETELIAI LIETUVIAI.
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
317--319 Grand St., BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1162 W'msburgh

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir pervežа pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų auglinių kelias).
Trumpiausis kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Sritį.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susinešimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

Lackawanna Railroad

George A. Cullen,
Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Caveats, Copyrights and Labels registered. TWENTY YEARS' PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. *Address,*

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

PUIKUS HOTELIS
Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškit šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandšteinas

Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą.

103 So. 2-nd Str., kampas Berry Str.

Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chroniškų (įsisenėjusių).

Valandos priėmimo ligonių: **Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.**

Kaip pasilikti Amerikos piliečiu.

Knygutė Lietuviškoj ir Angliškoj kalbose. Turinys: Įstatymai apie pilietystę, klausimai ir atsakimai kaip išsiimti popieras, Suvienytų Valstijų konstitucija, neprigulmybės deklaracija ir konfederacijos straipsniai. Amerikos Lietuvi Ukėsu Klubas, matydamas reikalą, išleido virš minėtą knygelę kurios čienia yra **25c.** Užsisakydami knygą pinigus siųskite per Money Orderį arba krasos ženkleliais, ant šito adreso:

LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB
372 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS
— pas —
JonaKulboka

SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, KVEPIANTI CIGARAI.
74 Grand st., Brooklyn, N. Y.
(kampas Wythe ave.)

---

14 metų senas laikraštis

KATALIKAS

Išeina kas Ketvergą, Chicago, Ill.

Laikraštis "Katalikas" 12-kos puslapių, didžiausio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet telpa visokių žinių iš Didžiosios Lietuvos, Prusų arba Mažosios Lietuvos, Amerikos ir abelnai iš viso pasviečio.

"Kataliko" prenumerata Suvienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos:
Metams **$2.00,** pusei metų **$1.00**
Kanadoj ir Meksike:—
Metams **$3.00,** pusei metų **$1.50**
Rosijoj, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:
Metams **$3.00,** pusei metų **$1.50**

Užsirašyti "Kataliką" galima kiekviename laike.

Užsirašant "Kataliką" reikia drauge ir prenumeratą siųsti per pačto Money Orderį arba pinigus registruotam laiške ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:

J. M. TANANEVICZIA
3249-53 S. Morgan St., Chicago, Ill.
Rašykite tuojaus, o gausite vieną "Kataliko" numerį ant pažiuros veltui.

Rusiszkai Amerikoniszka Linija. **Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.**

8 d. į Rotterdamą		11 dienų į Liepojų		Išplaukimas iš New Yorko.			
III klasa	$31	III klasa	$33	Czar	Jan. 25th	Russia	Feb. 8th
II ,,	45	II ,,	50				
I ,,	60	I ,,	70				

Lėl smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centrališką kontorą
A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

Jonas S. Lopatto
Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvanijos Universitetą), užsiima varymu provų visuose teismuose.
Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.

Office Phone	Peoples 87
,,	Bell 47
Residence	Peoples 1100

VISIEMS DEL GEROVES!

Mūsų viengenčiai skaito visokius raštus, kaip menkesnių, taip ir geresnių rašytojų, bet tankiai atsitaiko, kad randasi suvisai nesuprantami žodžiai, kurių be tam tikro vadovėlio jokiu būdu negalima suprasti. Todėl męs kiekvienam patarieme nusipirkti *Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėlį*, kuris skaitytojui gali labai daug pagelbėti, susitikus nesuprantamus žodžius. Kaina tik 35 cent. Galima gaut pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.
120 Grand s. Brooklyn N.Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

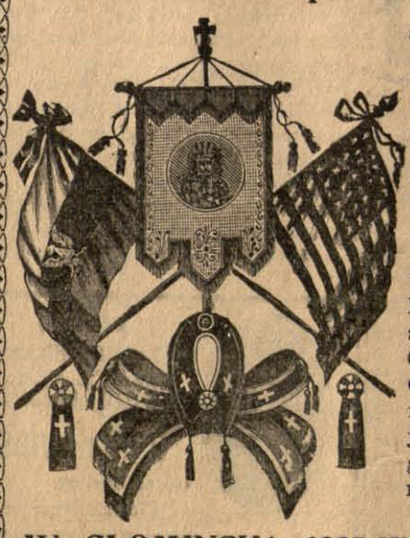

ant Kosciuškos Parodos už rupestingą ir artistišką išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAZDŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreikšti guodotiniems Kunigams ir guodotinoms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIASIAI IR GERIAUSIAI,** nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais įgijau geriausią praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

Atyda visiems keliaujantiems
LIETUVON.

Kurie keliaujate į Lietuvą galite pas mane gauti nakvynes ir palydžiu ant laivo, nes tik keli blokai iki prieplaukų. Laikau

HOTELI,

reikale kreipkitės pas savo tautietį, vietoje kad pas kokius žydus, o visame busit užganėdinti.

SIMON KALAN,
110 Grand Str. HOBOKEN, N. J.